

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

ROK XI.

WARSZAWA, 15 WRZEŚNIA 1929 R.

Nr. 36—37.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA W POZNANIU

PAWILON SAMORZĄDOWY SAMORZĄDY ZIEMSKIE

BIBLIOTEKA SAMORZĄDU

Rozkwit życia samorządowego w Polsce Niepodległej zmusza pracowników i działaczy samorządowych do posilgowania się fachową literaturą. BIBLIOTEKA SAMORZĄDU zaspokaja zapotrzebowanie w tym zakresie, wydając szereg dzieł, poświęconych poszczególnym dziedzinom życia samorządowego.

CENY WYDAWNICTW BIBLIOTEKI SAMORZĄDU SĄ BARDZO NISKIE.

Do nabycia:

1. <i>Prof. A. Pragier</i> : „Zarys skarbowości komunalnej”. Część I-sza i II-ga, dwa tomy, razem . . . zł. 4.—	Cena	10. Projekt organizacji prac statystycznych w powiatowych związkach komunalnych (Odbitka z kwartalnika Statystycznego G. U. S.) . . . „ 2.50	Cena
2. <i>Inż. M. Nestorowicz</i> : (Dyrektor Dep. Drogowego)—„Sprawa drogowa w Polsce” . . . „ 1.20		11. <i>St. Podwiński</i> : „Bibliografia literatury polskiej o samorządzie terytorjalnym”. „ 3.—	
3. <i>Dr. M. Jaroszyński</i> : „Samorząd terytorjalny w Polsce”. „ 1.50		12. <i>St. Podwiński</i> : „Ustrój samorządu powiatowego na terenie b. zaboru rosyjskiego” . . . „ 2.—	
4. <i>Dr. M. Jaroszyński</i> : „Gospodarka gmin wiejskich na tle stanu finansów gminnych” — oraz „Znaczenie opłat drogowych” (w jednym tomie) „ 3.—		13. <i>Inż. Z. Rudolf</i> : „Podstawowe zagadnienia zdrowotne wsi i miasteczek”. „ 3.50	
5. <i>J. Bek</i> : „Działalność Rady Powiatowej w Limanowej na polu popierania sadownictwa”. . . 1.50		14. Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików pow. w roku 1925 „ 1.—
w roku 1926 „ 2.—
w roku 1927 „ 2.—
w roku 1928 „ 5.—	
6. <i>J. Bek</i> : „O czynnik obywatelski w samorządzie” „ 0.50		15 Kalendarz Samorządowy (cztery tomy) Na r. 1926 „ 1.—
” ” Na r. 1927 „ 2.—
” ” Na r. 1928 „ 2.—
” ” Na r. 1929 „ 7.—	
7. <i>J. Bek</i> : „Główne wytyczne planowości w gospodarce powiatowych związków samorządowych” „ 0.50		16. Działalność Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy „ 2.—	
8. <i>St. Pachnowski</i> : „Przepisy budżetowe dla związków komunalnych” (obowiązująca instrukcja budżetowa, wzory, wyjaśnienia) . . . „ 1.50		17. Instrukcja kasowo-rachunk. dla pow. zw. komun. „ 2.—	
9. <i>Z. Pietkiewicz</i> : „Gospodarka miast polskich.” „ 5.—		18. Regulamin dla sejmikowych komisji rewizyjnych „ 0.50	
		19. <i>S. Gliszczyński</i> : Instrukcja Biurowa dla urzędników gmin i wewn. organ. gminy w b. zab. ros. „ 1.—	
		20. <i>K. Windakiewicz</i> : Prawo o związ. międzykom. „ 5.—	

W druku:

Inż. A. Zaleski: Drzewa przy drogach.

W opracowaniu.

Kalendarz Samorządowy na r. 1930.

NA SPŁATY

dajemy książki pracownikom samorządowym, o ile biorą za sumę większą od zł. 10.

BIBLIOTEKA SAMORZĄDU

Redakcja i Administracja: Warszawa, Plac Napoleona Nr. 7. — Telefony 131-92 i 225-50

Konto w P. K. O. 1520 i Konto w Polskim Banku Komunalnym 479.

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZADU TERYTORIALNEGO

ROK XI.

WARSZAWA, 15 WRZEŚNIA 1929 R.

Nr. 36—37.

WSZELKIE UPRAWNIENIA KREDYTOWE.

INŻ. JAN HOLNICKI SZULC
MELJORACJE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA.

WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ ul. KOZIETULSKIEGO № 45 (d. wł.) TEL. 102-01. 125b

DO WSZELKICH ROBÓT ZIEMNYCH
W GOSPODARSTWACH ROLNYCH I PRACACH
SAMORZĄDOWYCH

polecamy na sezon wiosenny:

amerykańskie **maszyny** oryg. **MARTINA**

do budowy i naprawy dróg ziemnych
i wykonywania rowów,

amerykańskie oryg. SZUFLE konne „COLUMBUS“
samoostrzące się, z jednego kawałka blachy stalowej

do kopania i zasypywania rowów,
do robienia nasypów,
do szlamowania stawów.

UŻYCIE TYCH MASZYN ZAPEWNIĄ:

Wielką oszczędność na kosztach robocizny — Doskonałą i szybką pracę.

GENERALNA REPRZENTACJA NA POLSKĘ

BRONIKOWSKI, GRODZKI I WASILEWSKI, S. A.

528b

WARSZAWA — SENATORSKA 33. — LWÓW — ROMANOWICZA 11. — POZNAŃ — POCZTOWA 10.

— SPÓŁKA —

INŻYNIERÓW MELJORACJI

Inż. T. SŁUŻEWSKI i Inż. K. TAŃSKI

Warszawa, Złota 21 m. 4, tel. 204-73.

Osuszanie.

Drenowanie.

Stawy rybne.

Drogi.

Dogodne warunki.

KREDYT MELJORACYJNY

Szybkie wykonanie.

123b.

W KAŻDEM BIURZE POWINNY BYĆ
UŻYWANE **NAJLEPSZE** MASZYNY

- a) DO PISANIA „**UNDERWOOD**”
- b) DO LICZENIA **ORIGINAL ODHNER** LUB **SUNDSTRAND**
- c) DO POWIELANIA **ELLAMS'a** rotatory lub mimeografy.

POLECAMY TAKŻE WSZELKIE PRZYBORY DO MASZYN DO
PISANIA, DO LICZENIA I DO POWIELANIA.

BIURKA I STOLIKI POD MASZYNY 531e.

G. GERLACH — Warszawa — Ossolińskich 4.

Czytelnicy!
Przy zakupach i zamówieniach
powołujcie się na ogłoszenia,
umieszczone w „Samorządzie”.

WYTWÓRNIA STEPLI KRACZUKOWYCH

Zakład Grawerski i Drukarnia

„**NOWA-POLONIA**”

Warszawa, Ś-to Krzyska № 39.

róg Marszałkowskiej, przy przystanku tramwajowym P.
Instytucjom Komunalnym i Rządowym specjalny rabat.

Na żądanie wysyłam oferty.

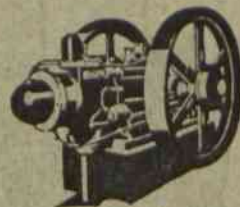
129d

122b

„PERKUN”

MOTORY SPALINOWE

TYPU SEMI DIESEL, DWUAKTOWE,
NA OLEJ GAZOWY ROPEŁ LUB NAFTĘ.]

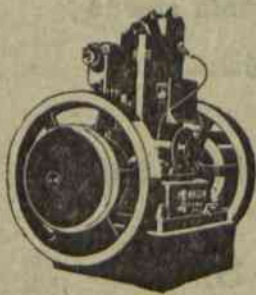
MOTORY PIONOWE od 3¹/₂ — 32 KM

MOTORY POZIOME od 20 — 60 KM

MOTORY 3¹/₂ KM, 6 KM, 10 KM,

PRZENOŚNE I NA WÓZKACH

KOMPLETNE AGREGATY
OŚWIETLENIOWE

TOWARZYSTWO
FABRYKI MOTORÓW

„PERKUN”

W WARSZAWIE
SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA GROCHOWSKA 46

FABRYKA KAS OGNIOTRWAŁYCH
HENRYK JARDEL

Warszawa, Zarząd i Skład Fabryczny: ul. Miodowa 14, tel. 137-99

Fabryka: ul. Madalińskiego 29 (posesja własna)

POLECA: KASY OGNIOTRWAŁE, PANCERNE I STALO-BE-
TONOWE — NIE ULEGAJĄCE ŻADNYM USZKODZENIOM — KASY DO WMURO-
WANIA, SZAFY ŻELAZNE, KASETKI, KLÓDKI, PRASY DO KOPJOWANIA — BU-
DOWA SKARBÓW I DRZWI PANCERNYCH.

KOSZTORYSY, KATALOGI WYSYŁAMY NA ŻĄDANIE.

BIURO TECHNICZNE FABRYKI SPORZĄDZA RYSUNKI I PROJEKTY.

530b

FIRMA EGZYSTUJE OD 1882 R.

*Smiejcie się i serdecznie przyjacielom młodzieży, firmom swym
komun. przez strona w dacie: Jani Kralowski*

SAMORZĄD

Warszawa, 4. 1

cyfry 13458/11/30

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYŃCZY 1 ZŁOTY.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY. 131-92 I 225-50.

Ceny ogłoszeń: Wolne miejsce na pierwsze str.
okładki lub strona w tekście: 450 zł., —¹/₂ str.
225 zł., —¹/₄ str. 112 zł. 50 gr. Poza tekstem za
stronę: 300 zł., —¹/₂ str. 150 zł., —¹/₄ str. 75 zł.
Ogłoszenia związków samorz. (dostarczone bez-
pośrednio do Administracji o 25% taniej) za
str. 200 zł., —¹/₂ str. 100 zł., —¹/₄ str. 50 zł.

KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. Nr. 1520.

Redakcja rękopisów niezwraca.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski,
Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.

ROK XI.

WARSZAWA, 15 WRZEŚNIA 1929 R.

Nr. 36—37

TREŚĆ NUMERU 36—37: P. W. K. w Poznaniu. Pawilon Samorządowy. Samorzady Ziemskie: 1) Oświata, 2) Działalność kulturalna, 3) Opieka społ., 4) Zdrowie publ., 5) Rolnictwo, 6) Popieranie przem., handlu i spóldz., 7) Komunikacja, 8) Bezpieczeństwo publ., 9) Przedsiębiorstwa komun., 10) Majątek, 11) Prasa samorządowa, 12) Zrzeszenia Samorządów Powiatowych, 13) Finanse komun., 14) Pow. Częstochowski, 15) Pow. Łaski, 16) Różne.

Ogólny widok sali w pawilonie Samorządów Ziemskich na P. W. K. w Poznaniu.

1. 1749/30/12

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA W POZNANIU

PAWILON SAMORZĄDOWY SAMORZĄDY ZIEMSKIE

Wśród 100 przeszło pawilonów Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu znajduje się oznaczony Nr. 28 „Pawilon Samorządowy”. W pawilonie tym umieszczono: 1) Samorząd miejski, obejmujący w osobnych grupach obraz działalności organów samorządu m. st. Warszawy, Łodzi, Krakowa, Lwowa i t. d. i zbiorową wystawę Związku Miast; 2) Województwa: Śląskie, Pomorskie i Poznańskie; Starostwo Krajowe Poznańskie i Pomorskie; 3) Komunalne Kasy Oszczędności i Banki Komunalne; 4) Samorząd ziemski powiatowy i gminny. Ten ostatni zajmujący przestrzeń zgórz 1000 m.² urządzony został kosztem powiatów (i w b. małej części gmin), a staraniem i pracą Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego w Warszawie.

Poniżej podajemy opis tego, co zostało przedstawione w tym ostatnim właśnie oddziale samorządu polskiego.

Wystawa samorządu ziemskiego rozmieszczona jest w 2-ch wielkich salach. Łączny dorobek samorządu ułożony jest według działów budżetu: Oświata — Kultura — Opieka Społeczna — Zdrowie Publiczne — Popieranie rolnictwa — Popieranie przemysłu, handlu i spółdzielczości — Komunikacja — Bezpieczeństwo publiczne — Przedsiębiorstwa — Majątek komunalny. Osobno przedstawione jest bardzo obszernie zagadnienie finansów komunalnych — Działalność urzędów gminnych (w obrazach) w zakresie zleconym — Dorobek wzorowej gminy Czarnocin — Dorobek typowego powiatu Częstochowskiego — Powiat Łaski; dalej: Zrzeszenia i instytucje samorządowe — Prasa samorządowa, wreszcie meljoracje Wydziału Krajowego w b. Galicji.

Dane z każdego z powyższych działów przedstawione są w mapach (także świetlnych), wykresach plastycznych, djapozytywach, symbolicznych figurach, modelach. Niejakie pojęcie o tem dają załączone zdjęcia fotograficzne.

Oświata

Działalność samorządu ziemskiego na polu oświaty przedstawiona jest w 3-ch tablicach.

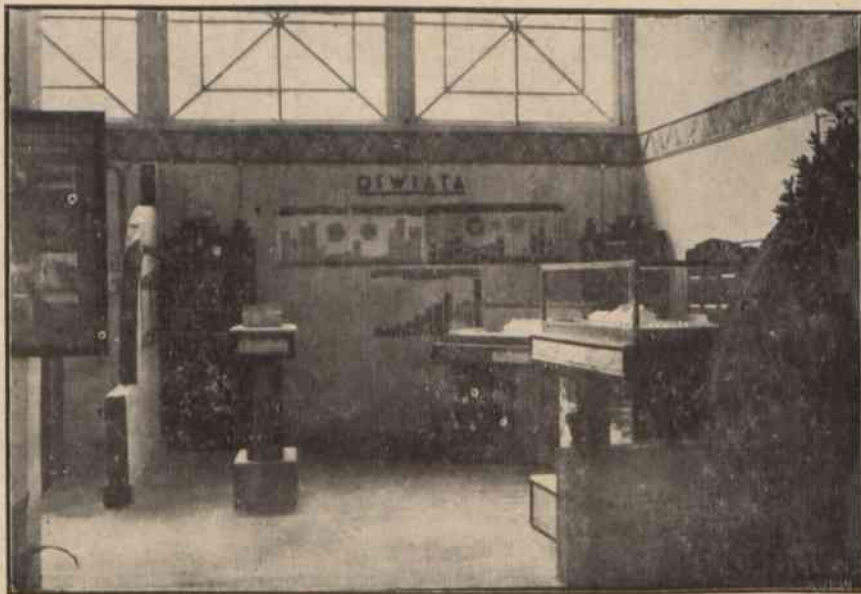
Pierwsza z nich podaje: „Przedszkola utrzymywane kosztem Samorządu Ziemskiego w 1927/8 r. Porównanie ilości w/g grup województw“:

woj. centralne:	ogółem 102, w tem sejmikowych 11, oraz gminnych 91.
„ wschodnie:	ogółem 35, w tem sejmikowych 3, oraz gminnych 32.
„ zachodnie:	ogółem 5, w tem sejmikowych 2, oraz gminnych 3.
„ południowe:	ogółem 14, w tem sejmikowych 4, oraz gminnych 10.

woj. śląskie: ogółem 56, w tem sejmikowych 4, oraz gminnych 52.

Dolna część tablicy zawiera: „Porównanie liczby dzieci, korzystających z przedszkoli, prowadzonych przez Samorządy Ziemskie w 1918/9 i 1927/8 r.“

	1918/9	1927/8
woj. centralne	1220 dzieci	6368 dzieci
„ wschodnie	555 „	992 „
„ zachodnie	100 „	398 „
„ południowe	300 „	1281 „
„ śląskie	390 „	5833 „

Oświata.

Tablica druga składa się z 3 części:

a) „Szkolnictwo powszechne. Porównanie stanu wybudowanych budynków i izb szkolnych w/g województw“:

woj.	wybudowano budynków	zawierających izb
warszawskie	226	452
„ łódzkie	124	286
„ kieleckie	210	501
„ lubelskie	270	613
„ białostockie	73	177
„ wileńskie	36	81
„ poleskie	67	116

woj. wołyńskie	165	227
„ nowogródzkie	36	90
„ poznańskie	24	33
„ pomorskie	14	23
„ śląskie	15	62
„ krakowskie	239	446
„ lwowskie	362	615
„ stanisławowskie	146	270
„ tarnopolskie	262	403
Ogółem	2318	4395

b) „Porównanie materiału, z którego zbudowane są izby szkolne“:

Województwa	Drewniane	Murwane	Inne	Razem
Warszawskie	161	290	1	452
Łódzkie	92	193	1	286
Lubelskie	290	313	10	613
Kieleckie	179	322	—	501
Białostockie	105	64	8	177
Wileńskie	71	10	—	81
Poleskie	95	20	1	116
Wołyńskie	177	36	14	227
Nowogródzkie	85	5	—	90
Poznańskie	—	33	—	33
Pomorskie	—	23	—	23
Śląskie	2	60	—	62
Krakowskie	237	206	3	446
Lwowskie	367	241	7	615
Stanisławowskie	204	60	3	270
Tarnopolskie	89	237	77	403
Ogółem	2157	2113	125	4395

c) „Rozwój budowy izb szkolnych w poszczególnych latach“:

w r. 1918	wybudowano	101	izb	szkolnych
„ „ 1919	„	81	„	„
„ „ 1920	„	151	„	„
„ „ 1921	„	211	„	„
„ „ 1922	„	297	„	„
„ „ 1923	„	421	„	„
„ „ 1924	„	500	„	„
„ „ 1925	„	730	„	„
„ „ 1926	„	391	„	„
„ „ 1927	„	579	„	„
„ „ 1928	„	937	„	„

Tablica III podaje: „Wydatki zwyczajne i nadzwyczajne w złotych na oświatę 1-go mieszkańca w/g budżetów na r. 1928/9“.

Powiatowe związki komunalne.

Województwa	Wydatki na 1 mieszkańca		Z tego wydatki na 1 mieszk. na szkolnictwo powszechne	
	zwycz.	nadzw.	zwycz.	nadzw.
Lwowskie	0.03	—	—	—
Tarnopolskie	0.04	0.01	0.01	0.01
Stanisławowskie	0.07	—	0.02	—
Wołyńskie	0.08	—	0.02	—
Śląskie	0.13	—	0.03	—
Wileńskie	0.15	—	0.02	—
Poznańskie	0.23	0.04	0.06	—
Poleskie	0.17	0.24	0.10	0.22
Krakowskie	0.05	0.40	0.01	0.40
Nowogródzkie	0.14	0.45	0.02	0.33
Pomorskie	0.63	0.02	0.49	0.02
Kieleckie	0.63	0.02	0.49	0.02
Łódzkie	0.50	0.53	0.44	0.07
Białostockie	0.42	1.01	0.17	0.96
Lubelskie	0.48	1.45	0.13	1.32
Warszawskie	0.44	2.28	0.08	2.13
Przeciętna dla Polski	0.26	0.55	0.08	0.50

Gminy wiejskie.

Województwa	Wydatki na 1 mieszkańca		Z tego wydatki na 1 mieszk. na szkolnictwo powszechne	
	zwycz.	nadzw.	zwycz.	nadzw.
Tarnopolskie	0.86	0.08	0.86	0.8
Stanisławowskie	0.82	0.26	0.79	0.25
Lwowskie	1.18	0.12	1.03	0.11
Pomorskie	1.28	0.03	1.28	0.03
Krakowskie	1.19	0.32	1.16	0.31
Wołyńskie	1.26	0.50	1.21	0.50
Wileńskie	1.03	0.81	1.00	0.80
Białostockie	1.59	0.38	1.56	0.38
Łódzkie	1.47	0.59	1.47	0.59
Poznańskie	2.05	0.11	2.04	0.11
Poleskie	1.73	0.59	1.55	0.51
Lubelskie	1.77	0.96	1.77	0.95
Kieleckie	1.36	1.40	1.33	1.40
Warszawskie	1.88	2.00	1.86	—
Nowogródzkie	1.22	4.17	1.22	4.17
Śląskie	3.82	5.66	3.09	5.66
Przeciętna dla całej Polski	1.50	0.97	1.43	0.97

U w a g a: Pozostałe sumy poza szkolnictwem powszechnym są obracane na inne cele oświatowe, np. kursy dla nauczycieli i t. p.

Poza ogólnymi tablicami są jeszcze do każdego działu dodane odpowiednie modele, diapozytywy, zwykłe fotografie i czasami wykresy poszczególnych powiatów. Do działu Oświaty zostały dołączone:

a) 3 modele: 1) Przedszkole Sejmikowe w Łunińcu, woj. Poleskie; 2) Szkoła Powszechna w Łośniu, pow. Będziński, woj. Kieleckie i 3) Szkoła Powszechna w Żarkach, pow. Zawierciański, woj. Kieleckie;

b) 40 diapozytów: 1) Szkoła Zowodowa Męska w Liskowie, pow. Kaliski; 2) Państwowa Szkoła Rzemieślnicza w Lidzie, pow. Kaliski; 3) Warsztaty mechaniczno - ślusarskie Szkoły Zawodowej Męskiej w Liskowie, pow. Kaliski; 4) Warsztaty stolarskie Szkoły Zawodowej Męskiej w Liskowie, pow. Kaliski; 5) Warsztaty zabawkarskie Szkoły Zawodowej Męskiej w Liskowie, pow. Kaliski; 6) Szkoła Powszechna we wsi Forneska, pow. Suwalski; 7) Warsztaty tkackie Szkoły Przemysłu Ludowego w Częstochowie, pow. Częstochowski; 8) Szkoła Powszechna w Połukini, pow. Wileńsko-Trocki; 9) Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska w Czortkowie, pow. Czortkowski; 10) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Czarnocinie, pow. Łódzki; 11) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Knyżynie, pow. Białostocki; 12) Szkoła Powszechna w Starosielu, pow. Łucki; 13) Szkoła Powszechna w Mzurowie, pow. Jędrzejowski; 14) 2 klasowa Szkoła Powszechna w Srebrnie, pow. Łódzki; 15) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Zadworsku, pow. Przemysłański; 16) 4-ro klasowa Szkoła Powszechna w Dierżynie, pow. Łódzki; 17) Szkoła Powszechna w Turce, pow. Turka; 18) 2-u klasowa Szkoła Powszechna w Józefowie, pow. Łódzki; 19) Gimnazjum Koedukacyjne w Sochaczewie, pow. Sochaczewski; 20) Szkoła Powszechna w Złotej, pow. Skierniewicki; 21) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Solach, pow. Oszmiański; 22) 2-u klasowa Szkoła Powszechna w Gibach, pow. Suwalski; 23) Gimnazjum Sejmikowe w Radzynie, pow. Radzyński; 24) Gimnazjum Sejmikowe w Sokołowie, pow. Sokołowski; 25) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Wizajnach, pow. Suwalski; 26) Szkoła Powszechna w Rembieszycach, pow. Jędrzejowski; 27) 2 — klasowa Szkoła Powszechna w Gadce, pow. Łódzki; 28) Szkoła Powszechna w Mierzawie, powiat Jędrzejowski; 29) 3 klasowa Szkoła Powszechna w Lnińcu, pow. Skierniewicki; 30) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Puszczy Marjańskiej

pow. Skierniewicki; 31) Dom kierownika 7-mio kl. Szkoły Powszechnej w Puszczy Marjańskiej, pow. Skierniewicki. 32) Szkoła Powszechna w Jeleniewie, pow. Żywiecki; 33) Szkoła Powszechna w Bałwanu, pow. Nieświecki; 34) Szkoła Powszechna w Kudriniu, pow. Zdołbunowski; 35) 2 kl. Szkoła Powszechna w Paździerzach, pow. Stołpecki; 36) Szkoła Powszechna w Iworojach, pow. Przemysłański; 37) Szkoła Powszechna w Werbkowicach, pow. Hrubieszowski; 38) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Liskowie, pow. Kałski; 39) Szkoła drzew owocowych (z braku odpowiednich diapozytywów) i 40) Szkoła drzew owocowych w Rawiczu (dla przyczyn pod 39 podanych).

c) 56 zwykłych fotografii: 1) fragment sali gimnastycznej Gimnazjum Powiatowego w Łasku, oraz z tegoż: 2) Gabinet przyrodniczy; 3) — fizyczny i 4) — dyrektora; 5) Szkoła Powszechna w Jamutach, pow. Łomżyński; 6) Szkoła Powszechna w Piątnicy, pow. Łomżyński; 7) Szkoła Powszechna w Stawcu, pow. Łomżyński; 8) Szkoła Powszechna w Szczepankowie, pow. Łomżyński; 9) Szkoła Powszechna w Kosowie, pow. Kosowski; 10) Budowa Szkoły Powszechnej w Przedzlatce, pow. Sokołowski; 11) 7 kl. Szkoła Powszechna w Suchowoli, pow. Radzyński; 12) Szkoła Powszechna w Brzanie Górnej, pow. Grybów; 13) 4-o klasowa Szkoła Powszechna w Czermynie, pow. Gostyński; 14) Szkoła Powszechna w Rydzynie, pow. Mławski; 15) 3-klasowa Szkoła Powszechna w Krasnopolu, pow. Suwalski; 16) 4-o klasowa Szkoła Powszechna w Widzach, pow. Braślawski; 17) 4-o klasowa Szkoła Powszechna w Rudzie Pabjanickiej; 18) Sejmikowe Gimnazjum Koedukacyjne w Jędrzejowie; 19) 3 klasowa Szkoła Powszechna w Sanie, pow. Łódzki; 20) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Aleksandrowie; 21) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Widzach, pow. Braślawski; 22) Szkoła Powszechna w Zgierzu; 23) Szkoła Powszechna w Lniźnie, pow. Skierniewicki; 24) Szkoła Powszechna w Staniowicach, pow. Jędrzejowski; 25) Szkoła Powszechna w Bukarzewie, pow. Skierniewicki; 26) 3 kl. Szkoła Powszechna w Suwałkach; 27) 4-o kl. Szkoła Powszechna w Nowosolnie; 28) Szkoła Powszechna w Wodzisławiu, pow. Jędrzejowski; 29) Szkoła Powszechna w Skroniowie, pow. Jędrzejowski; 30) Gimnazjum Sejmikowe w Radzynie; 31) 7-mio kl. Szkoła Powszechna w Piaskach, pow. Jędrzejowski; 32) 7-mio kl. Szkoła Powszechna w Hermanowiczach; 33) 7-mio kl. Szkoła Powszechna w Braślawiu; 34) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Puszczy Marjańskiej, pow. Skierniewicki; 35) Szkoła Powszechna w Sosnowcu, pow. Jędrzejowski; 36) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Strzegowie, pow. Mławski; 37) Szkoła Powszechna w Brzegach, pow. Jędrzejowski; 38) 7 kl. Szkoła Powszechna w Suchowoli, pow. Radzyński; 39) 7 kl. Szkoła Powszechna w Turmontach, pow. Braślawski; 40) 4 kl. Szkoła Powszechna w Wodzinie Prywatnym, pow. Łódzki; 41) 7 kl. Szkoła Powszechna w Widzach (front), pow. Braślawski; 42) 7 kl. Szkoła Powszechna w Dziewieniskach, pow. Oszmiański; 43) Szkoła Powszechna w Miąsowej, pow. Jędrzejowski; 44) Szkoła Powszechna w Knotowszczyźnie, pow. Stołpecki; 45) 3 kl. Szkoła Powszechna w Jeleniewie, pow. Jędrzejowski; 46) Szkoła Powszechna w Mzurowej, pow. Jędrzejowski; 47) Gimnazjum Koedukacyjne w Jędrzejowie, pow. Jędrzejowski; 48) 3 kl. Szkoła Powszechna w Zubrynku, pow. Suwalski; 49) Szkoła Powszechna w Braślawiu, pow. Braślawski; 50) 3 klasowa Szkoła Powszechna w Chodaczkowie Wielkim, pow. Tarnopolski; 51) 7 kl. Szkoła Powszechna w Dryswiatkach, pow. Braślawski; 52) 7 kl. Szkoła Powszechna w Dokszy-

cach, pow. Głębokie; 53) Szkoła Powszechna w Krężnej, pow. Piotrkowski; 54) Szkoła Powszechna w Longinówce, pow. Piotrkowski; 55) Szkoła Powszechna w Nockowej, pow. Ropczycki; 56) 7 kl. Szkoła Powszechna w Czarnocinie, pow. Łódzki.

d) tablica (na niej 6 fotografii) obrazująca w zarysie: „Szkolnictwo średnie i powszechne w powiecie Ostrowskim, woj. Białostockie”: 1) Gimnazjum Koedukacyjne (wybudowane przez Sejmik kosztem 860.000 zł.); Tylna strona Gimnazjum z salą gimnastyczną; 3) Wizytacja Gimnazjum przez Ministra W. R. i O. P. D-a Dobruckiego; 4) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Broku; 5) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Komorowie; 6) 7-mio klasowa Szkoła Powszechna w Zarębach Kościelnych.

e) 3 wykresy, dotyczące szkolnictwa powszechnego w powiatach: 1) Kolskim; 2) Chełmskim i 3) Ostrowskim.

Wykres I-szy podaje rozwój szkolnictwa powszechnego w pow. Kolskim w latach 1918 — 1928 pod względem ilości: 1) dzieci uczęszczających do szkół; 2) personelu nauczycielskiego i 3) szkół.

Szkolnictwo powszechne w pow. Kolskim.

Rok	Ilość dzieci uczęszczających do szkół	Ilość personelu nauczycielskiego	Ilość szkół
1918	2162	49	47
1919	5213	75	69
1920	12395	176	151
1921	14358	205	173
1922	14242	213	170
1923	13410	218	171
1924	13534	233	171
1925	11984	211	171
1926	14408	242	159
1927	15716	252	149
1928	1505	281	118

U w a g i. Spadek liczby uczniów i nauczycieli tłumaczy się (w 1923 r.) tem, iż 15 szkół było nieczynnych z powodu braku lokali. W r. 1925 42 szkoły (nieczynne) z powodu braku nauczycieli kwalifikowanych.

Rok 1926 — 28 reorganizacja.

Wykres drugi dotyczy szkolnictwa powszechnego w pow. Chełmskim w latach: 1914, 1917 i 1928.

Rok	Liczba szkół z podziałem na stopnie organizacyjne							Stan frekwencji faktyczny	Liczba budynków szkolnych		Liczba sal szkolnych		Liczba nauczycieli		
	1 kl.	2 kl.	3 kl.	4 kl.	5 kl.	6 kl.	7 kl.		własn.	wynaj.	własn.	wynaj.	mężcz.	kobiet	razem
1914 okupacja rosyjska	149	2	1	—	1	1	—	4.729	44	110	44	138	158	9	167
1917 przyjęcie szkolnictwa przez władze polskie	97	5	1	2	—	—	—	6.812	44	61	44	74	16	101	117
1928	75	43	13	1	1	—	13	15.692	99	86	152	135	118	204	322

Wykres ostatni ilustruje rozwój szkolnictwa powszechnego w pow. Ostrowskim.

Ilość wybudowanych szkół w 1926 r. 2 klasowych 1
3 „ 2
5 „ 1

7 klasowych 1
w 1927 r. 7 „ 2

razem 7

Ilość kursów dokształcających: w 1926 r. — 20,
w 1927 r. — 22. Wydatki na oświatę pozaszkolną w
1926 r. — 6.000 zł., w 1927 r. — 5.500 zł.

Ogólna ilość szkół w powiecie.

Rok	1 kl.	2 kl.	3 kl.	4 kl.	5 kl.	6 kl.	7 kl.	Ilość dzieci w wieku szkolnym		Ilość nauczycieli
								uczęszczaj.	nieuczęszczaj.	
1926	58	20	9	5	1	—	5	10.500	11.000	198
1927	61	17	9	4	2	1	5	11.000	12.000	210
1928	39	23	5	5	2	1	8	12.000	12.500	220

Działalność kulturalna

Działalność kulturalna zobrazowana jest na jednej tablicy, zawierającej następujące dane:

a) Ilość bibliotek stałych i ruchomych, utrzymywanych przez gminne i powiatowe związki komunalne w r. 1927/8.

Grupa województw	Ilość bibliotek		
	Stałych	Ruchomych	Razem
Centralne	112	417	529
Wschodnie	13	43	56
Zachodnie	—	2	2
Południowe	2	14	16
Śląskie	—	23	23
Razem	127	499	626

b) Subwencje dla bibliotek i czytelni w grupach województw w r. 1927/8 r.:

Grupa województw	Suma subwencji w zł.
Centralne	27.646
Wschodnie	10.777
Zachodnie	29.121
Południowe	11.543
Śląskie	3.670
Razem	82.757

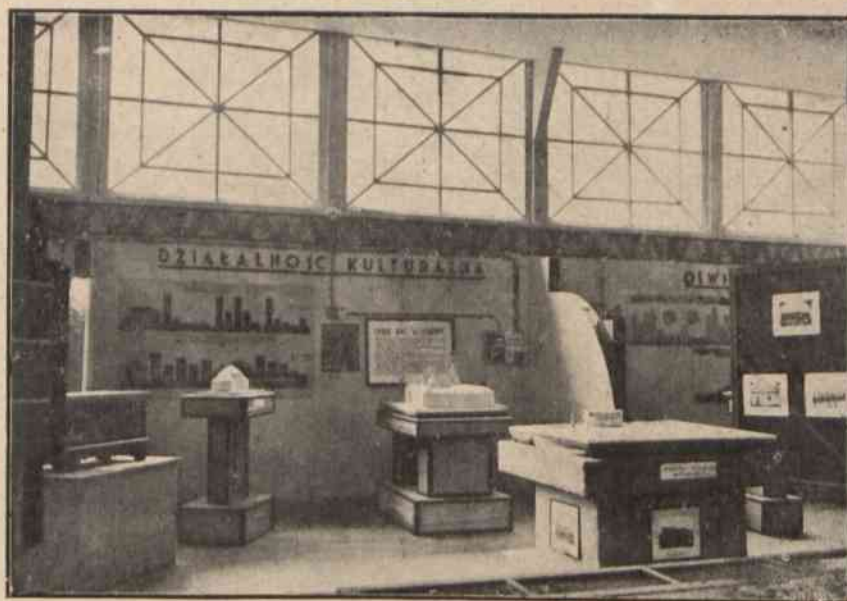
c) Porównanie ilości książek w bibliotekach samorządowych w/g grup województw:

Grupa województw	Ilość książek
Centralne	61.145
Wschodnie	6.000
Zachodnie	3.000
Południowe	2.259
Śląskie	7.448
Razem	79.852

d) Subwencje i zapomogi udzielone w 1927/8 r. przez samorzady powiatowe instytucjom kulturalno-oświatowym.

Grupa województw	Suma subwencji i zapomóg w zł.
Centralne	140.028
Wschodnie	47.614
Zachodnie	93.580
Południowe	57.589
Śląskie	79.273
Razem	418.084

e) Ilość domów ludowych, utrzymywanych przez samorzady w 1927/8 r.

Działalność kulturalna.

Grupa województw	Ilość domów ludowych		
	Gminnych	Powiatow.	Razem
Centralne . . .	63	1	64
Wschodnie . . .	31	1	32
Zachodnie . . .	2	—	2
Południowe. . .	—	—	—
Śląskie	5	2	7
Razem	101	4	105

Z modeli widzimy tu: a) Dom Ludowy w Paszczynie, pow. Ropczyce, woj. Krakowskie;

b) Klasztor O. O. Benedyktynów w Lublińcu, pow. Kościański. Jest on dorobkiem dziesięciolecia tylko częściowo, a umieszczenie go tutaj tłumaczy się szeroko podjętą przezeń akcją kulturalno - oświatową.

W rozbudowie Opactwa doznali zakonnicy czynnej pomocy 16 gmin, należących do parafji Lubińskiej, przez zwózkę materiałów budowlanych i ofiarną pracę. Powiat Kościański użyczył znacznych zniżek w taryfach swych kolei.

c) Stadjon w Grodzisku Wielkopolskim. (Na postumencie zawieszono są 4 fotografie, przedstawiające stadjon z różnych stron).

d) Skrzynka biblioteki ruchomej z pow. Ropczyckiego, woj. Krakowskie. Na dołączonej tabliczce znajdujemy objaśnienie treści następującej: „Biblioteki ruchome tworzone są kosztem funduszu powiatowego od r. 1923. Obecnie jest ich 14, każda zawiera od 120 — 150 dzieł (wszystkie 1509 dzieł). Książki rozpożyczane są bezpłatnie przez Wydział Powiatowy za pośrednictwem Zwierzchności gminnych, zarządów szkół, względnie Kół Młodzieży, dla ludności całej wsi, dla której biblioteka została przeznaczona. Koszta urządzenia jednej biblioteki wynoszą 1000 — 1500 zł. Każdą bibliotekę wydaje się zasadniczo na 3 miesiące. Przewóz biblioteki z Wydziału Powiatowego do wsi i odwiezienie z powrotem uskutecznia się na koszt gminy“.

Prócz tego obok w turnikiecie podane zostały fotografie domów ludowych z powiatu Ropczyckiego w miejscowościach: 1) Ociece; 2) Wolicy Piaskowej; 3) Bobrowej; 4) Paszczynie; 5) Woli Żyrakowskiej; 6) Boroku Wielkim i 7) Sterdyni, pow. Sokołowskiego.

Opieka społeczna

Dział ten zobrazowany został za pomocą 4 następujących tablic:

1) Liczba sierocińców oraz ilość w nich miejsc.

Lata	Sierocińców, utrzymywanych przez samorządy ziemskie	posiadających miejsc
1919	18	772
1921	30	1331
1922	33	1471
1923	88	4767
1924	86	4602
1925	89	4564
1926	88	4529
1927	86	4698

2) Liczba przytułków dla starców, oraz ilość w nich miejsc.

Lata	Przytułków dla starców, utrzymywanych przez sam. ziemskie	posiadających miejsc
1919	19	368
1921	24	503
1922	26	535
1923	33	740
1924	41	943

Lata	Przytułków dla starców, utrzymywanych przez sam. ziemskie	posiadających miejsc
1925	49	1163
1926	53	1256
1927	54	1489

3) Liczba żłobków i stacyj opieki nad matką i dzieckiem.

Samorządy Ziemskie	utrzymywały	subwencjonowały
w 1926 r.	4 ¹⁾	2 ¹⁾
w 1927 „	3 ¹⁾	23 ¹⁾
w 1926 „	19 ²⁾	33 ²⁾
w 1927 „	24 ²⁾	51 ²⁾

1) żłobki, 2) stacje opieki nad matką i dzieckiem.

4) Wydatki zwyczajne i nadzwyczajne na 1-go mieszkańca na Opiekę Społeczną w/g budżetów na 1928/9 r.:

a) Gminy wiejskie.

Województwa	Wydatki na 1-go mieszk.		Z tego na:				U w a g i
	zwyczajne	nadzwycz.	Zakłady opieki społecz.		Koszty leczenia ubogich		
			zwyczajne	nadzwycz.	zwyczajne	nadzwycz.	
Tarnopolskie	0.09	—	0.01	—	0.03	—	Pozostałe sumy poza wydatkami na zakłady opieki społecznej i kosztami leczenia ubogich szły na inne cele opieki społecznej: krople mleka, stacje opieki nad matką i dzieckiem i t. d.
Stanisławowskie	0.10	—	0.03	—	0.03	—	
Lwowskie	0.10	—	0.02	—	0.03	—	
Krakowskie	0.10	—	0.01	—	0.03	—	
Wołyńskie	0.27	—	0.01	—	0.22	—	
Nowogródzkie	0.37	—	—	—	0.32	—	
Wileńskie	0.38	—	0.01	—	0.31	—	
Poleskie	0.47	—	0.13	—	0.30	—	
Poznańskie	0.57	0.02	0.08	0.01	0.08	—	
Białostockie	0.76	—	0.16	—	0.50	—	
Lubelskie	0.80	—	0.05	—	0.64	—	
Pomorskie	0.88	—	0.26	—	0.17	—	
Łódzkie	1.02	—	0.04	—	0.89	—	
Kieleckie	1.22	—	0.06	—	1.04	—	
Warszawskie	1.52	—	—	—	1.29	—	
Śląskie	2.90	0.41	0.43	—	0.50	—	
Przeciętna dla całej Polski	0.70	0.02	0.06	—	0.44	—	

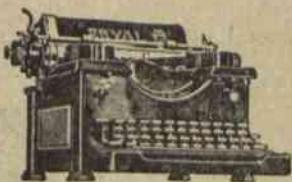

SAMOCZODY CIĘŻAROWE od 300 do 5000 KG.
SANITARKI, POLEWACZKI, ŚMIECIARKI, SAMOCZODY
STRAŻACKIE, POMPY MOTOROWE ORAZ WSZELKIE
SAMOCZODY DO CELÓW PRZEMYSŁOWYCH.
SPECJALNE PODWOZIA AUTOBUSOWE od 14—50 OSÓB.

POLSKI FIAT S. A.

BIURO SPRZEDAŻY I SALON WYSTAWOWY
WARSZAWA, HOTEL EUROPEJSKI
KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE NR. 13
T E L E F O N Y, 85-16, 43-42.

PROSPERY I OFERTY

Dwuletnia Gwarancja.

Mocna Konstrukcja.

Dogodne Warunki.

Najbardziej udoskonalona amerykańska maszyna do pisania

ROYAL

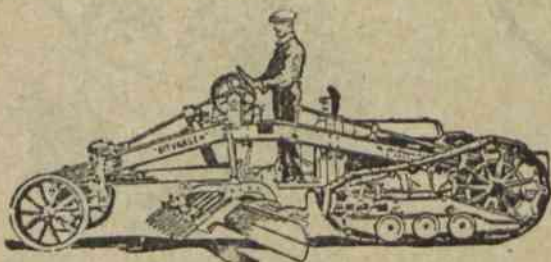
Szczyt nowoczesnej techniki amerykańskiej.

Zażądaj bezpłatnej i nieobowiązującej do kupna demonstracji.

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „PACIFIC” Sp. Akc.

Al. Jerozolimskie 25. WARSZAWA. Tel. 117-80 i 80-37.

538d.

NILS BARRÉN sp. z o. o.

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE W POLSCE

MIĘDZYLESIE p. WARSZAWĄ

Zarząd - Warszawa, Kopernika 13, tel. 52-05.

WSZELKIE MASZYNY DROGOWE

Nagrodzone złotym medalem na Targach Wschodnich we Lwowie

Równacze motorowe

„BITVARGEN“

Drapacze drogowe

Łamacze, elewatory i
sortowniki do kamieni

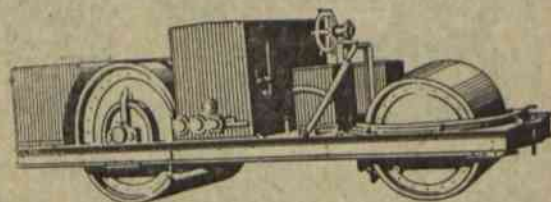
Traktory Fordsona

Walce motorowe

Pługi śniegowe

Maszyny drogowe typu konnego

Ciągacze gąsienicowe do Fordsona

U W R G A: Przyjmuje się do remontu maszyny drogowe wszelkich typów.

529b

SPECJALNOŚĆ WYTWÓRNI

SKRAPIARKI

EWTL. POŁĄCZONE ZE ZAMIATACZKĄ

WOZY do wywozu śmieci

WOZY REKWIZYTOWE
(STRAŻACKIE)

z własnej wytwórni i ze składu lub na zamówienie

oraz

SIKAWKI i DRABINY
MOTOROWE

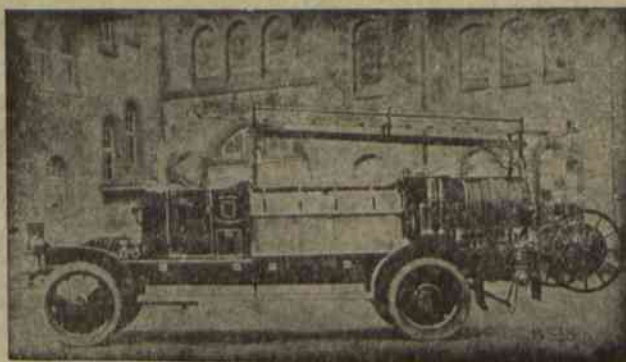
fabryki „Carl METZ“

w zastępstwie poleca firma

CZESŁAW MIARCZYŃSKI

GÓRNY ŚLĄSK

KATOWICE, ul. Marjacka 14/3. — Tel. 12-88.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwa	Wydatki na 1-go mieszk.		Z tego na:				U w a g i
	zwyczajne	nadzwycz.	Zakłady opieki społecz.		Koszty leczenia ubogich		
			zwyczajne	nadzwycz.	zwyczajne	nadzwycz.	
Stanisławowskie	0.07	—	0.04	—	—	—	Pozostałe sumy poza wydatkami na zakłady opieki społecznej i kosztami leczenia ubogich szły na inne cele opieki społecznej; krople mleka, stacje opieki nad matką i dzieckiem i t. d.
Lwowskie	0.10	0.02	0.06	—	—	—	
Tarnopolskie	0.12	0.02	0.04	0.02	0.01	—	
Krakowskie	0.09	0.06	0.04	0.06	0.01	—	
Wileńskie	0.40	0.08	0.31	0.08	0.03	—	
Pomorskie	0.64	0.01	0.18	0.01	0.29	—	
Lubelskie	0.59	0.10	0.45	0.10	0.04	—	
Łódzkie	0.49	0.20	0.22	0.20	0.14	—	
Wołyńskie	0.69	0.03	0.61	0.03	0.02	—	
Białostockie	0.75	—	0.58	—	0.01	—	
Śląskie	0.81	—	0.08	—	0.46	—	
Poleskie	0.82	0.14	0.70	0.14	0.01	—	
Kieleckie	0.46	0.60	0.29	0.53	0.04	—	
Nowogródzkie	0.87	0.23	0.76	0.23	0.03	—	
Poznańskie	0.96	0.19	0.19	0.02	0.32	—	
Warszawskie	0.82	0.62	0.58	0.61	0.08	—	
Przeciętna dla całej Polski	0.50	0.17	0.30	0.15	0.08	—	

Pozatem w dziale „Opieki Społecznej“ widzimy:
a) 3 modele: 1) Przytułek dla starców w Trębkach, pow. Płoński, woj. Warszawskie, wykonany w 1928 r., obliczony na 70 pensjonariuszy. Budynek parterowy, urządzone na sposób nowoczesny, posiada: kanalizację, specjalne umywalnie, kąpielisko, pralnię i kuchnię.

2) Dom Opieki nad Matką i Dzieckiem w Zablikowie pow. i woj. Poznańskie. Budynek parterowy, wybudowany w 1922 r. Dom ten ma na celu walkę ze śmiertelnością wśród niemowląt, których zarejestrowanych jest przeszło 200 sztuk.

3) Sierociniec w Sarnowie, pow. Będziński, woj. Kieleckie. Budynek parterowy, dość obszerny, otoczony drzewami.

b) 36 diapozytywów: 1) Wnętrze poradni Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem w Turce nad Stryjem; 2) Schronisko Sejmikowe w Czarnym Borze, pow. Wilno - Troki; 3) Grupę sierot na tle Schroniska pod 2 podanego; 4) Sierociniec św. Wacława w Liskowie, pow. Kalisz, woj. Łódzkie; 5) Kolonje letnie w Chrzanowie, pow. Chrzanów, woj. Krakowskie; 6) Zakład Leczniczko-wychowawczy dla dzieci chorych na jaglicę w Baranowiczach; 7) Przytułek dla starców w Wąbrzeźnie; 8) Zabawa dzieci w kreta na kolonji letniej w Krzeszowicach, pow. Chrzanów; 9) Powiatowy Przytułek dla Starców i Kalek w pow. Sokalskim; 10) Zakład

Opieka społeczna.

dla dzieci jagliczych w Adamówce, pow. Kowel; 11) Dzieci przy robotach ręcznych w Zakładzie Jagliczym w Baranowiczach; 12) Schronisko dla sierot w Święcianach (klasa); 13) Ogólny widok Schroniska Sejmikowego w Święcianach; 14) Sejmikowy Dom Opieki dla Starców i Kalek we wsi Kamionce, pow. Wieluń; 15) Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem w Wągrowcu. 16) Przystłek dla Starców i Kalek w Stawiszynie, pow. Kalisz; 17) Schronisko dla Sierot w Opsie, pow. Brańsk; 18) Powiatowe Schronisko w Święcianach; 19) Zabawa dzieci z Niemiec na kolonjach letnich w pow. Sokółów; 20) Plaże na kolonjach letnich dla dzieci z Niemiec w pow. Sokółów; 21) Budynek mieszkalny kolonij letnich w pow. Sokółów; 22) Widok plaży w kolonjach letnich w pow. Chrzanów; 23) Zbiórka dzieci na kolonjach letnich w pow. Chrzanów; 24) Gra dzieci w siatkówkę na kolonjach letnich w pow. Chrzanów; 25) Grupa dzieci na tle gór z kolonij letnich w pow. Chrzanów; 26) Sejmikowy Zakład dla dzieci jagliczych w Brzuchowicach, pow. Kowel; 27) Schronisko Sejmikowe dla dzieci w Czarnym Bo-

rze (widok ogólny), pow. Wilno - Troki. 28) Sejmikowe Schronisko dla Sierot w Zawierciu, pow. Zawiercie; 29) Przybudówka z pustaków do domu ochronki w Nowogrodku, wykonana w 1928 roku, pow. Nowogródek; 30) Grupa dzieci na tle domu z kolonij letnich z pow. Sokółów; 31) Stacja Opieki nad Matką i Dzieckiem w pow. Żnin; 32) Kuchnia mleczna ze Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem w pow. Żnin; 33) Pokój lekarski ze Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem w pow. Żnin; 34) Powiatowy Zakład dla opuszczonych dzieci w Mckrzyszowie, pow. Tarnobrzeg; 35) Ranny opatrunek w Zakładzie Wychowawczym dla Dzieci Jagliczych w Baranowiczach; 36) Budynek gospodarczy Sierocińca Św. Wacława w Liskowie.

c) 2 zwykle, oprawione w ramki fotografie: a) Półkolonia wakacyjna katolicka w pow. Brzozów, oraz b) Półkolonia wakacyjna żydowska w pow. Brzozów.

Zdrowie publiczne

Dział Zdrowia Publicznego, ze względu na większą ilość tablic i modeli, zajmuje 2 razy więcej miejsca, aniżeli omawiane powyżej. Organizacja służby zdrowia podana jest w 2 tablicach, 3-cia wykazuje wydatki na 1-go mieszkańca na „zdrowie publiczne“.

1) Stan liczebny: a) lekarzy samorządowych, b) akuszerki samorządowych, c) szpitali samorządowych, d) łóżek w szpitalach samorządowych, e) łaźni samorządowych, f) kamer dezynfekcyjnych samorządowych.

R O K	1923	1924	1925	1926	1927	1928
Lekarze	78	100	126	352	444	506
Akuszerki	47	63	88	1786	1953	2222
Szpitale	174	185	191	198	200	200
Łóżka	7509	7522	7911	8295	8954	9301
Łaźnie	13	13	16	28	32	37
Kamery dezynfekcyjne	97	103	109	130	166	174

Liczba akuszerki z woj. zachodnich uwzględniona jest od 1926 r.

W woj. zachodnich akuszerki są subwencjonowane przez powiat, a w woj. południowych — przez gminy wiejskie, w pozostałych zaś województwach są całkowicie utrzymywane przez powiat. Lekarze są brani pod uwagę tylko okręgowi — utrzymywani całkowicie przez samorząd (wyluczając lekarzy szpitalnych i powiato-

wych). W woj. zachodnich w liczbie szpitali nie zostały uwzględnione szpitale krajowe, a w woj. południowych szpitale Tymczasowego Wydziału Samorządowego.

2) Stan liczebny: A) przychodni: a) ogólnych, b) przeciwgruźliczych, c) przeciwjagliczych, d) przeciwnerycznych; B) ośrodków zdrowia.

R O K	1923	1924	1925	1926	1927	1928
Przychodnie ogólne	129	152	175	226	253	278
„ przeciwgruźlicze	2	8	7	21	43	67
„ przeciwjaglicze	3	4	4	18	53	78
„ przeciwneryczne	1	1	1	3	15	18
Ośrodki zdrowia	—	—	—	—	4	19

3) Wydatki zwyczajne i nadzwyczajne na 1-go mieszkańca na Zdrowie Publiczne:

a) *Gminy wiejskie.*

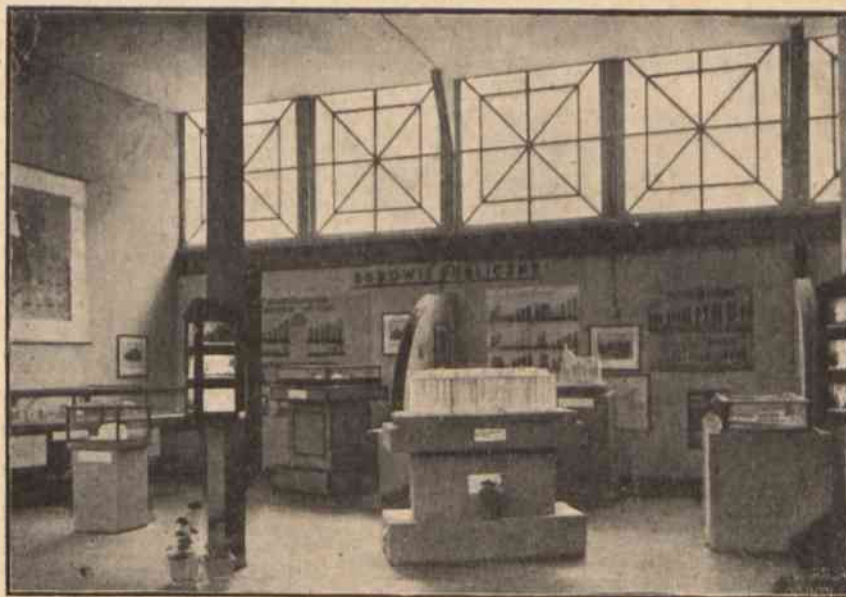
W o j e w ó d z t w o	Wydatki na 1 mieszkańca		R a z e m	Z tego na szpitale		R a z e m
	zwyczajne	nadzwyczajne		zwyczajne	nadzwyczajne	
Poznańskie	0.04	—	0.04	—	—	—
Łódzkie	0.05	0.03	0.08	—	—	—
Pomorskie	0.09	—	0.09	—	—	—
Kieleckie	0.08	0.02	0.10	—	—	—
Wołyńskie	0.09	0.01	0.10	0.01	—	0.01
Lubelskie	0.09	0.02	0.11	—	—	—
Warszawskie	0.12	0.01	0.13	—	—	—
Białostockie	0.15	—	0.15	—	—	—
Wileńskie	0.14	0.06	0.20	0.01	—	0.01
Krakowskie	0.21	—	0.21	0.02	—	0.02
Lwowskie	0.28	—	0.28	0.04	—	0.04
Tarnopolskie	0.31	0.02	0.33	—	—	—
Stanisławowskie	0.38	0.01	0.39	0.07	—	0.07
Poleskie	0.35	0.07	0.42	—	—	—
Nowogródzkie	0.16	0.33	0.49	0.02	—	0.02
Śląskie	2.13	1.20	3.33	0.18	—	0.18
Przeciętna dla całej Polski	0.24	0.08	0.32	0.02	—	0.02

b) *Powiatowe związki komunalne.*

W o j e w ó d z t w o	Wydatki na 1 mieszkańca		R a z e m	Z tego na szpitale		R a z e m
	zwyczajne	nadzwyczajne		zwyczajne	nadzwyczajne	
Stanisławowskie	0.39	—	0.39	0.19	—	0.19
Lwowskie	0.38	0.06	0.44	0.14	0.15	0.19
Tarnopolskie	0.49	0.01	0.50	0.19	—	0.19
Krakowskie	0.55	0.05	0.60	0.22	0.05	0.27
Śląskie	0.59	0.25	0.84	0.34	0.25	0.59
Wileńskie	0.77	0.16	0.93	0.24	0.16	0.40
Łódzkie	1.08	0.12	1.20	0.66	0.07	0.73
Lubelskie	1.19	0.16	1.35	0.85	0.13	0.98
Nowogródzkie	1.15	0.43	1.58	0.71	0.34	1.05
Białostockie	1.41	0.31	1.72	0.89	0.29	1.18
Kieleckie	1.33	0.40	1.73	0.88	0.27	1.15
Pomorskie	1.56	0.20	1.76	1.20	0.10	1.30
Poleskie	1.33	0.45	1.78	0.89	0.39	1.28
Poznańskie	1.64	0.66	2.30	1.18	0.44	1.62
Warszawskie	1.62	0.98	2.60	1.12	0.89	2.01
Wołyńskie	1.70	1.08	2.78	1.25	1.06	2.31
Przeciętna dla całej Polski	1.06	0.34	1.40	0.67	0.28	0.95

Modeli dołączono 7: 1) Szpital komunalny w Goścyninie, woj. Warszawskie. Budowę rozpoczęto w 1924 roku, a ukończono w 1926 r. Koszt budowy: 412.237 zł. Gmach wznosi się na terenie 8344 m.², posiada wysokie i widne podziemię, parter i 2 piętra, jest zaopatrzone w studnię artezyjską, wodociąg, kanalizację, centralne wodne ogrzewanie i elektryczne oświetlenie. W pod-

ziemiu mieszczą się piwnice, elektryczna moto - pompa, komora dezynfekcyjna, instalacje centralnego ogrzewania ze składem węgla i pralnie z dodatkowymi ubikacjami, jak: cerownia, maglownia itd. Na parterze znajduje się: kuchnia, przychodnia i w izolowanej murowanymi ścianami części parteru oddział zakaźny na 30 łóżek i dla otwartej gruźlicy 6 łóżek. Na I-szem piętrze — od-

Zdrowie publiczne.

dział położniczy na 6 łóżek z salą porodową i oddział chirurgiczno - ginekologiczny na 24 łóżka z salą operacyjną i opatrunkową. Na II-giem piętrze — oddział wewnętrzny na 24 łóżka, kaplica (jeszcze nie urządzona), gabinet elektro - medyczny (posiadający dotychczas lampę kwarcową, pantostat i djatermję), apteka szpitalna; laboratorium (jeszcze nie urządzone) i skład czystej bielizny szpitalnej. W gmachu szpitala mieszczą się mieszkania dla personelu i służby szpitalnej.

2) Szpital dla gruźliczo - chorych pow. Tarnowskie Góry;

3) Szpital dla dzieci gruźliczych w Siewierzu, pow. Będzin, wybudowany w latach 1921 — 1925 r., na 40 łóżek.

4) Powszechny Szpital Komunalny w Myszkowie, pow. Zawierciański, woj. Kieleckie. Szpital ten nie jest jeszcze wykończony; budowę rozpoczęto w 1927 r., a całkowite oddanie do użytku publicznego ma nastąpić w 1930 r.

5) Stacja przeciwgruźlicza w Sanoku, województwo Lwowskie.

Koszt budowy 30.000 zł., frekwencja dzienna 25 osób.

6) Łaźnia Sejmikowa w Nieświeżu, woj. Nowogródzkie. Wybudowana kosztem Sejmiku z pustaków cementowych, dostarczonych przez betoniarnię sejmikową. Frekwencja 135 osób dziennie.

7) Ośrodek zdrowia w Dandówce, pow. Będziński, województwo Kieleckie. Model otrzymał złoty medal na Wystawie Sanitarnej w Medjolanie.

Pozatem umieszczono:

a) 22 diapozytywy przedstawiające: 1) Łaźnię Sejmiku Ostrowskiego; 2) Zakład Kąpielowy w Bodzanowie, pow. Płock;

3) Dom Ośrodka Kultury Rolniczej i Ośrodka Zdrowia w gm. Głuchów, pow. Skierniewice; 4) Kąpielisko Sejmiku w Brzezinach Łódzkich — Magazyny i kort tenisowy; 5) Budynek Zakładu Kąpielowego w Brzezinach Łódzkich; 6) Zakład kąpielowy we wsi Maków, pow. Skierniewice; 7) Pawilon epidemiczny w Brzezinach Łódzkich. 8) Sejmikową Przychodnię dla chorych w Wołkowysku; 9) Szpital Sejmiku Nieświeżkiego; 10) Poczekalnię Ośrodka Zdrowia w Nieświeżu; 12) Łaźnię wiejską w Łysicy Wielkiej, pow. Nieśwież; 13) Szpital w Nieświeżu. Sala opatrunkowa oddziału chirurgicznego, 14) Oddział położniczy w Szpitalu Sejmikowym w Klecku, woj. Nowogródzkie; 15) Ośrodek Zdrowia w Nieświeżu. Sala naświetlań i laboratorium przychodni przeciw gruźliczej; 16) Szpital Sejmikowy w Śremie; 17) Łaźnia publiczna w gm. Skierniewka, pow. Skierniewice; 18) Szpital Powiatowy w Jarocinie; 19) Szpital Powiatowy w Hrubieszowie; 20) Szpital Powiatowy w Koźminie. 21) Szpital Powiatowy w Tucznie, pow. Równo; 22) Szpital Sejmikowy w Wołkowysku.

b) 10 tablic (wykresów), ilustrujących rozwój dorobku poszczególnych powiatów w dziedzinie zdrowia publicznego:

Tabl. 1. Zdrowie Publiczne i Opieka Społeczna w pow. Sokalskim. Powiat posiada (r. 1928):

1) szpital; 2) 4 ochronki (sierocińce) 3) 2 przytulki dla starców. 4) 1 poradnia przeciwgruźlicza; 5) 4 lekarzy samorządowych, 2 okręgowych; 6) 13 akuserek okręgowych; 7) 4583 studzien kopane prywatne (w 1919 r. — 4125 studzien); 8) 350 studzien — kopanych publicznych (w 1919 r. — 315 studzien); 9) 596 studzien pompowych prywatnych (w 1919 — 514 studzien); 10) 117 studzien pompowych publicznych (w 1919 r. — 91 studnia).

Prócz tego wykazany jest procent osób, korzystających z fachowej pomocy lekarskiej; 2 lekarze okręgowi obsługują 27.09% ludności powiatu, lekarze miejscy - 17.25%, wcale nie korzysta z opieki lekarskiej 55.66% ludności. Z pomocy akuserek okręgowych korzysta 31.46% kobiet ciężarnych, a nie korzysta 68.54%.

Tabl. 2. Powiatowy Związek Komunalny w Kowlu na Wołyniu.

Zdrowotność i opieka społeczna.

R o k	Ruch chorych w szpitalach	Liczba udzielonych porad w przychodniach	Ilość przeprowadzonych porodów poza szpitalami	Wydatki na szpitale	Liczba dzieci					
					w sierocińcach	w zakładzie jaglicznym	uzdrowiska dla chorych na gruźlicę			
1923	brak danych	17.298	115	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych			
1924	1.434	23.050	150	brak danych						
1925	2.251	29.534	185	111.291						
1926	2.751	42.748	271	208.057						
1927	2.970	50.837	334	291.518						
1928	3.084	51.675	447	323.203				183	67	30

Tabl. 3. Powiatowy Związek Komunalny w Kowlu na Wołyniu.

Wydatki na remont i budowę: a) szpitali i b) schronisk.

R O K	S u m a w y d a t k ó w w z ł.	
	na budowę i remont szpitali	na budowę i remont schronisk
1926	67.651	5.755
1927	81.811	29.975
1928	37.728	brak danych

Tabl. 4. Ruch chorych w szpitalu sejmikowym w Ostrowi Mazowieckiej.

Rok	C H O R O B Y					R a z e m	U W A G I
	zakaźne	wewnętrzne	chirurgiczne	położnicze	inne		
1921	194	67	64	28	33	386	Do tablicy został dołączony wykaz miejscowości, z których pochodzili chorzy (r. 1928).
1922	166	55	93	38	22	374	
1923	66	102	149	67	20	404	
1924	47	92	173	67	19	398	
1925	37	79	156	66	37	375	
1926	39	95	187	76	19	416	
1927	25	105	226	89	12	457	

Z miasta	Ostrowi	leczone	174	osoby.
„ gminy	Orło	„	28	„
„ „	Komorowo	„	73	„
„ „	Jasienica	„	35	„
„ „	Poręba	„	28	„
„ „	Długosiodło	„	16	„
„ „	Zaręby Kościelne	„	15	„
„ „	Brańszczyk	„	11	„
„ miasta	Broku	„	7	„
„ gminy	Nur	„	7	„
„ „	Warchoły	„	6	„
„ „	Szulborze Koty	„	3	„
„ innych powiatów		„	54	„

Tabl. 5. Sejmik Radomski.

Budownictwo wsi i meljoracje.

Z podanych tytułów widzimy, że tablica ta nie ma bezpośrednio nic wspólnego ze Zdrowiem Publicznym. Umieszczenie jej jednak w tym dziale i to na dość widocznym miejscu spowodowane zostało następującymi względami: 1-o jest wykonana dość starannie i artystycznie; 2-o niema specjalnego działu, do którego ją ściśle dopasować można; 3-o chodziło również o przypomnienie zwiedzającym, że dobry dom — to zdrowie, bo przeszło 75% chorób pochodzi ze złego mieszkania i otoczenia.

Ilość wybudowanych w powiecie Radomskim budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Rok	Ilość wybudowanych budynków	Rok	Ilość wybudowanych budynków
1918	878	1924	1 612
1920	986	1925	1.845
1921	1.196	1926	1.564
1922	1.274	1927	1.876
1923	1.292	1928	1.773

Meljoracje.

W 1926 r. zmeljorowano w powiecie	60 ha	gruntów.
„ 1927 „	„	224 „
„ 1928 „	„	1 224 „

Tak kolosalny wzrost zmeljorowanych gruntów w 1928 r. tłumaczy się powstaniem w jesieni 1927 r. (12 września 1927 r.) Spółki wodnej, która z niezwykłą energją zabrała się do pracy.

W turnikiecie w dziale „Zdrowie Publiczne“, zamieszczono dalszy ciąg wykresów, ilustrujących rozwój szpitalnictwa w poszczególnych powiatach.

Tabl. 6. Szpital Sejmikowy w Dorohusku, pow. Chełmskiego.

Tabl. 6. Szpital Sejmikowy w Dorohusku.
Frekwencja chorych w szpitalu.

R o k	C H O R O B Y				R a z e m	Śmiertelność	
	wewnętrzne	chirurgiczne	kobiece	zakaźne		liczbowo	w %
1924	83	5	4	22	114	11	10.—
1925	147	26	23	18	214	14	7.2
1926	178	35	41	51	305	21	7.—
1927	227	39	40	67	373	22	6.—
1928	206	35	51	48	340	13	3.9

U w a g a: Rok 1928 uwzględniono tylko do 1 grudnia.

Ilość dni leczenia.

Rok	C H O R O B Y				R a z e m	U w a g i
	wewnętrzne	chirurgiczne	kobiece	zakaźne		
1924	1.211	72	90	179	1.552	Rok 1928 uwzględniono tylko do 1 grudnia.
1925	3.381	399	352	295	4.427	
1926	2.833	700	335	499	4.967	
1927	3.592	791	389	613	5.385	
1928	3.500	456	502	504	4.962	

Ilość przyjęć w przychodni na choroby.

Rok	wewnętrzne	chirurgiczne	kobiece	zakaźne	gruźlicze	oczne, uszne i inne	R a z e m
1924	1.249	34	28	38	90	224	1.673
1925	1.405	65	96	36	138	186	1.926
1926	1.309	139	221	94	190	311	2.264
1927	1.294	159	221	182	161	440	2.457
1928	1.255	157	267	141	128	499	2.447

U w a g a: Rok 1928 uwzględniono tylko do 1 grudnia.

Tabl. 7. Mapa pow. Oszmiańskiego podaje rozmieszczenie rejonów lekarskich — jest ich 5, z siedzibami: 1) Oszmiana; 2) Smorgonie; 3) Krewy; 4) Holszany i 5) Dziewieniszki. Szpitali powiat posiada 2: w Osz-

mianie i Smorgoniach. Według objaśnień mają to być szpitale państwowe.

Druga część mapki zawiera wykresy, przedstawiające: „Ruch chorych w przychodniach lekarskich pow. Oszmiańskiego“.

Rok	C H O R O B Y										
	zakaźne	weneryczne	pasorzytnicze	przemiany materji	układów poszczególn. narządów	nowotwory	uszkodz. mechaniczne	uszkodz. inne	zatrucia	wady wrodzone i nabyte	choroby nieokreślone
1914	1.733	70	285	1.019	6.490	21	488	77	—	22	302
1925	4.079	52	657	1.584	9.996	35	833	—	9	37	596
1926	3.651	62	601	794	4.981	30	936	44	6	51	456
1927	3.703	139	479	732	8.875	73	941	15	10	119	421

Tabl. 8. Sejmikowy Szpital św. Mikołaja w Chelmie. (Dopisek): Fundacja łacińska 1553 r. — złana z greko-unicką 1836 r.

Personel lekarski — naczelny lekarz Dr. med. A. Kraskowski, Ordynator-chirurg Dr. med. W. Urbanowicz.

Frekwencja chorych w szpitalu.

R o k	C H O R O B Y					Smiertność	U W A G I
	kobiece	zakaźne	chirurgiczne	wewnętrzne	R a z e m		
1918	10	42	50	53	155	15	Rok 1928 uwzględniono tylko do 1 listopada.
1919	35	75	95	192	397	59	
1920	58	102	195	205	540	47	
1921	20	101	187	196	504	52	
1922	27	117	157	193	494	75	
1923	38	95	167	186	476	35	
1924	36	98	205	285	624	70	
1925	24	100	185	265	574	64	
1926	37	165	235	270	707	88	
1927	43	187	276	298	804	107	
1928	93	102	240	265	700	96	

Ilość dni leczenia.

Rok	C H O R O B Y				R a z e m	U w a g i
	kobiece	zakaźne	chirurgiczne	wewnętrzne		
1918	177	583	695	437	2.002	Rok 1928 uwzględniono tylko do 1 listopada
1919	900	1.340	1.940	3.160	7.980	
1920	400	3.220	3.250	3.360	10.060	
1921	500	2.200	3.520	3.540	9.759	
1922	600	2.100	3.400	3.700	9.880	
1923	820	1.920	3.120	3.540	9.556	
1924	1.012	2.662	3.498	4.180	11.554	
1925	630	2.226	3.552	4.377	10.836	
1926	1.060	3.850	4.199	4.940	14.510	
1927	2.310	4.388	4.935	4.956	16.774	
1928	960	2.692	4.987	4.728	13.907	

Tabl. 9. Szpital powiatowy w Kole.
Frekwencja chorych w szpitalu.

Rok	C H O R O B Y				R a z e m	Zmarło w %
	wewnętrzne	chirurgiczne	kobiece	zakaźne		
1918	245	148	98	183	674	8.18
1919	214	128	86	301	729	7.13
1920	300	180	121	329	922	10. —
1921	245	147	98	307	791	8.17
1922	208	125	84	97	514	6.95
1923	207	124	83	79	493	6.9
1924	176	105	72	116	469	5.88
1925	245	147	98	176	666	8.17
1926	247	148	100	104	599	8.25
1927	319	191	128	65	703	10.63
1928	245	147	98	110	600	8.17

U W A G I: 1) Chorych zakaźnych leczono w szpitalu miejskim. 2) Poza leczeniem w przychodni szpitala szczepiono przeciw ospie, szkarlatynie i tyfusowi i np. w 1928 r. zaszczepiono przeciw: a) ospie 12.391 osób; b) szkarlatynie — 216 osób; c) tyfusowi — 242 osoby. Za inne lata brak danych.

Tabl. 10. Organizacja Zdrowia Publicznego na terenie pow. Zawierciańskiego uwidoczniona została na mapie, podającej następujące szczegóły: 1) Powierzchnia powiatu — 1.003 km²; 2) Mieszkańców — 82.453; 3) Gmin — 14; 4) Szpitali dla gruźlicy otwartej — 1 (m. Żarki); 5) Szpitali dla gruźlicy kości — 1 (Sie-

wierz); 6) Szpitali powszechnych w budowie — 1 (Miejaców); 7) Lekarzy — 4; 8) Akuserek — 14; 9) Aparatów dezynfekcyjnych — 2; 10) Ambulatorja Kasy Chorych — 2; 11) Łaźni publicznych — 1; 12) Studni publicznych — 4, oraz 13) Walka z chorobami zakaźnymi:

Rok	Zgłoszono zachorowań	Z tych zmarło	Odkazano mieszkań	Odwszono osób	Zaszczepiono osób przeciw		Razem zaszczepiono
					ospie	szkarlatynie	
1927	255	6	148	10	3.114	94	3 208
1928	443	7	176	—	3.221	195	3.416

c) 20 fotografii na ścianach i w turnikiecie:

1) Zbiór tablic pow. Będzińskiego, zawierający: a) szpital w Siewierzu, widziany od frontu; b) szpital w Siewierzu, widziany z boku; c) szpital w Siewierzu—budynek główny; d) kaplica szpitalna; e) korytarz; f) sala przedoperacyjna; g) sala chorych; h) jadalnia; i) kuchnia; j) lampy kwarcowe; k) werandowanie; 2) Szpital Powiatowy w Tarnowskich Górach (front); 3) Szpital Powiatowy w Tarnowskich Górach — widziany z boku; 4) Sala dentystyczna Szpitala Powiatowego w Tarnowskich Górach; 5) Zbiór tablic, podających fragmenty Szpitala Powszechnego w Będzinie; a) front Szpitala; b) sala operacyjna; c) korytarz; d) sala chorych; e) lampa kwarcowa; 6) Zbiór tablic z powiatu Będzińskiego: a) studnia w Sączowie; b) źródło w Malinowicach; c) studnia w Górze Siewierskiej; 7) Wnętrze budowy pawilonu szpitala dla gruźliczo - chorych w powiecie Tarnowskie Góry; 8) Budowa pawilonu dla gruźliczo - chorych w powiecie Tarnowskie Góry (zdjęcie wcześniejsze); Toż samo, co pod punktem

8) — zdjęcie późniejsze (budynek zewnętrznie już wykończony); 10) Ośrodek Zdrowia pow. Odolanowskiego; 11) Zbiór tablic Szpitala Pow. Zw. komunalnego w Brzezinach: a) widok ogólny; b) budynek gospodarczy; 12) Zbiór tablic Szpitala Rejon. Sejmiku Równieńskiego w Korcu: a) widok ogólny; b) korytarz; 13) Szpital Zakaźny Powiatowego Związku Komunalnego w Turku; 14) Zbiór tablic Szpitala Powiat. w Bydgoszczy: a) gmach główny; b) budynek boczny; c) dom dla wewnątrzno-chorych; d) kaplica; 15) Szpital Powiatowy w Chełmnie; 16) Szpital Komunalny w Radzynie; 17) Szpital Sejmiku Nowogrodzkiego; 18) Centralna Izba Chorych Sejmiku Brasławskiego; 19) Łaźnia Sejmikowa w Ostrowi-Mazowieckiej; 20) Plan łaźni w Ostrowi-Mazowieckiej z następującymi objaśnieniami: a) frekwencja roczna — 20.805 osób; b) bezpłatnie korzystało—3.906 osób; c) z ulg—1.431 osób; d) roczny koszt utrzymania 12.260 zł., z których 30% pokrywa Sejmik — resztę (70%) — opłaty kąpielowe.

Rolnictwo

Rozwój działalności samorządów ziemskich w dziedzinie popierania rolnictwa zobrazowany został za pomocą 3 tablic, 4-ta podaje wydatki na głowę mieszkańca na rolnictwo.

Tabl. I. Oświata rolnicza. W ciągu 10 lat powiatowe związki komunalne i gminy wiejskie: a) utworzyły 54 szkoły rolnicze, w których może pobierać naukę 2106 uczniów, b) zorganizowały 8.755 krótkoterminowych kursów rolniczych. Ponadto utrzymują instruktorów rolniczych, których było w r. 1918 — tylko 11, zaś w 1928 — 241 całkowicie utrzymywanych, oraz 325 subwencjonowanych przez powiatowe związki samorządu.

Tabl. II. Praktyka rolnicza.

W 1918 r. były 3 komunalne fermi rolnicze, o powierzchni 49,86 ha;
„ 1928 „ „ 68 „ fermi rolnicze, o powierzchni 4169,94 ha;

W 1918 r. były 61 komunaln. szkółki drzew o powierzchni 32,35 ha;
„ 1928 „ „ 435 „ szkółki drzew o powierzchni 428,18 ha.

W ciągu dziesięciu lat samorząd ziemski: a) zorganizował: 687 stacyj czyszczenia nasion, 1376 pokazów i konkursów rolniczych, b) przyczynił się do powstania: 723 spółek mleczarskich i jajczarskich, oraz 1884 innych spółdzielni rolniczych; c) utworzył: 1) stacyj kopulacyjnych: dla koni 100, dla bydła 1390 i dla trzód 459; 2) utworzył: 255 stanowisk personelu weterynaryjnego, w czem 94 stanowiska lekarzy wet., 3) 134 szpitale i ambulatorja weterynaryjne, ponadto zaszczepiono przy pomocy samorządu ziemskiego w jednym roku 1927 — 14093 sztuki bydła i 523995 sztuk trzody chlewnej.

Tabl. III. Meljoracje. W ciągu 10 lat przy większej lub mniejszej pomocy samorządu ziemskiego: a) uregulowano 757,49 km. rzek, b) zalesiono 9306,46 ha nieużytków i c) zmeljorowano 107.800,57 ha gruntów.

Popieranie rolnictwa.

Tabl. IV. Wydatki zwyczajne i nadzwyczajne na 1-go mieszkańca na „Popieranie Rolnictwa“

a) Gminy wiejskie.

Województwa	Wydatki	
	zwyczajne	nadzwycz.
Pomorskie	0.01	—
Poznańskie	0.02	—
Śląskie	0.03	—
Kieleckie	0.03	—
Łódzkie	0.03	—
Krakowskie	0.06	—
Lwowskie	0.07	—
Tarnopolskie	0.08	—
Warszawskie	0.07	0.01
Lubelskie	0.07	0.02
Stanisławowskie	0.10	0.01
Poleskie	0.11	0.03
Białostockie	0.16	0.01
Wołyńskie	0.20	0.02
Wileńskie	0.19	0.05
Nowogródzkie	0.02	0.08
Przeciętna dla Polski	0.08	0.01

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwa	Wydatki		Z tego wydatki na szkoln. rolnicze	
	zwycz.	nadzw.	zwycz.	nadzw.
Śląskie	0.05	—	—	—
Pomorskie	0.20	0.01	0.02	—
Lwowskie	0.18	0.11	0.01	0.01
Stanisławowskie	0.26	0.05	0.02	—
Tarnopolskie	0.34	—	0.03	—
Krakowskie	0.28	0.17	0.05	0.17
Poznańskie	0.46	0.12	0.04	0.03
Wołyńskie	0.52	0.38	0.09	0.04
Poleskie	0.73	0.19	0.02	—
Wileńskie	0.76	0.38	0.18	0.18
Nowogródzkie	0.87	0.47	0.25	0.03
Kieleckie	0.98	0.40	0.24	0.30
Lubelskie	0.98	0.53	0.19	0.27
Łódzkie	1.06	0.54	0.25	0.45
Białostockie	1.20	0.71	0.10	0.39
Warszawskie	1.44	0.08	0.15	0.59
Przeciętna dla Pol- ski	0.67	0.43	0.11	0.18

Poza wylicznymi tablicami, do działu „Rolnictwo“ dołączone zostały A) 4 modele. 1) Szkoła Rolnicza na Blichu, pow. Łowickiego, woj. Warszawskie. Budowę szkoły ukończono w r. 1924, kosztem 500.000 zł. i oddano do użytku powszechnego w dn. 15.I.1925 r. Przy szkole utrzymuje Sejmik fermę ogrodniczą. Dotychczas

szkoła wykształciła przeszło 100 wychowanków i urządziła kilkadziesiąt kursów rolniczych. Rozwój liczby uczniów w latach 1925 — 1928 przedstawia się następująco:

Rok	uczniów	w tym z pow. Łowickiego
1925 r.	35	29 (82.8%)
1926 „	28	17 (60.7%)
1927 „	41	31 (75.6%)
1928 „	61	37 (60.6%)

Stan majątkowy rodziców uczniów.

	1925 r. %	1926 r. %	1927 r. %	1928 r. %
bezrolni	23	—	5	10
1 — 5 mórg	—	7.14	—	—
5 — 10 „	8.57	21.43	14.63	19.68
10 — 15 „	11.43	28.57	26.83	22.96
15 — 20 „	20	10.71	24.40	13.12
20 — 25 „	8.57	7.14	9.75	8.20
25 — 30 „	14.29	17.86	9.75	11.48
30 — 35 „	3	—	—	—
35 — 40 „	30	—	7.32	—
40 — 45 i wyżej	8.57	7.14	2.4	13.48

2) Szkoła Rolnicza w Trzyciążu, pow. Olskuskiego, woj. Kieleckie.

3) Szkoła Gospodarstwa Domowego w Pszczynie, woj. Śląskie.

4) Sejmikowa lecznica dla zwierząt w Siedlcach, woj. Lubelskie. Model lecznicy nie należy do pięknych, jednak nie o to szło kierownikowi wystawy, w grę tu wchodziła użyteczność tej instytucji, która dzięki odpowiedniej organizacji (patrz Kalendarz Samorządowy za r. 1928, str. 216 — 222), potrafiła zjednać zaufanie miejscowej ludności, czego najlepszym dowodem silny wzrost leczonych zwierząt:

w r. 1922	przyjęto	454	konie
„ „ 1923	„	619	„
„ „ 1925	„	807	„
„ „ 1926	„	1086	„
„ „ 1926	„	1386	„
„ „ 1927	„	1678	„
„ „ 1928	„	2147	„

B). 40 diapozytywów: 1) Gmach Sejmikowej Szkoły Rolniczej w Okszowie, pow. Chełmski; 2) Szkoła Rolnicza im. Marszałka Piłsudskiego w Janowicach, pow. Zamojski; 3) Żeńska Szkoła Rolnicza w Sitnie, pow. Zamojski; 4) Szkoła Rolnicza w Czarnocinie, pow. Łódzki; 5) Ogólny widok Sejmikowego Zakładu Rolniczo - Doświadczalnego w Błoniu, pow. Łęczycki; 6) Powiatowa Szkoła Rolnicza w Mokrzeszowie, pow. Tarnobrzeski; 7) Szkoła Rolnicza w Rudzie, pow. Przasnyski; 8) Sejmikowa Szkoła Rolnicza w Opsie, pow. Brasławski; 9) Obora (przed nią 6 sztuk bydła rasy zarodowej polskiej białogrzbietów czarnoboczystych) Pow. Szkoły Rolniczej Męskiej w Wacynie, pow. Radomski; 10) Inwentarz Fermi Rolniczej w Czarnocinie, pow. Łódzki; 11) Sejmikowa lecznica dla zwierząt w Siedlcach; 12) Powiatowa Przychodnia Weterynaryjna w Turce nad Stryjem; 13) Bydło krajowej rasy czerwonej w majątku Kurowice, pow. Sokołowski; 14)

Buhaj ze stacji kopolacyjnej w Czortkowie. 15) Apteka Powiatowego Ambulatorjum Weterynaryjnego w Trzebini, pow. Chrzanowski; 16) Koń leczony na specjalnym przyrządzie w pow. Ambulatorjum Weterynaryjnym w Trzebini, pow. Chrzanowski; 17) Gmach główny Szkoły Sejmikowej w Łazdunach, pow. Wołyński; 18) Sejmikowy Zakład Rolniczo - Doświadczalny w Błoniu, pow. Łęczycki; Stodoła - spichlerz; 19) Obora rasy holenderskiej na fermie Powiatowej w Wacynie, pow. Radomski; 20) Pasieka Powiatowej Szkoły Rolniczej w Okszowie, pow. Chełmski; 21) Wewnętrzne urządzenie mleczarni i masłarni we wsi i gminie Grzymkowie, pow. Skierniewicki; 22) Powiatowa Mleczarnia Spółdzielcza w Przemyslanach; 23) Szkoła Rolnicza w Miętnem, pow. Garwoliński; Majsternia i szcypa na nawozy. 24) Inwentarz Powiatowej Szkoły Rolniczej w Pieskowej Skale, pow. Olskuski. Krowy maści czerwonej polskiej. 25) Praktyczne zajęcia na kursie hodowli jedwabników w Radymnie; 26) Premjowanie konia w pow. Chrzanowski; 27) Ogólny widok Sejmikowej Szkołki drzewek w Kruszycy, pow. Strzelno; 28) Szkoła Rolnicza w Kuszulewie; 29) Studja i pomiary na rzece Ndzie, pow. Jędrzejowski; 30) Sprostowanie drogi Janowice - Nowinki oraz wycinanie lasu i karczowanie, pow. Nieświeski; 31) Szkoła Rolnicza w Burkiszkach, pow. Wilno - Troki; 32) Akcja zalesiania nieużytków we wsi Olszyce, pow. Siedlecki; 33) Zalesianie piaszków lotnych we wsi Dąbrówka, pow. Siedlecki; 34) Zalesianie nieużytków w gminie Domanice, pow. Siedlecki; 35) Regulacja rzeki Zbuczynki, pow. Siedlecki. Stan robót we wrześniu 1928 r.; 36) Koryto regulowanej rzeki Zbuczynki, pow. Siedlecki; 37) Regulacja rzeki Zbuczynki we wsi Karcze, oraz drenowanie tej wsi w lipcu 1928 r.; 38) Przerwanie grobli zatrzymującej wodę przy regulacji rzeki Zbuczynki; 39) Roboty regulacyjne na rzece Utracie w Holewach, pow. Siedlecki; 40) Drenowanie wsi Karcze, powiatu Siedleckiego.

C) 3 mapy: I) Mapa Gospodarcza pow. Ostrowskiego, woj. Białostockie, wykazuje, iż powiat posiada:

1) 1 Okręgową organizację rolniczą; 2) 35 kółek rolniczych; 3) 2 stowarzyszenia rolniczo - handlowe; 4) 7 stowarzyszeń rolniczo - spożywczych; 5) 2 projektowane szkoły rolnicze; 6) 1 bank typu rolniczego; 7) 7 kas spółdzielczych. 8) 10 straży pożarnych; 9) 10 kół Ligi Obrony Powietrznej Państwa; 10) 6 mleczarni spółdzielczych; 11) 7 spółek wodnych; 12) 1 fermę reprodukcyjną; 13) 25 poletek pokazowych; 14) 3 wzorowe gospodarstwa; 15) 2 obszary zalesiania nieużytków; 16) 7 buhai sejmikowych; 17) 66 czerwonych obór. 18) 2 stacje kopolacyjne ogierów; 19) 6 stacyj kopolacyjnych knurów; 20) 11 stacyj hodowli klaczy; 21) 1 rasową stację hodowli trzody chlewnej; 22) 1 rasową stację hodowli owiec; 23) 1 lecznicę weterynaryjną; 24) 8 felczarów weterynaryjnych; 25) 1 lekarza weterynaryjnego; 26) 3 cegielnie; 27) 10 młynów motorowych i parowych; 28) 1 gorzelnię; 29) 4 tartaki. 30) 1 elektrownię; 31) 6 młynów wodnych i 32) 13 wiatraków.

II. Mapa meljoracyjna pow. Sieradzkiego podaje:

a) ilość spółek wodnych w powiecie — 103; b) ilość gruntów zmeljorowanych — 6241 ha oraz c) ilość gruntów zaprojektowanych do zmeljorowania — 6640 ha. (Skala: 1:500.000).

III. Mapa pow. Sokalskiego. (Skala 1:75.000). Popieranie rolnictwa. Na terenie powiatu znajdują się: a) 12 kas Stefczyka (z tych 10 bez oddziałów i 2 z 10 oddziałami, po 5 każda); b) 1 pow. Instruktor Rolniczy; c) 13 osad wzorowych; d) 2 stacje czyszczenia nasion; e) 6 mleczarni spółdzielczych, należące do Związku Mleczarskiego w Krakowie; f) 17 mleczarni spółdziel-

czych, należące do Związku „Masłosojuz“ we Lwowie; g) 31 filij mleczarskich; h) 2 spółki wodne (meljoracyjne); i) 35 kółek rolniczych; j) 24 półka doświadczalne; k) 20 spółek maszynowych; l) 3 stacje kopulacyjne buhai.

Pozatem mapa podaje rozmieszczenie: lasów, piaszków i lössów, oraz przepływy rzek i kierunki kolei żelaznych.

IV. Mapa robót meljoracyjnych pow. Tarnobrzskiego (skala 1:75.000).

Wykonano robót w latach 1888 — 1928:

- a) uregulowano rzek na przestrzeni 33 km.,
- b) uregulowano rowów i potoków 348 km.,
- c) obwałowano rzek 162 km.,
- d) osuszono gruntów ornych, lasów i bagien 82.495 morgów,
- e) kultury torfowe obejmują 560 morgów,
- f) stawy rybne obejmują 1166 morgów.

W powiecie są czynne 4 spółki wodne.

V. Mapa organizacji spółdzielczo - rolniczych w pow. Tarnopolskim:

Powiat posiada: a) 56 kółek rolniczych; b) 12 spółek maszynowych; c) 5 związków pszczelniczych; d) 16 kas Stefczyka; e) 8 mleczarni; f) 4 koła pszczelarskie.

VI. Mapa poglądowa organizacji służby weterynaryjnej pow. Chełmskiego.

Powiat podzielony na 3 rejony weterynaryjne, w tem 2 czynne i 1 projektowany. Pozatem podano, iż powiat posiada: a) 1 powiatowe ambulatorjum weterynar., b) 1 rejonowe amb. wet. czynne i 1 projektowane, c) 14 gminnych apteczek wet., d) 1 stację kopul. ogierów; e) 14 stacyj kop. buhai; f) 12 stacyj kop. knurów.

VII. Mapa lasów gminnych pow. Skole.

Wykresy drzewostanów, wyrębów i zalesień. Ogólna przestrzeń lasów gminnych 4.253 ha, 12 a, 92 m², w tem szpilkowych 2.687 ha, 88 a, 79 m² (64%), bukowych — 1.563 ha, 48 a, 46 m² (35%) i odroślowych 1 ha, 75 a, 67 m² (1%).

Wyręby w latach: 1925 — 1928.

W r. 1925	wyrąbano lasów gminnych	23	ha
„ „ 1926	„ „ „	79	„
„ „ 1927	„ „ „	16	„
„ „ 1928	„ „ „	45	„

Zalesienie w latach: 1925 — 1928.

W r. 1925	zalesiono obszarów gminnych	3,5	ha
„ „ 1926	„ „ „	17	„
„ „ 1927	„ „ „	70,5	„
„ „ 1928	„ „ „	86	„

Tartaków jest 13, z tego 6 wodnych i 7 motorowych.

VIII. Mapa pow. Oszmiańskiego. Osadnictwo wojskowe i cywilne.

IX. Mapa pow. Oszmiańskiego. Rozmieszczenie Kółek Rolniczych i sfery ich wpływów.

Na terenie powiatu znajdują się: a) 19 Kółek Rolniczych czynnych, 3 w stanie organizacyjnym i b) 3 Towarzystwa Rolnicze.

X. Mapa pow. Oszmiańskiego. Rozmieszczenie oraz sfery wpływów gniazd trzody chlewnej, punktów kopulacyjnych ogierów i buhai:

a) gniazd zarodowych trzody chlewnej jest 12, a sfera wpływów każdego na kilka wsi okolicznych; b) punktów kopulacyjnych ogierów jest tylko 1, ale sfera jego wpływów obejmuje

kilkadziesiąt wsi. c) punktów kopulacyjnych buhai — 2, sfera wpływów kilka okolicznych wsi.

XI. Mapa pow. Oszmiańskiego. Rozmieszczenie rejonów weterynaryjnych: jest ich ogółem 5, w tem 1 lekarski (Oszmiana) i 4 felczerskie.

XII. Mapa pow. Oszmiańskiego. Kółka i Organizacje Rolnicze:

a) Towarzystw Rolniczych — 3; b) Związków Kółek Rolniczych — 19; c) Kas Stefczyka — 9; d) Spółdzielni rolniczo-handlowych — 4; e) Mleczarni — 4; f) Filij Mleczarskich — 1; g) Spółek wodnych — 2; h) punktów czyszczenia nasion — 7; i) Kół Osadniczych — 13; j) gniazd zarodowych trzody chlewnej — 12; k) punktów kopulacyjnych: 1) ogierów — 1. 2) buhai — 2; 1) Spółdzielni Inniarskich — 1.

XIII. Mapa pow. Oszmiańskiego. Rozmieszczenie mleczarni spółdzielczych i sfery ich wpływów. Mleczarni jest 4, sfera wpływów każdej — kilka kilometrów, poza tem są 4 spółdzielnie mleczarskie w stanie organizacyjnym, oraz jedna filja — czynna.

D) 11 wykresów: 1) *Sejmikowa Stacja Roln.-Doświadczalna* w Chełmie. Założona w r. 1926.

Doświadczenie nad ilościowym działaniem superfosfatu na pszenicę.

2) *Wykres opadów atmosferycznych* stacyj opadowych w Oszmianie i Kazarowszczyźnie.

3) *Wykaz bydła i świń* w pow. Stryjskim na jedno gospodarstwo.

4) *Ilość morgów pastwisk* w porównaniu z ilością sztuk bydła w poszczególnych gminach pow. Stryjskiego w r. 1928.

5) *Wykres produkcji rolnej* pow. Śniatyńskiego w r. 1928.

6) *Wykres hodowli bydła* w pow. Śniatyńskim w latach 1921 — 1927.

7) *Popieranie rolnictwa* w pow. Kowelskim na Wołniu: 1) Punkty kopulacyjne istnieją od 1925 r.; 2) pokrty w r. 1925: a) buhajami — 875 krów; 5) knurami — 790 macior; c) ogierami — 726 klaczy; 3) stacje czyszczenia nasion istnieją od 1924 r.

Rok	I l o s ć	
	tryjerów	oczyszczonego zboża
1924	2	40.000 kg.
1928	31	1.200.000 „

4) Rozdano ogółem w latach 1924 — 27 na akcję siewną: 645.000 kg. zboża siewnego; 227.000 kg. kartofli i 48.000 złotych gotówką. (Pomoc otrzymało 12.840 rolników).

5) Wyprodukowano w latach 1925 — 1928 w majątku sejmikowym Uchowick: 90.000 drzewek owocowych i 20.000 litrów wina.

6) Ambulatorjów weterynaryjnych w latach 1926 — 1928 było: w r. 1926 — 2 ambulatorja; w 1927 — 5, w 1928 — 9.

7) Porad w ambulatorjach udzielono w 3.171 wypadkach, a zabiegów operacyjnych w 342 wypadkach.

8) *Począpania Sejmiku Ostrowskiego* (woj. Białostockie) w kierunku zmeljorowania pól i łąk.

Z konkretnych prac Sejmiku wylicza się: a) zmeljorowanie pól i łąk w m. Ostrowi Mazowieckiej i 8 wioskach o obszarze 2.700 ha oraz koryta rzeczki „Grzybówki“ na przestrzeni 13 km.

Meljoracyj dokonano sposobem szarwarkowym, w rzadkich wypadkach uciekając się do wynajmu robotników. Koszt sporządzenia planów meljoracyjnych całkowicie pokrył Sejmik, roboty przeprowadził instruktor sejmikowy.

b) We wsiach: Białełoto, Nowawieś i Kuna, gm. Brańszczyk, przeprowadzono roboty meljoracyjne na przestrzeni 500 ha. Ponadto do robót meljoracyjnych włączono tereny leśne o przestrzeni 470 ha. Roboty te wykonano wypróbowanym sposobem szarwarkowym przy pomocy fachowych sił instruktorskich ze strony Sejmiku.

c) Przygotowano za fundusze sejmikowe plany na zmeljorowanie 3 nowych wsi w gm. Orło; stopień organizacji doprowadzono do tego stanu, że w jesieni r. 1929 będzie można przystąpić do właściwych robót na miejscu.

d) W pierwszej połowie 1928 r. została zawiązana 5 z kolei Spółka wodna we wsi Łętownica, gm. Warchoły, obejmująca 4 wsie: Łętownica, Jachy, Pierzchały i Grzymki na przestrzeni 1.450 ha zabagnionych łąk i pól. Do właściwych robót już przystąpiono.

Ponadto, tym samym systemem szarwarkowym przeprowadzono roboty odwadniające w następujących 11 innych wsiach na łącznej przestrzeni 7.440 ha.

W toku organizacyjnym są Spółki wodne w Porębie i Małkini, obejmujące przeszło 1.560 ha gruntów zabagnionych. Pozatem dołączono do tej tablicy 3 fotografie, ilustrujące postępy robót; 1) teren łąk przed zmeljorowaniem we wsi Łętownicy; 2) teren łąk po uregulowaniu we wsi Łętownicy; 3) kopanie kanału odpływowego we wsi Łętownicy.

9) *Użytkowanie ziemi* w pow. Ostrowskim (wykresy).

10) *Rozwój Spółdzielni „Rolnik Ostrowski“* w Ostrowi Mazowieckiej.

Rozwój spółdzielni „Rolnik Ostrowski“ w Ostrowi Mazowieckiej.

Rok	Ilość członków	Sprzedaż towarów na sumę złotych	Sprzedaż towarów członkom na sumę zł.	Kapitał udziałowy
1919	70	156.000	brak danych	1.192
1927	3.317	1.251.000	480.000	57.242

Uwagi. Na tablicy wykresowej—zamieszczono 4 zdjęcia:

1) Front gmachu głównego spółdzielni; 2) składy i cysterna przy stacji kolejowej; 3) Młyn parowy „Mazur“; 4) Podwórze i magazyny spółdzielni.

11) *Wykresy ilości zwierząt domowych* w pow. Ostrowskim.

e) 25 *fotografij*: 1) „Regulacja rzeki Szkwy pow. Ostrołęcki, woj. Białostockie“: a) bagno na łące przed uregulowaniem rzeki; b) rozpoczęcie prac regulacyjnych; c) robotnicy przy pracy; d) ditto dalszy etap prac;

e) wygląd koryta rzeki po uregulowaniu (w 2 miejscowościach). (Szczegóły wykonanych prac patrz: Kalendarz Samorządowy na r. 1928, str. 242 — 249).

2) „*Powiat Będziński*“: a) Ambulatorjum Weterynaryjne w Strzemieszycach (front); b) wewnątrz Ambulatorjum — Sala przyjęć; c) Ambulatorjum w Łagiszy — apteka; d) Ambulatorjum w Łagiszy — zabieg przy chorym koniu.

3) Roboty regulacyjne na rzekach w pow. Siedleckim.

4) Zbiór tablic „*Powiatowy Związek w Kowlu na Wołyniu*“: a) buhaj z punktu kopulacyjnego w Mirynie; b) knurki rasy wielkiej angielskiej w Turzysku; c) knur rasy wielkiej angielskiej w punkcie kopulacyjnym w Mirynie; d) Stacja czyszczenia nasion siewnych w Turzysku; 5) budynek mieszkalny i gospodarczy Szkoły Rolniczej w Mokrzeszowie pow. Tarnobrzeg (3 zdjęcia: front, widok od strony północno-wschodniej i połudn. - zachodniej); 6) zbiór tablic „*Wycieczki rolnicze organizowane przez Sejmik Ostrowski*“: a) zdjęcie na historycznym kurhanie w Małym Płocku podczas wycieczki do tamtejszej fermy Sejmikowej; b) wycieczka w Zakładzie Doświadczalnym w Kisielnicy i Elźbietowie; c) grono wycieczkowiczów na „Dożynki Spalskie“; d) grupa wycieczkowa przed złożeniem wieńca p. Prezydentowi w Spale w dn. 26 sierpnia 1928 r. (Na transparentach „Plon niesiemy, plon, w Gospodarza Dom...“). (Dopisek: Koszta organizacji obu wycieczek pokrył całkowicie Sejmik).

7) 10 zdjęć z „*Pokazu Rolniczo - Hodowlanego* w Siedlcach“.

8) Kiosk dóbr Patrykozy na wystawie w Sokółwie Podlaskim.

9) Koryto uregulowanej rzeki Zbuczynki, pow. Siedlecki.

10) Dom mieszkalny Sejmik. Zakł. Rolniczo-Dośw. w Błoniu, pow. Łęczycki.

11) Powiatowa szkółka drzew owocowych w Siedlcach.

12) Zbiór czereśni na szosie powiatowej Kępińskiej.

13) Szkółka drzewek pow. Czortkowski.

14) Osuszanie terenów nadbużańskich w pow. Sokołowskim.

15) Okazowa krowa z pow. Sokołowskiego.

16) Stacja kopulacyjna pow. Czortków.

17) Szkółka drzewek owocowych na fermie Sejmikowej w Brodowie.

18) Sejmikowa Lecznica dla Zwierząt w Siedlcach.

19) Zalesianie nieużytków w pow. Lubartowski.

20) Ogród powiatowy w Pszczynie.

21) Oranżeria powiatowa w Pszczynie.

22) Ogrodnicówka i budynek gospodarczy pow. Pszczyńskiego.

23) Buhaj ze stacji kopulacyjnej pow. Jędrzejowski.

24) Powiatowa Szkoła Rolnicza Męska w Niegotkach, pow. Płocki i

25) Powiatowa Szkoła Przemysłu Ludowego w Częstochowie.

Popieranie przemysłu, handlu i spółdzielczości

Dział ten zobrazowany został zapomocą: a) 4 tablic.

Tabl. 1-sza. *Popieranie przemysłu.*

W o j e w ó d z t w o	Ilość popieranych przedsiębior.	Kwota zasiłku w r. 1927/8
Białostockie	3	1 350
Kieleckie	7	10.000
Lubelskie	2	2.000
Łódzkie	1	—
Warszawskie	1	15.560
Poleskie	1	14.505
Wołyńskie	2	—
Nowogródzkie	4	550
Wileńskie	7	13.764
Pomorskie	1	1.200
Poznańskie	1	12.100
Śląskie	1	11.432
Lwowskie	3	12.390
Krakowskie	1	3.700
Stanisławowskie	3	500
Tarnopolskie	1	2.227
Razem	39	101.278

U w a g a: Rubryka: „Ilość popieranych przedsiębiorstw“ obejmuje przedsiębiorstwa popierane w ciągu lat 10, zaś rubryka następną: „Kwota zasiłku“ tylko rok budżetowy 1927/8. Z tej racji w niektórych województwach podane są przedsiębiorstwa, a nie podana suma zasiłku.

Tabl. 2-ga. *Popieranie spółdzielczości.*

Tabl. 3-cia. *Popieranie szkół zawodowych.*

Tabl. 4-ta. *Porównanie ilości szkół zawodowych i szkół zakładów przemysłu ludowego według województw.*

W o j e w ó d z t w o	Szkoły zawodowe	Szkoły Zakłady
Białostockie	4	3
Kieleckie	—	7
Lubelskie	9	2
Łódzkie	5	1
Warszawskie	7	1
Poleskie	6	1
Wołyńskie	4	2
Nowogródzkie	3	4
Wileńskie	2	7
Pomorskie	5	—
Poznańskie	4	1
Śląskie	22	—
Lwowskie	7	3
Krakowskie	16	1
Stanisławowskie	8	3
Tarnopolskie	4	1
Razem	106	37

Uwaga: Szkoły zawodowe korzystają wszystkie z poparcia samorządu.

Popieranie przemysłu, handlu i spółdzielczości.

Komunikacja

Dorobek 10-letnia w dziedzinie komunikacji został zobrazowany zapomocą: A) 8 tablic, z których: pierwsza podaje: „wybudowano dróg bitych i bruków w latach 1919 — 1928, wojewódzkich, powiatowych i gminnych 5.139 km., samych wojewódzkich i powiatowych — 3.384 (reszta to jest 1755 km. wybudowały gminy). Ważnem jest również podkreślenie, że w ostatnim roku 1928 wojewódzkich i powiatowych dróg wybudowano 1.407 km., co w porównaniu z ogólnym dorobkiem 3.384 stanowi 42% tej sumy.

Tabl. 2-ga. Stan mostów na drogach bitych samorządowych na 1.IV.1928 r. Ogółem 145.000 metrów bieżących, z czego wypada na mosty drewniane 108.797 m. b., a na murowane 36.273 m. b. W liczbach powyższych podany jest całkowity stan mostów na drogach samorządowych, to znaczy zarówno istniejące już przed odzyskaniem przez Polskę Niepodległości, jak również i dorobek dziesięciolecia. Ten ostatni wyraża się sumą 47.816 metrów bieżących mostów drewnianych i murowanych.

Województwo	zadrzewiono
Warszawskie	1.496.50 km.
Łódzkie	1.634.27 „
Kieleckie	1.153.67 „
Lubelskie	721.— „
Białostockie	678.30 „
Wileńskie	522.50 „
Nowogródzkie	1.700.72 „
Poleskie	348.30 „
Wołyńskie	576.61 „
Poznańskie	9 029.98 „
Pomorskie	8.756.90 „
Krakowskie	2.146.50 „
Lwowskie	1.673.70 „
Tarnopolskie	1.671.80 „
Stanisławowskie	973.80 „
Śląskie	117.67 „
R a z e m	33.187.22 km.

Tabl. 6-ta. Porównanie ilości domów dróżniczych w/g województw:

Województwo	Ilość domów
Warszawskie	36
Łódzkie	16
Kieleckie	13
Lubelskie	13
Białostockie	79
Wileńskie	—
Nowogródzkie	—
Poleskie	5
Poznańskie	91
Pomorskie	39
Krakowskie	2
Lwowskie	9
Tarnopolskie	9
Stanisławowskie	2
Śląskie	61
Wołyńskie	9
R a z e m	384

Tabl. 4-ta. Porównanie wybudowanej w ciągu 10 lat sieci telefonicznej w/g województw:

Warszawskie	578 km.
Łódzkie	457 „
Kieleckie	1.206 „
Lubelskie	1.533 „
Białostockie	341 „
Wileńskie	625 „
Nowogródzkie	878 „
Poleskie	1.211 „
Wołyńskie	718 „
Krakowskie	29 „
Lwowskie	425 „
Tarnopolskie	702 „
Stanisławowskie	353 „
Poznańskie	} nieznaczące ilości niepodane w liczbach
Pomorskie	
Śląskie	

Tabl. 5-ta. Porównanie ilości km. zadrzewionych dróg samorządowych w/g województw:

Tabl. 7-ma i 8-ma podają ogólne wydatki powiatowych związków komunalnych, oraz wydatki na dział drogowy.

R o k	Wydatki zwyczajne		Wydatki nadzwyczajne	
	ogółem	na dział drogowy	ogółem	na dział drogowy
1919/20	22.056.000	6.206.000	13.359.000	4.125.000
1924	53.290.000	20.179.000	14.727.000	7.871.000
1925	77.997.000	30.882.000	23.938.000	11.519.000
1926	83.273.000	30.065.000	21.962.000	10.124.000
1927/8	117.539.000	47.955.000	37.573.000	21.050.000
1928/9	170.424.000	71.858.000	106.511.000	54.811.000

U w a g a. W podanej powyżej tablicy wydatki zwyczajne i nadzwyczajne do roku 1926 włącznie czerpane były z zamknięć rachunkowych, a za r. 1927/8 i 1928/9 z budżetów.

B) 4 modele: 1) Domek dróżnika szosowego w Lisowoli, pow. Skierniewice, woj. Warszawskie; 2) Domek dróżnika szosowego w Grabowie, pow. Wągrowiecki, woj. Poznańskie; 3) Most żelazny na Prucie w Zabłotowie, powiat Śniatyński, woj. Stanisławowskie; 4) Most drewniany na Horyniu, pod Tuczymem, pow. Rówieński, woj. Wołyński.

C) 53 diapozytywy: 1) Równacz amerykański „Bitvargen”, przy pracy w pow. Nowogródzkim; 2) Budowa drogi Siedlce — Holuble w r. 1925. (Budowa jezdnii nabijanej o podkładzie z kamienia); 3) Budynek dróżnika w Grabowie, pow. Wągrowiecki; 4) Sejmikowa zagroda dróżnika szosowego w Lisowoli, pow. Skierniewice (wybudowana w r. 1928); 5) Praca równacza „Bitvargen” na drodze Nowogródek — Milkiewicz; 6) Widok drewniany drogi przed reperacją w pow. Łuninieckim; 7) Walec parowy przy pracy w pow. Wągrowieckim; 8) Nowonabyty wał spalinowy w Pierwszej Fabryce Lokomotyw w Chrzanowie przy wałowaniu podłoża na drodze pow. Niegowa — Żarki, pow. Zawierciański. 9) Droga powiatowa Łasin — Gardeja, pow. Grudziądz, z linią kolejową normalną P. K. P. na wolnym poboczu rząd lip; 10) Sejmikowa zagroda dróżnika w Lisowoli, pow. Skierniewice, widziana od strony południowej; 11) Odcinek drogi powiatowej Zaostrowicze — Morocz, pow. Nieświeski, obsadzona drzewkami owocowymi. 12) Grobla usypana szarwarkiem w pow. Łuninieckim; 13) Wyżwirowany odcinek drogi wojewódzkiej Nowogródek — Mołodeczno w roku 1928; 14) Układanie bruku we wsi Sabnie, pow. Sokołowski; 15) Zrywanie powłoki drogowej w pow. Wągrowieckim; 16) Brukowanie wsi Narcewice, pow. Nowogródek; 17) Droga b. krajowa Leżajsk — Łańcut; 18) Profilowanie odcinka drogi Zajelnia — W. Mierzwiny, powiat Nieświeski, równaczem „Bitvargen”; 19) Wał drogowy pow. Chojnickiego; 20) Brukowanie wsi Milkiewicz, pow. Nowogródek; 21) Mieszkanie służbowe drogomistrza w Karonowie, pow. Bydgoski; 22) Roboty drogowe w pow. Chojnickim. 23) Budowa szosy wojewódzkiej Wieluń — Bolesławiec; 24) Droga powiatowa Drohobycz — Lubieńce; 25) Droga powiatowa Betc — Waręż, pow. Sokalski; 26) Budowa szosy Sokółów — Jabłonna w 1928 r. walcowanie jezdnii szabrowej; 27) Budowa szosy w pow. Sępólneńskim; 28) Budowa szosy Sokółów — Jabłonna — zwózka żwiru; 29) Skarpy jeszcze niedarnowane w pow. Łuninieckim; 30) Droga powiatowa Betc — Waręż w 3 klm. (w budowie) pow. Sokalski; 31) Most na drodze powiatowej Drohobycz — Kropiwnik; 32) Most w Bożejewie pow. Łomżyńskiego; 33) Most na Bugu na drodze gminnej o rozp. 160 m. pow. Sokalski; 34) Drzewa przydrożne (wiśnie kuliste) w pow. Przemyskim; 35) Drzewa przydrożne — lipy na drodze państwowej pod Koninem; 36) Nieracjonalne zadrzewienie na drodze wojewódzkiej Zar-

wanica — Brzeżany; 37) Racjonalne zadrzewienie na drodze wojewódzkiej Zarwanica — Brzeżany w km. 38; 38) Drzewa przydrożne — aleja akacjowa na drodze państwowej, pow. Krosno; 39) Drzewa przydrożne — wierzyby na drodze państwowej w Truszowicach; 40) Most drogowy na Nidzie, pow. Pińczów; 41) Most żelbetonowy o żel. dźwigarach na rzece Mierzawie w Niegosłowicach, pow. Jędrzejów; 42) Most w Podmonastersku, pow. Drohobycz; 43) Most na drodze pow. Drohobycz — Kropiwnik (widok z boku); 44) Most drewniany na rzece Białej, pow. Grybów. 45) Most na rzece Ceperce przy Cęprze, pow. Nieświeski; 46) Drzewa przydrożne czereśnie na drodze wojewódzkiej Kalisz — Konin; 47) Droga państwowa Skomielno — Biała klm. 3 (pow. Nowy Targ); 48) Zbiór czereśni na szosie w powiecie Kępno; 49) Czereśnie przy szosie (sadczone w 1925 r.) w pow. Pszczyńskim; 50) Droga wojewódzka obsadzona drzewami w pow. Chojnickim; 51) Drzewa przydrożne przy szosie powiatowej Turka — Władysławów, pow. Konin; 52) Kanał spółki wodnej w Koźminku; pow. Kaliski; 53) Most betonowy na drodze woj. Jędrzejów — Szczekociny.

D) 16 map (wykresów): 1) Powiatowy Związek Komunalny w Kowlu na Wołyniu: Drogi i mosty. Powiat posiada dróg: a) wojewódzkich brukowanych 114 km., gruntowych 169.82 km., b) powiatowych gruntowych (brukowanych niema) — 385,86 km.; c) gminnych gruntowych — 1547 km.

Pobudowano mostów w latach od 1923 — 1928 metrów bież. 951.65.

Postawiono drogowskazów w latach 1925 — 1928 135 sztuk.

Zkilometrowano dróg w roku: 1927 — 100 km.
1928 — 291 „

Wysadzono drzewek w roku: 1925 — 100 sztuk.
1926 — 1.260 „
1927 — 5.280 „
1928 — 9.135 „

2) Mapa drogowa pow. Sokalskiego (skala 1:75.000) podaje szczegółowo sieć komunikacyjną powiatu oraz następujące dane statystyczne: a) ilość okręgów dróżniczych — 11; b) ilość dróg gminnych, przypadająca na 1 okręg i ich ogólna suma; c) ilość mostów. Odbudowano na drogach powiat. w latach 1919 — 1928 r. — 225,5 m. b. mostów drewnianych i 5,5 m. b. mostów murowanych. Ogólny stan mostów na drogach powiatowych w r. 1928 — 345,3 m. b. — drewnianych i 27,5 m. b. mostów murowanych. Odbudowano mostów na drogach gminnych w latach: 1919 — 28 — 874 m. b. drewnianych. Ogólny stan mostów na drogach gminnych w r. 1928 — 1765,7 m. b. mostów drewnianych i 38,9 m. b. innych, d) podział dróg, ich charakter i długość.

Ogółem drogi gruntowe stanowią 87,9%, a bite tylko 12,1% — 1 km. drogi bitej przypada na 843 mieszkańców, a 1 klm. drogi gruntowej na 114 mieszk. Na 1 km.² przypada 9.038 km. drogi bitej i 68.573 km. drogi gruntowej.

3) Mapa drogowa pow. autonomicznego Rzeszów, (skala 1:37.500) podobnie jak i opisywana powyżej, zawiera dokładną sieć komunikacyjną powiatu, oraz poniższe dane:

Komunikacja i budowa dróg.

a) Budowa mostów.

Zbudowano w latach
1926—28 mostów:

		o ogólnej długości
drewnianych	10 sztuk	173.— m. b.
żel.-betonowych	20 „	227.— „ „
żel.- kratowych	1 „	22.7 „ „

b) Budowa dróg.

Zbudowano i przebudowano bitych dróg powiatowych 26.9 km.

Zbudowano i przebudowano bitych dróg gminnych 61.6 km.

4) Mapa drogowa pow. Zawierciańskiego (skala 1:100.000) podaje sieć dróg oraz ich rozbudowę.

Powierzchnia powiatu = 956 km.², ilość mieszkańców = 111.000, długość dróg 429 km. (z tego 270 km. gruntowych i 159 bitych, z których 16 km. zostały wybudowane za czasów niepodległości Polski: w r. 1927 i 1928), mostów jest 202 sztuki (814 m. b.), z tego 49 przebudowanych w 1927 i 1928 r., wartość inwentarza drogowego w r. 1927 wynosiła 76.000 zł., a w 1928 r. — 81.000 zł.

Stan zadrzewienia.

W roku pow. posiadał

1926	4.243	sztuki drzew przydrożnych.
1927	4.836	„ „ „
1928	6.055	„ „ „

5) Mapa pow. Tarnopolskiego z przedstawieniem postępu odbudowy dróg i mostów (skala 1:75.000).

6) Mapa powiatu Ostrowskiego (woj. Białostockie) z uwzględnieniem warunków komunikacyjnych i

pocztowych oraz podziału administracyjnego i kościelnego.

7) Wykreślne przedstawienie (mapa) budowy i konserwacji dróg bitych i gruntowych w powiecie Ostrowskim (woj. Białostockie). (Za pomocą kolorów podano odbudowę różnych kategorii dróg — państwowe, wojewódzkie i powiatowe).

8) Przedstawienie graficzne ruchu kołowego na drogach pow. Tarnopolskiego. (Jest - to mapa z dokładną siecią komunikacyjną — kolorami oznaczono napięcie ruchu kołowego na poszczególnych odcinkach dróg).

9) Wykres stanu dróg w pow. Czortkowskim, woj. Tarnopolskie.

10) Przekrój szosy: 1) Czersk — Legbad i 2) Swornogacie — Grociński — Młyn w systemie betonowym (oprócz przekroju podano, iż w roku 1928 na odcinku podanym pod 1) wybudowano szosę na przestrzeni 500 m. b., a pod 2) — na przestrzeni 1 km. (1000 m.).

11) Wykres stosunku długości i stanu dróg w powiecie Drohobyckim. (Liczby absolutnych nie podano, tylko stosunek różnych kategorii dróg, zobrazowany za pomocą kolorów).

12) Wykreślne przedstawienie postępu robót drogowych Wydziału Powiatowego w Podhajcach (uwaga — jak pod punktem 11).

13) Drożność powiatu Śniatyńskiego (woj. Stanisławowskie) (wykres).

Dostawa żwiru konserwacyjnego na drogi.

14) Wykres sum wydatkowanych na drogi, w porównaniu z innymi wydatkami w pow. Śniatyńskim w latach: 1921 — 1928.

15) Wykaz graficzny działalności Powiatowego Wydziału Chełmskiego działu Drogowego w okresie pierwszego dziesięciolecia Państwa Polskiego.

16) Stan dróg w pow. Ostrowskim, woj. Białostockie.

E) 36 fotografii:

- 1) Nowy most w Pelplinie przez Wierzycę.
- 2) Szosa Tczew — Gremblin;
- 3) Nowy most w Knybawie przez Drehbłok;
- 4) Zbiór tablic: „Prace Sejmiku Ostrowskiego na drogach gminnych“: a) uporządkowana droga od osady Długosiodło w stronę Ostrowi i Wąsewa; b) koszarka drogowa; c) uporządkowana droga przez osadę Brańszczyk do Białegobłota; d) uporządkowana droga przez osadę Małkonia do Zaręb Kościelnych; e) droga powiatowa Ostrów — Ostrówka wysadzona drzewami owocowymi. (Dopisek: na wiosnę 1928 r. wysadzono: drzew owocowych — 1200 sztuk, oraz klonów i akacji — 2000 szt.).
- 5) Szosa pow. Pleszew: Bronów — Kuchary, wysadzona gruszami;
- 6) Szosa pow. Pleszew: Łasew — Sowina, wysadzona gruszami;
- 7) Szosa pow. Pleszew: Bronów — Kuchary, wysadzona jabłonią;
- 8) Szosa pow. Pleszew: Łasew — Sowina, wysadzona gruszami;
- 9) Szosa woj. pow. Pleszew: Pleszew — Dolsk, wysadzona orzechami;
- 10) Most w Sokolowie na Strypie;
- 11) Zbiór tablic: „Prace Sejmiku Ostrowskiego na drogach gminnych“: a) nowowbudowana szosa przez wieś Jasieniec dł. 2 km.; b) most na uporządkowanej drodze Brok—Czuraj; c) budowa drogi, łączącej miasto Brok z szosą Ostrów — Brok; d) uporządkowanie drogi gminnej z osady Andrzejewo do wsi Grzymki; e) wysosowanie drogi gminnej z osady Zaręby Kościelne do stacji kolejowej dł. 3½ km.
(Dopisek: Prace na drogach gminnych rozpoczęto w pierwszej połowie 1928 r. Ogólnie uporządkowano dróg z odpowiednim profilowaniem przeszło 150 km.).
- 12) Nowy most w Pelplinie przez Wierzycę (widok z boku);
- 13) Szosa pow. Baldowo — Narkowy — Subkowy;
- 14) Szosa woj. Radzyń — Jabłonowo. Aleja Jabłoni;
- 15) Droga państwowa Gdańska. Odcinek Radzyń — Wątrzeżno. Aleja dębowa;
- 16) Zbiór tablic: „Drogi państwowe w powiecie Łaskim“: a) droga państwowa wieluniańska Nr. 15 — 48 km.; b) droga państwowa wieluniańska Nr. 15 — 41 km.; c) droga państwowa kaliska Nr. 16 — 93 km.; d) droga państwowa kaliska Nr. 16 — 89 km.; e) droga państwowa kaliska Nr. 16 — 80 km. f) droga państwowa kaliska Nr. 16 — 80 km.
- 17) Szosa pow. Pleszew: Bronów — Kuchary, wysadzona gruszami;

18) Odbudowa mostu na rzece Prucie w Zabłotowie;

- 19) Budowa szosy wojewódzkiej Wieluń — Bolesławiec (2 zdjęcia — wałowanie i roboty ziemne);
- 20) Most na rzece Gnieźnie w Trembowli;
- 21) Walec parowy pow. Świętochłowice;
- 22) Most na rzece Warcie w Osjakowie (zbudowany w 1926 r.);
- 23) Most na rzece Serecie w Strusowie pow. Trembowla (łuk rozpiętości 30 m. — zbudowany w 1910 r., zniszczony przez moskali w 1917 r., odbudowany w 1927 r.);
- 24) Odbudowa 2 przęseł mostu żel.-betonowego o 7-miu przęsłach po 32.25 m. rozpiętości na rzece Prucie w Zabłotowie (2 fotografie);
- 25) Most na Serecie w Dołhem (zbudowany w r. 1910, zniszczony w r. 1915, odbudowany w r. 1927. Rozpiętość 52 m.);
- 26) Most żel.-bet. na Serecie w Zaścianoczu (zbudowany w r. 1910, zniszczony w r. 1915, a odbudowany w r. 1927);
- 27) Most drewniany w Mniszku, przejęty od Niemców;
- 28) Most betonowy w Mniszku, wybudowany w 1926 r.;
- 29) Budowa mostu betonowego w Mniszku 1926 roku;
- 30) Most w Złotnikach na Strypie;
- 31) Czereśnie na drodze powiatowej Mokre — Wętecz;
- 32) Aleja brzoza na drodze powiatowej Rywałd-Lisnowo;
- 33) Lipy i klony na drodze pow. Radzyń — Łasin;
- 34) Aleja lipowa na drodze pow.: Małe — Tarpno — Gardeja;
- 35) Droga pow. Łasin — Gardeja. Teren lasów państwowych.
- 36) Zbiór fotografii: „Mosty pow. autonomicznego Rzeszów, zbudowane w r. 1927 i 1928“: a) most kratowy żelazny na Strugu w Kielnarowej 22 m. św. w ciągu drogi pow. Rzeszów - Jasło; b) most żel.-bet. w Hyżnem 4 m. św. w ciągu drogi gminnej; c) most drewniany w Hyżnem 8.5 m. św. w ciągu drogi pow.: Borek — Stary — Szklary; d) most drewniany w budowie na Strugu w Białej 36 m. św. w ciągu drogi pow. Rzeszów — Tuczyń; e) most żel. - bet. w Zaborowie w czasie budowy; f) most żel. bet. na Wisłoku w Zaborowie 73 m. św. w ciągu drogi pow. Rzeszów — Jasło; g) most żel.-bet. w Żarnowej 73 m. św. w ciągu drogi pow. Rzeszów — Jasło; h) most żel.-bet. w Hyżnem 3.5 m. św. w ciągu drogi pow.: Borek — Stary — Szklary; i) most drewn. w Białej 20 m. św. w ciągu drogi gminnej; j) most żel.-bet. w Wyznem 7 m. św. w ciągu drogi gminnej; k) most żel.-bet. w Gliniku 6.5 m. św. w ciągu drogi pow. Rzeszów — Jasło; l) most drewniany w Błażowej w ciągu drogi gminnej; ł) most drewn. na Wisłoku w Wyznem 60 m. św. w ciągu drogi gminnej.

Bezpieczeństwo publiczne

Straże pożarne w Rzeczypospolitej Polskiej. Stan w 1927 roku.

Ilość straży pożarnych:

- a) przymusowych 1379
b) ochotniczych 8916

Wydatki gmin wiejskich i pow. związków kom. na pożarnictwo (w/g. budżetów na 1927/8 r.) 3.123.724 zł.

Kursów pożarniczych (w 1927/8 r.) odbyło się 208 a powiatowych instruktorów pożarniczych pracowało — 118.

1 model: Strażnica Pożarna w Opatówku, pow. Kaliski, woj. Łódzkie.

9 diapozytywów: 1) Widok pracy na kursie ogniotrwałego budownictwa w Nowogrodku; 2) Dom Ochotniczej Straży Pożarnej w Ratajcach, pow. Słupca; 3) Remiza strażacka w Suchowoli, pow. Radzyń; 4) Gmach

Ochotniczej Straży Ogniowej w Stawiszynie, pow. Kalisz; 5) Ochotnicza Straż Pożarna w Chrzanowie (Strażacy na tle remizy); 6) Remiza Straży Ogniowej we wsi Maków pow. Skierniewice; 7) Sikawka strażacka z pow. Chrzanowskiego; 8) Remiza Straży Ogniowej w Nagłowicach, pow. Jędrzejów; 9) Zjazd Straży Pożarnych z woj. Kieleckiego.

Mapa powiatu Sokalskiego. (Skala 1:75.000). Bezpieczeństwo publiczne w powiecie pod względem pożarniczym: 1) 1 powiatowy instruktor pożarnictwa; 2) 102 Straży ogniowych (w r. 1919 było tylko 45 straży), z których 62 należy do Małopolskiego Związku Straży Pożarnych, — 10 do Tow. „Sokił“, 28 do Tow. „Ruh“ i 2 nienależące do żadnego związku. Każda Straż posiada sikawkę i inne niezbędne przybory, potrzebne do gaszenia ognia.

Pożarnictwo Pow. Związku Komunalnego w Stryju.

Rok	Straży pożarnych	Strażaków	Sikawek	Studzien	Ilość pożarów	Ilość budynków		U w a g i
						krytych słomą	materiał. ogniow.	
1924	38	30	40	2576	40	brak	brak	W rubryce „Strażaków“ podano tylko tych, którzy ukończyli kursy pożarnicze, organizowane przez Wydział Pow.
1925	43	95	49	3347	21	danych	danych	
1926	46	95	49	3354	24			
1927	46	132	50	3356	26	16.222	4.132	
1928	50	132	56	3924	32			

Pożarnictwo w pow. Skole.

Rok	Straży pożarnych	Strażaków	Sikawek	Studzien	Pożarów	Suma wypłaconych odszkodowań	Ilość budynków		U w a g i
							krytych mater. łatwop.	materiał. ogniow.	
1924	15	26	15	1329	11	3.883	brak	brak	W rubryce „Strażaków“ podano tylko tych, którzy ukończyli kursy pożarnicze, organizowane przez Wydział Pow.
1925	21	26	15	1348	30	11.430	danych	danych	
1926	21	26	20	1546	42	11.410			
1927	23	43	20	1548	25	8.964	10.909	1264	
1928	30	43	22	1602	30	23.957			

Przedsiębiorstwa samorządowe

Dział „Przedsiębiorstwa Samorządowe“:

a) 1 tablica, podająca ilość przedsiębiorstw prowadzonych przez samorządy ziemskie: gminy i powiaty: 1) 114 kamieniołomów; 2) 72 betoniarnie; 3) 63 cegielni i klinkiarni; 4) 16 kolejek żelaznych; 5) 10 gospodarstw rybnych; 6) 8 linii autobusowych; 7) 7 wodociągów; 8) 6 torfiarni; 9) 5 elektrowni; 10) 2 skład. ładunków i centrali handlowych, oraz 11) 21 innych.

b) model: 1) Przekroczenie Wisły przez sieć wysokiego napięcia. Przekroczenie to, jedyne w Polsce, wykonane przez Związek Elektryfikacyjny: Chełmno -

Świecie — Toruń w r. 1924 w ciągu 4 miesięcy. Dwie olbrzymie wieże z żelaza o wysokości 54 m. ustawiono na brzegach Wisły; jedną na wysokim brzegu poniżej Świecia na górze, położonej około 60 m. n. poziomem rzeki Wisły, a drugą na prawym brzegu na nizinie, w terenie zalewowym rzeki. Trzy przewodniki z brązu, o długości 612 m. i wytrzymałości stali, zwisają pomiędzy wieżami aż do 100 m. poniżej wierzchołka górnej wieży, pozostawiając parowcom i żaglowcom przejazd około 10 m. wysoki przy najwyższym, a 16 m. przy średnim stanie wód.

2) Sejmikowa miedlarnia lnu w Siedlcach, woj. Lubelskie;

3) Samorządowe koleje dojazdowe w pow. Pińczowskim, woj. Kieleckie. (Budowę rozpoczęto w 1923 roku, ukończono w 1926 r.). Ogólny koszt budowy 9.950.000 zł. Długość torów 154 km. Przewóz:

a) towarów	w r. 1926	—	16 290.000	tonno-km.
„	„ „	1927	—	17.420.000 „ „
„	„ „	1928	—	18.815.000 „ „
b) osób	w r. 1926	—	155 884	osób
„	„ „	1927	—	280.990 „
„	„ „	1928	—	321.282 „

4) Piekarnia mechaniczna w Wielkich - Hajdukach, pow. Świętochłowicki, woj. Śląskie. Budowę piekarni zorganizował Zarząd gminy Wielkie Hajduki w marcu 1928 r., roboty zaczęto w lipcu 1928 r. (dotychczas jeszcze nie wykończona). Koszt budowy około 2.400.000 zł. Produkcja dzienna: 30.000 kg. chleba i 500 kg. bułek. Nabywcami pieczywa: wojsko, szpitale, dożywianie dzieci w szkołach i konsumenci prywatni. Dochody według kalkulacji około 820.000 zł., z tego zamierza się 400.000 zł. obrócić na potaniecie chleba; pozostawałoby zatem netto 420.000 zł. rocznie.

5) Śląskie kamieniołomy „Puhacz“ w Klesowie, pow. Sarnieński. Właścicielem kamieniołomów „Puhacz“ i „Krywka“ w Klesowie jest „Związek Celowy Powiatów dla eksploatacji Śląskich Kamieniołomów“, mający siedzibę w Katowicach, którego członkami są powiaty: Katowice, Świętochłowice, Pszczyna, Lubliniec i Tarnowskie Góry. Każdy z wymienionych powiatów złożył swój udział na utworzenie kapitału zakładowego, który wynosił 1.910.000 zł. — i tym kapitałem zorganizowano w r. 1927 wspomniane kamieniołomy. Związek jest instytucją o charakterze publiczno - prawnym i zadaniem jego jest wzajemna pomoc członków przy budowie i utrzymaniu dróg, mostów i t. p., przez wyprodukowanie ka-

mienia i dostarczenie go na dogodnych warunkach tak członkom własnym, jak też i innym jednostkom o charakterze publiczno-prawnym. Produkcja roczna odcieczona jest na 100.000 ton różnych sortymentów kamienia; jak: kostki, brukowca, szutru, gryzu, kamienia łamanego, bloków i t. p.

Pokłady według przeprowadzonego próbnego wiercenia odcieczone są na 10.000.000 m.³ kamienia.

Przedsiębiorstwo zostało zorganizowane na wzór takichże przedsiębiorstw zagranicą i jest całkowicie zmechanizowane.

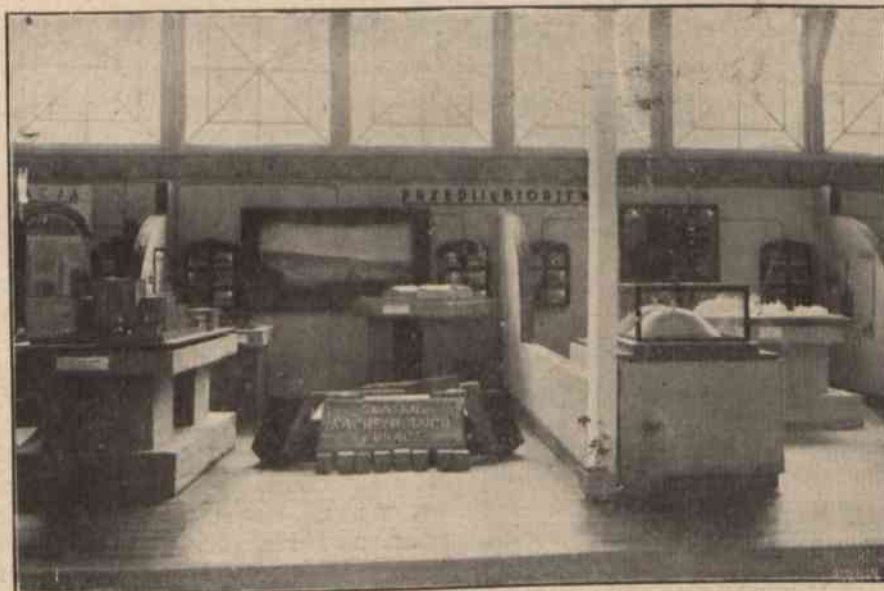
6) Elektryfikacja Pomorza: Chełmno — Świecie — Toruń (mapa). Związek Elektryfikacji Pomorza powstał w 1914 r., na krótko przed wojną. Utworzyły go powiaty: Chełmiński i Toruński; Świecki przystąpił dopiero w r. 1919. Prócz zorganizowania związku, nie podjęto za czasów niemieckich żadnych prac. Dopiero po przejęciu Pomorza w skład Rzplitej, rozpoczął Związek swoją działalność. W pierwszych latach t. j. od: 1920-1924 r. nie mógł Związek jednakże wskutek nieuregulowanych wówczas jeszcze stosunków ekonomicznych Państwa i braku kredytu działalności swej należycie rozwinąć. Związek skazany był tylko na wkłady swoich członków. Powiaty, tworzące Związek, złożyły w latach: 1920 — 1927 — 666.269 zł. na inwestycje. Prace wykonane w latach 1920 — 1927 uskuteczniły były zatem z włożonego kapitału. Dopiero w r. 1928 uzyskał Związek z Banku Gospodarstwa Krajowego długoterminowy kredyt w wysokości 150.000 dolarów. Praca poszła rażniej; patrz niżej:

a) rozbudowa sieci wysokiego napięcia 15.000 woltów: razem 230 km., 70 stacyj transf., 5 stacyj rozdzielczych;

b) rozbudowa sieci niskiego napięcia 380/220 woltów: razem 47 km.;

c) przyłączenie miejscowości: razem: miasta 5, wsie 20, obszary dw. 47, stacje kolej. 5;

d) zużycie energii elektrycznej w kwg.:

Przedsiębiorstwa samorządowe.

R o k	Miasta	Wsie	Obszary dworskie	Stacje kolei	Większy przemysł	R a z e m
1923/24	303.194	6.646	16.885	6.765	—	333.900
1924/25	484.114	16.408	28.316	10.974	—	539.812
1925/26	505.149	20.868	103.112	27.231	112.272	768.632
1926/27	956.691	35.999	159.115	42.872	327.438	1.522.115
1927/28	1.080.800	65.300	215.000	67.300	361.000	1.789.000

7) Spółdzielcza przetwórnia mięsna w Wołkowy-sku, woj. Białostockie;

8) Zakłady Wodociągowe pow. Katowickiego. (Dwa zbiorniki: a) w Bytkowie, o pojemności 4300 m.³ i b) Brzezince, o pojemności 4.200 m.³).

b) 27 diapozytywów:

1) Kamieniarnia pow. w Grudziądzu. 2) Kujawska elektro-nia we Włocławku (widok ogólny); 3) Kujawska elektro-nia we Włocławku (sala maszyn); 4) Elektro-nia Okręgowa w Trem-bowli; 5) Betoniarnia powiatowa w Grudziądzu; 6) Kamieniołomy pow. Trembowelskiego; 7) Kolejka pow. Kaliska; 8) Sejmikowa cegielnia mechaniczna w Brasławiu; 9) Kamieniarnia pow. w Gru-dziądzu; Wyrób półbruczku i brukowca; Kolejka pow. Kaliska, Stacja Zbiersz; 11) Kolejka pow. Kaliska. Ogól-ny widok warsztatów kolejowych; 12) Wnętrze wagonu osobowego I klasy Pińczowskich Kolei Dojazdowych; 13) Hala obrabiarek w Warsztatach Pińczowskich Kolei Dojazdowych; 14) Śląskie Kamieniołomy „Puhacz” w Klesowie, pow. Sarnieński; 15) Pociąg osobowy Pińczowskich Kolei Dojazdowych w serpentynach gór Pińczowskich; 16) Warsztaty Pińczowskich Kolei Dojazdowych; 17) Sejmikowa Cegielnia i Wytwórnia Dren w Siedlcach; 18) Sej-mikowa Wytwórnia Wyróbów Cementowych w pow. Stopnickim; 19) Sejmikowa Betoniarnia w Brasławiu; 20) Cegielnia powiatu Będzińskiego; 21) Kamieniołomy powiatowe w pow. Trembo-welskim; 22) Warsztaty tkackie Sejmiku Nieświeskiego (2 zdjęcia

urządzeń wewnętrznych Warsztatów); 23) Wyrób rur betonowych w Betoniarni Powiatowej w Grudziądzu. 24) Rzeźnia gminna w pow. Łuckim; 25) Betoniarnia Sejmiku Nieświeskiego; 26) Wap-niarnia pow. w Starojelni, pow. Nowogródzkiego. 27) Kamienio-łomy pow. Trembowelskiego.

c) mapa: „Sieć Pińczowskich Kolei Dojazdowych“;

d) 17 fotografii:

1) Warsztaty Pińczowskich Kolei Dojazdowych; 2) Pociąg osobowy Pińcz. Kolei Dojazd. w drodze do Kocmyrzowa; 3) Bu-dowa torów stacyjnych na stacji w Wiślicy P. K. D.; 4) Pociąg osobowy P. K. D. na moście na rzece Nidzie w Pińczowie; 5) Mo-sty kolejowe na Starej Nidzie w Pińczowie; 6) Remont taboru w Warsztatach P. K. D.; 7) Pociąg osobowy P. K. D.; 8) Góra Chrobberska — tor kolejowy P. K. D.; 9) Tłuczenie szabru w Ka-mieniarni Powiatowej w Grudziądzu; 10) Wyrób półbruczku i brukowca w Kamieniarni Pow. w Grudziądzu; 11) Ustawianie ka-mieni do odbioru w Kamieniarni Pow. w Grudziądzu; 12) Kopanie kamieni dla Kamieniarni Pow. w Grudziądzu; 13) Widok ogólny Kamieniarni Powiatowej w Grudziądzu; 14) Składnica Kamieniarni Powiatowej w Grudziądzu; 15) Betoniarnia powiatowa w Grudziądzu. Wyrób krawężników betonowych; 16) Roboty przy wyko-nywaniu ogrodzenia betonowego terenu przy Starostwie od ul. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Grudziądzu; 17) Ogrodzenie te-renu przy gmachu Starostwa pustakami betonowymi z Betoniarni Powiatowej w Grudziądzu.

Majątek

W przedziale, zatytułowanym „Majątek“, widzimy: a) 1 tablicę. „Majątek ruchomy i nieruchomy zwią-zków komunalnych, nie wyszczególniony w innych dzia-łach“.

I nieruchomy: a) budynków — 5836; b) placów — 2458 ha; c) gruntów — 131.264 ha.

Wartość ogólna majątku nieruchomego wynosi 557.599.140 zł.

II ruchomy: a) aut — 186; b) bryczek — 305; c) koni — 294; d) kapitałów hipotecznych — 5.842.000 zł., e) udziałów w przedsiębiorstwach — 777.469 zł. Ogólna wartość majątku ruchomego — 11.388.076 zł.

Ogólna wartość majątku (ruchomego i nieruchomego) wynosi 568.987.216 zł.

b) 3 modele: 1) Dom komunalny w Będzinie, woj. Kieleckie; 2) Dom Sejmikowy w Słupcy, woj. Łódzkie; 3) Dom Sejmikowy w Świętochłowicach, woj. Śląskie.

c) 6 fotografii: 1) zbiór fotografii: „Dom Sejmiko-wy w Skierniewicach“: a) front; b) gabinet starosty; c)

widok gmachu od podwórza; d) sala posiedzeń Sejmiku; e) korytarz parteru; f) sala koncertowa i odczyto-wa. (Na łańcuszku obok wisi książka: „Z działalności Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy“).

Kilka liczb o „Domu Sejmikowym w Skierniewi-cach“.

Budowę rozpoczęto: 15 października 1922 r.

Oddano gmach do użytku publ. 1 grudnia 1926 r.

Suma kosztorysowa wynosiła zł. 634.231; zaś rze-czywisty koszt budowy — 575.000 zł.

Objętość gmachu 15.814 m.³ (koszt 1 m.³ 36 zł.).

Koszt urządzeń wewnętrznych około 25.000 zł.

Budynek zawiera 74 pokoje, 2 sale i 50 innych ubi-kacyj o ogólnej powierzchni podłóg 3.255 m². Mieszczą się w nim: a) w suterrenach: mieszkanie dozorczy domu i mechanika centralnego ogrzewania, kancelarii intenden-ta, Związek Harcerski, Biuro podań i próśb, mechanik telegr., b) na parterze: mieszkanie intendenta gmachu, Kasa Skarbowa, Urząd Skarbowy, Okręg. T-wo Rol-

Majątek samorządowy nie wyszczególniony w innych działach.

nicze, Urząd Poczto-Telegraf.; c) na I piętrze: Starostwo, sala koncertowa, scena i pokoje teatralne, Wydział Powiatowy, Powiatowa Kasa Oszczędności; d) na II piętrze: Starostwo, architekt powiatowy, lekarz weteryn., lekarz powiatowy, podprokurator, sędzia śledczy, Związek ziemian, Związek nauczycieli szkół średnich, sala posiedzeń Sejmiku, Powiatowe Muzeum im. Wł. Reymonta, Urząd akcyz i monopolów, Oddział Kontroli Skarbowej, Komenda powiatowa Policji Państwowej, Komisarz Ziemski, Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Razem 16 urzędów i 8 stowarzyszeń.

2) Starostwo i Wydział Powiatowy w Tarnowskich Górach, 3) Gmach Sejmikowy w Jarocinie; 4) Starostwo w Wąbrzeźnie; 5) Urząd Gminny w Olsztynie; 6) Gmach Starostwa, Biura Wydziału Powiatowego oraz Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Łaskiego.

d) 12 diapozytywów: 1) Komunalna Kasa Oszczędności w Tarnobrzegu; 2) Powiatowa Kasa Komunalna

w Strzelnie; 3) Gmach administracyjny Wydziału Powiatowego i Starostwa w Katowicach; 4) Kościół katolicki w Sępólnie, rozbudowany przy pomocy tamtejszego samorządu; 5) Łazienki na Helu, pow. Morski; 6) Gmachy mieszkalne dla urzędników i gmach administracyjny Wydziału Pow. w Katowicach; 7) Komunalna Kasa Oszczędności, pow. Zdobunowski (budynek własny), 8) Starostwo i Wydział Powiatowy w Obornikach; 9) Nowy gmach Wydziału Powiatowego w Śremie; 10) Stary Gmach Wydziału Pow. w Śremie; 11) Gmach Wydziału Powiatowego w Koźminie; 12) Sala posiedzeń Sejmiku w Rawiczu.

Pozatem po środku sali znajduje się: Mapa pow. Kieleckiego. Skala 1:75000. (Plastyczna, bardzo piękna). Dookoła mapy, pod szkłem ułożone są skały wydobywane na terenie powiatu: marmury, rudy miedzi, wapienia i t. d. Dane statystyczne wykazują stan ekonomiczny i gospodarczy powiatu.

a) Szafka świetlna z 60 diapozytywami:
1) Budynek Starostwa w Obornikach; 2) Gmach Starostwa w Rawiczu; 3) Gmach Starostwa w Środzie; 4) Gmach Starostwa w Żninie; 5) Gmach Starostwa w Jarocinie; 6) Gmach Starostwa w Strzelnie; 7) Willa Starosty w Obornikach; 8) Dom kasy oszczędności w Koźminie; 9) Powiatowa Kasa Komunalna w Żninie; 10) Gmach kontroli skarbowej w Żninie; 11) Gmach mieszkalny dla urzędników w Środzie; 12) Wał drogowy z taborem, pow. Grudziądzkiego; 13) Domy robotnicze w Wągrowcu; 14) Nowo-budujący się barak w Jarocinie; 15) Willa Starosty w Koźminie; 16) Gmach Izby Skarbowej w Koźminie; 17) Dom Sejmikowy w Katowicach; 18) Komunalna Kasa Oszczędności pow. Morskiego w Wejherowie. 19) Sala sesyjna Naczelników Gmin w Sokalu; 20) Urząd gminny w Wichach, pow. Brasław; 21) Gmach Urzędu Gminnego w Horodle, pow. Hrubieszów; 22) Gmach Urzędu Gminnego w Dziekanowie, pow. Hrubieszów; 23) Akcja zalesiania nie-

użytków w gminie Domanice, pow. Siedlce; 24) Mysia Wieża w Kruszycy; 25) Dworzec Kolei Powiatowych w Witaszycach; 26) Budująca się szosa przy Rawiczu; 27) Regulacja rzeki Orli w Rawiczu; 28) Most przez jezioro w Bodziszewie; 29) Domek drogowy pod Obornikami; 30) Most przez rzekę Wartę w Obornikach; 31) Most żelbetonowy w Ziomku przez Odrę w Śremie; 32) Most przez Wartę w Śremie (widok z boku); 33) Most przez Wartę w Śremie (widok wzdłuż jezdni); 34) Most przez jezioro w Bodziszewie (widok z boku); 35) Most żelbetonowy w Jutrosinie przy Rawiczu; 36) Most żelbetonowy w Wyganowicach przy Koźminie; 37) Warsztaty reparacyjne Powiatowych Kolei Dojazdowych w Żninie; 38) Parowozownia Powiatowych Kolei Dojazdowych w Żninie; 39) Most Powiatowych Kolei Dojazdowych w Żninie. 40) Dworzec Kolei Powiatowych w Środzie; 41) Gmach administracyjny Pow. Kolei Dojazdowych w Żninie; 42) Warsztaty Kolei Powiatowych w Witaszycach. 43) Akcja zapobiegawcza

5) Instrukcja kasowo - rachunkowa dla powiatowego związku samorządowego;

6) Z działalności Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy;

7) St. Podwiński — Ustrój Samorządu Powiatowego na terenie b. zaboru rosyjskiego;

8) Gospodarka gmin wiejskich w Polsce na tle stanu finansów gminnych;

9) Inż Z. Rudolf — Podstawowe zagadnienia zdrowotne wsi i miasteczek;

100) J. Bek — Działalność Rady Powiatowej w

Limanowej na polu popierania sadownictwa w latach 1902 — 1917;

11) St. Podwiński — Bibliografia polskiej literatury o samorządzie terytorjalnym;

12) Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików Powiatowych (4 roczniki: 1925, 1926, 1927 i 1928);

13) Kalendarz Samorządowy (4 roczniki: na rok 1926, 1927, 1928 i 1929). Naprzeciwko gablotki z wydawnictwami samorządowymi umieszczona jest piramidka, na której ułożone są druki z drukarni Związku Pracowników Administracji Gminnej w Warszawie, ul. Żórawia 27.

Zrzeszenia Samorządów Powiatowych

Jest ich dwa:

I. Związek Powiatów Samorządowych, którego najwyższą władzą jest Zjazd ogólny, w skład którego wchodzi po 2 delegatów od każdego samorządu powiatowego, należącego do Związku. Zjazd ogólny wybiera Radę Zjazdu, złożoną: a) z 32 członków wybieranych przez Koła wojewódzkie, po 2 z każdego woj., b) z 9 członków, wybieranych z pośród działaczy samorządo-

wych, oraz c) z 6 członków powołanych przez samą Radę. Razem 47 członków. Dla celów kontroli wybiera się Komisję Rewizyjną, złożoną z 3 członków. Ponadto Rada Zjazdów wybiera Zarząd złożony z 10 członków. Ten ostatni ustanawia komitety dla specjalnych celów, jak np. komitet Wystawy Poznańskiej i Spółka Wydawnicza „Samorząd“.

Zrzeszenia Samorządów Powiatowych w Rzplitej.

Organem wykonawczym Zarządu jest Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego. Zjazdy ogólne odbyły się w r. 1923, 1925, 1926, 1927 i 1928. Zjazd ogólny zajmował się: a) w roku 1923 — 1) ustawą o finansach komunalnych; 2) projektem ustawy samorządu powiatowego; 3) sprawami oświatowymi w samorządzie; b) w r. 1925 — 1) zagadnieniem nadzoru nad samorządem; 2) sprawą powołania Państwowej Rady Samorządowej; 3) sprawą oszczędności w gospodarce samorządowej; c) w r. 1926 — 1) sprawą środków oszczędności

w administracji samorządowej powiatowej; 2) sprawą zdrowia publicznego w samorządzie ziemskim; 3) sprawą popierania rolnictwa przez samorząd ziemski; d) w r. 1927 — 1) sprawą planowości w gospodarce sam.; 2) wytycznymi organ. przymus ubezpiecz. ogn.; 3) zadaniami samorządu na polu opieki społecznej; 4) sprawą zabezpiecz. emeryt. prac. sam.; e) w r. 1928 — 1) zadaniami sam. ziemskiego w zakresie popierania rolnictwa w związku z ustawą o izbach rolniczych; 2) sprawami w zakresie niezbędnej do czasu wydania peł-

nych ustaw naprawy samorządu gminnego w b. Kongresówce i samorządu w Małopolsce, 3) Sprawą finansów samorządowych.

Związek Powiatów Samorządowych wysyła swych przedstawicieli do instytucji o charakterze: a) społecznym:

- 1) Państw. Rady Naczelnej Związku Straży Pożarn.;
- 2) " " " Pomocy akademikom;
- 3) " " " Fundacji i Pomocy Dzieciom;
- 4) Zarządu Stowarzyszeń Członków Kongr. Drog.;
- 5) " " Studium Pracy Społecz. Ośw. Wolnej Wszechn. Polsk.;
- 6) " " Samorząd. Wolnej Wszechnicy Polskiej;

b) urzędowym:

- 1) Państwowej Rady Samorządowej;
- 2) " " Opieki Społecznej;
- 3) " " Zdrowia;
- 4) " " Spożywców;
- 5) " " Powsz. Zakł. Ubezpiec.;
- 6) Komisji Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego;
- 7) Zarządu Funduszu Bezrobocia.

Rozwój Związku Powiatów Samorządowych pod względem ilości członków:

w roku 1924 należało do Związku 190 pow.

"	1925	"	"	"	210	"
"	1926	"	"	"	222	"
"	1927	"	"	"	238	"
"	1928	"	"	"	238	"
"	1929	"	"	"	247	"

Rozwój budżetów Biura Zjazdów Samorządu Ziemińskiego:

Rok 1924	—	26.984 zł.
" 1925	—	59.000 "
" 1926	—	85.420 "
" 1927	—	106.440 "
" 1928/9	—	112.000 "
" 1929/30	—	134.880 "

II. Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych w Warszawie. Zobrazowanie powiatów należących do tego Zrzeszenia wykazano na barwnej mapie, a działalność tegoż w broszurze, opracowanej przez Joachima Wołoszynowskiego: „Dziesięciolecie Zrzeszenia Samorządów Powiatowych: 1919 — 1929”. (Broszurę tę rozdaje się zwiedzającym).

Finanse Komunalne

Jest tu cały szereg tablic, które kolejno podawać będziemy:

I. Zestawienie w złotych wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych.

a) gminy wiejskie.

Rok	W y d a t k i		U w a g i
	zwyczajne	nadzwycz.	
1924	45.225.593	4.050.884	Do roku 1926 włącznie wydatki czerpane są z zamknięć rachunków; od 1927 r. — z budżetów.
1925	56.469.432	5.034.281	
1926	64.906.875	5.381.328	
1927/8	96.918.204	11.778.221	
1928/9	121.712.033	36.528.269	

b) powiatowe związki komunalne.

Rok	W y d a t k i		U w a g i
	zwyczajne	nadzwycz.	
1924	61.439.086	13.507.819	patrz: punkt a)
1925	89.316.303	19.628.732	
1926	94.239.736	18.973.385	
1927/8	122.947.685	38.862.376	
1928/9	170.423.969	106.511.876	

II. Zestawienie wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych w/g działów budżetów w 1928/9 r.

(Uwaga; wszystkie poniższe tablice obliczane są w/g budżetów na 1928/9 r.)

a) gminy wiejskie.

W y d a t k i	U w a g i							
	Oświata	Administr.	Drogi i place	Opieka społ.	Bezpiecz. publiczne	Majątek komun.	Zdrowie	Różne
Zwyczajne	29.896.028	42.531.716	11.249.812	13.954.072	6.947.618	2.884.379	4.835.870	4.502.555
Nadzwyczajne	19.451.914	965.487	4.988.262	362.596	748.985	4.459.202	1.498.499	186.795

Ciąg dalszy.

W y d a t k i	U w a g i						
	Przedsiębior. komunalne	Splata długów	Popieranie rolnictwa	Kultura i sztuka	Popieranie przem. handl. i spółdz.	Świadczenia na rzecz innych zw. kom.	
Zwyczajne	486.214	2.152.207	1.631.141	310.653	123.170	6.598	
Nadzwyczajne	2.423.391	348.334	860.260	224.164	10.360		

TOWARZYSTWO AKCYJNE UBEZPIECZEŃ „POLONIA” W WARSZAWIE

ZAŁOŻONE W ROKU 1917

Ubezpiecza: od ognia, kradzieży z włamaniem i rabunku, odpowiedzialności cywilnej, transporty: kolejowe, morskie, rzeczne i walory oraz szyby wystawowe.

Własne domy: w Warszawie, Grudziądzu, Katowicach, Poznaniu.

Centrala: Warszawa, plac Napoleona № 3.

Telefony: 27-01, 48-36, 72-16, 109-48, 48-26.

ODDZIAŁY Towarzystwa znajdują się: w Bydgoszczy (ul. Gdańska Nr. 165), w Częstochowie (ul. Panny Marji Nr. 41), w Katowicach (ul. Słowackiego Nr. 14), w Krakowie (ul. Krzyża Nr. 5), we Lwowie (ul. Kopernika Nr. 30), w Łodzi (ul. 6-go Sierpnia Nr. 1), w Poznaniu (ul. 3-go Maja Nr. 2), i Wilnie (ul. Adama Mickiewicza Nr. 29). Jeneralna Reprezentacja w Równem: (Gen. Hallera Nr. 3).

Reprezentacje i agentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej Polskiej.

520d

Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA.

Zakłady w Chrzanowie (Małopolska)

Biuro Zarządu: w Warszawie, Moniuszki 2a.

**LOKOMOTYWY WĄSKOTOROWE
SPECJALNY DZIAŁ BUDOWY
MOTOROWYCH WALCÓW SZOSOWYCH**

DOTYCZĄCY ODBIORCY WALCÓW:

Ministerstwo Robót Publicznych

Samorzady powiatowe i miejskie:

W CHRZANOWIE, ZAWIERCIU, PIŃCZOWIE, STANISŁAWOWIE, SANDOMIERZU, PUŁAWACH, ŁUKOWIE, BIELSKU, BIAŁEJ, OLKUSZU, BUSKU, KOŃSKICH, WŁOCŁAWKU, OPATOWIE, NOWOGRÓDKU, HORODENCE, SKIERNIEWICACH, LWOWIE, TARNOWIE, SIEDLCACH I INNE.

Dogodne warunki płatności.

Stolsko „Pierwszej Fabryki Lokomotyw w Polsce”, S. A.
na P. W. K. w Poznaniu.

532b

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD i CENTRALNE BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel. centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót teleg. Warszawa — Meljoracje.

Oddziały: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczyca, Łuck, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B.

Instytucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, budowle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach. 522b.

CIEPŁE MIESZKANIE USUNIĘCIE WILGOCI

50% oszczędności opału

osiąga się po obsadzeniu **MULTIPLIKATORA OGRZEWANIA** w piecu patent.

Patent. DRZWICZKI HERMETYCZNE REGENERACYJNE podgrzewające powietrze, podwyższają temperaturę spalin o 500, nie wysuwają się z obsady w kablach.

Patent. NASADY DYSZOWE „AERO” stale, ciche, silniej wzbudzają ciąg niż obrotowe na niższych kominach od sąsiednich budowli.

Patent. PIECE ŻELAZNE piaszczowe do powolnego palenia.

Patent. PIECE DO SPALANIA ŚMIECI.

Patent. APARATY DEZYNFEKCYJNE stale przenośne i przewoźne.

Dr. Inż. W. P. Kłobukowski i S-ka z o. o.

Maszyny i urządzenia ogrzewnicze, sanitarne i do przetworów owocowych 115

Tel. 15-04.

Warszawa

Wspólna 71.

Żądajcie wszędzie najtrwalszej i najtańszej ognioodpornej

PAPY DACHOWEJ „GOSPODARZ”

Każdemu, kto poda nam swój adres i nadesłanie markę pocztową za 10 groszy, wysyłamy bezpłatnie ilustrowaną broszurę

JAK KRYĆ DACHY

Fabryka papy **W SIERADZU**
„Gospodarz”

Otrzymaliśmy szereg odznaczeń na wystawach krajowych.

526b

SPÓŁKA AKCYJNA DO EKSPLOATACJI PAŃSTWOWEGO

MONOPOLU ZAPALCZANEGO W POLSCE

POLECA

ZAPALKI

POLECA

ZAPALKI

KSIĄŻECZKOWE ORAZ CZERWONE IMPREGNOWANE
FORMAT $\frac{1}{2}$ i $\frac{3}{4}$

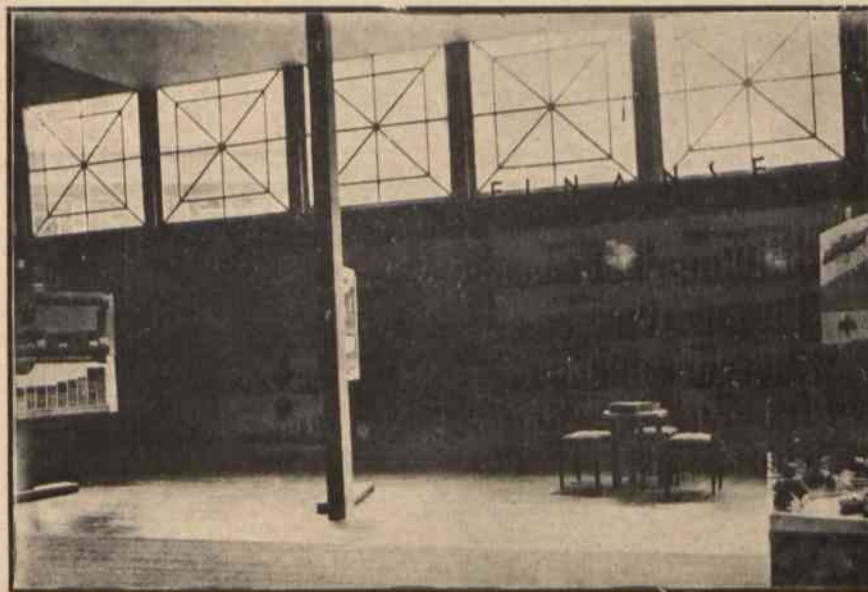
466c

b) powiatowe związki komunalne.

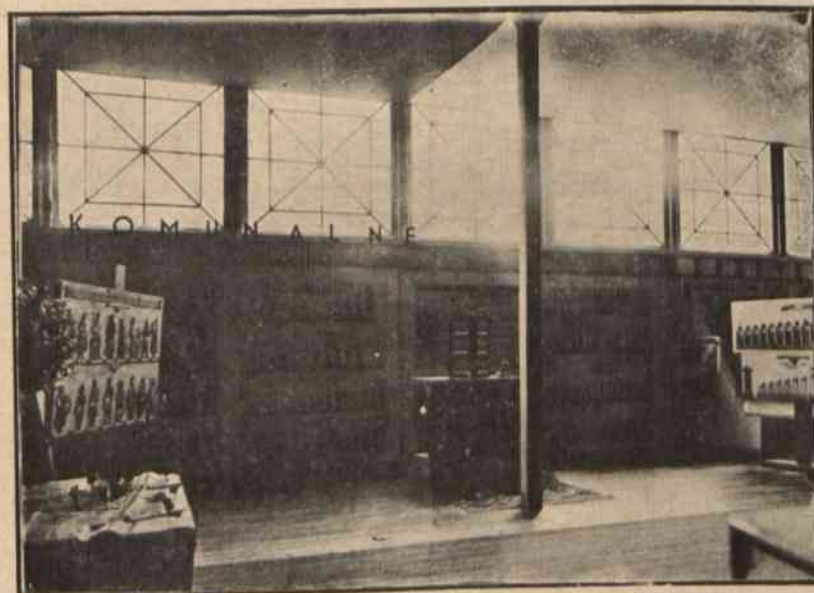
W y d a t k i	Drogi	Zdrowie	Admini- stracja	Rolnictwo	Oświata	Opieka społeczna	Splata długów	Przedsięb. komun.
Zwyczajne	71.857.574	21.182.523	22.701.782	13.367.567	5.142.120	10.013.877	9.853.952	488.650
Nadzwyczajne	54.811.891	6.680.241	2.460.251	8.527.360	10.884.901	3.447.488	3.378.807	7.476.251

Ciąg dalszy.

W y d a t k i	Różne	Majątek komunalny	Świadc. na na rzecz in- nych sam.	Bezpieczeń- stwo publ.	Popieranie przemysłu	Kultura i sztuka
Zwyczajne	4.320.435	1.284.942	5.635.201	2.432.579	1.261.070	881.637
Nadzwyczajne	2.400.953	5.005.054	413.562	412.462	472.582	140.070

Finanse komunalne.

Finanse komunalne.

III. Zestawienie wydatków na administrację na 1-go mieszkańca i w stosunku do sumy wydatków zwyczajnych:

a) gminy wiejskie.			b) powiatowe związki komunalne.		
W o j e w ó d z t w o	Wydatki na 1-go mieszkańca	Stosunek procentowy	W o j e w ó d z t w o	Wydatki na 1-go mieszkańca	Stosunek procentowy
Poznańskie	0.93	19.45	Warszawskie	1.29	9.17
Lwowskie	1.03	24.73	Kieleckie	0.92	9.82
Krakowskie	1.01	26.46	Łódzkie	0.95	10.14
Pomorskie	1.22	26.28	Lubelskie	0.93	10.75
Tarnopolskie	1.06	26.84	Białostockie	1.14	10.62
Stanisławowskie	1.30	30.88	Nowogrodzkie	0.82	12.32
Śląskie	6.51	28.26	Poleskie	0.82	12.91
Warszawskie	2.51	33.66	Tarnopolskie	0.74	13.31
Łódzkie	2.09	38.35	Wileńskie	0.80	14.60
Kieleckie	2.34	38.50	Lwowskie	0.74	14.84
Lubelskie	2.57	38.72	Wołyńskie	0.81	14.89
Białostockie	2.55	41.55	Krakowskie	0.76	15.59
Poleskie	2.89	43.33	Stanisławowskie	0.78	16.37
Wileńskie	2.78	48.38	Pomorskie	2.75	16.77
Nowogrodzkie	2.96	51.52	Poznańskie	2.85	17.55
Wołyńskie	2.89	54.30	Śląskie	2.23	26.60
Przeciętna w całej Polsce	2.12	34.94	Przeciętna w całej Polsce	0.81	13.32

IV. Wydatki zwyczajne na spłatę długów na 1 mieszkańca i w stosunku procentowym do sumy wydatków zwyczajnych:

a) Gminy wiejskie.			b) Powiatowe związki komunalne.		
W o j e w ó d z t w o	Wydatki na 1-go mieszkańca	Stosunek procentowy	W o j e w ó d z t w o	Wydatki na 1-go mieszkańca	Stosunek procentowy
Wołyńskie	0.02	0.35	Wołyńskie	0.05	0.96
Białostockie	0.02	0.48	Stanisławowskie	0.08	1.67
Łódzkie	0.04	0.71	Tarnopolskie	0.23	4.08
Kieleckie	0.06	0.96	Łódzkie	0.33	3.49
Stanisławowskie	0.06	1.3	Poznańskie	0.47	2.85
Warszawskie	0.09	1.17	Krakowskie	0.26	5.27
Poznańskie	0.07	1.4	Pomorskie	0.53	3.06
Lubelskie	0.09	1.34	Białostockie	0.95	4.20
Wileńskie	0.09	1.52	Poleskie	0.35	5.50
Pomorskie	0.08	1.67	Wileńskie	0.39	7.15
Nowogrodzkie	0.11	1.92	Nowogrodzkie	0.44	6.74
Poleskie	0.12	1.78	Warszawskie	0.74	5.29
Tarnopolskie	0.10	2.42	Lwowskie	0.44	8.82
Lwowskie	0.11	2.62	Śląskie	0.62	7.70
Krakowskie	0.14	3.61	Kieleckie	1.00	10.69
Śląskie	0.80	3.45	Lubelskie	0.95	11.20
Przeciętna w całej Polsce	0.10	1.77	Przeciętna w całej Polsce	0.49	5.78

V. *Dochody zwyczajne z majątku komunalnego.*

Województwo	Suma dochodów w gminach wiejskich	Województwo	Suma dochodów w pow. związkach komunalnych
Poleskie	19 928	Stanisławow.	33.272
Wołyńskie	27.722	Poleskie	34.593
Białostockie	30.084	Tarnopolskie	51.791
Nowogródz.	31.884	Wołyńskie	76.206
Wileńskie	40.831	Lwowskie	80.946
Łódzkie	41.609	Wileńskie	112.468
Lubelskie	64.193	Krakowskie	114.532
Warszawskie	66.754	Nowogródz.	143.272
Kieleckie	91.760	Pomorskie	271.528
Pomorskie	586.764	Łódzkie	294.654
Śląskie	779.327	Warszawskie	335.419
Krakowskie	1.015.218	Białostockie	337.137
Tarnopolskie	1.182.217	Śląskie	372 900
Stanisławow.	1.697.992	Lubelskie	496.908
Poznańskie	1.704.827	Kieleckie	780.752
Lwowskie	4.075.499	Poznańskie	870.457
Razem	11.456.542	Razem	11.456 548

VI. *Dochody zwyczajne z przedsiębiorstw komunalnych:*a) *Gminy wiejskie.*b) *Powiatowe związki komunalne.*

Województwo	Suma dochodów	W tem z przedsiębior. koncesjonow.	Województwo	Suma dochodów	W tem z przedsiębior. koncesjonow.
Pomorskie	2.395	700	Stanisławowskie	1 000	—
Poznańskie	8.446	—	Krakowskie	1.500	—
Łódzkie	14.135	—	Tarnopolskie	9 800	3.100
Nowogródzkie	20.167	—	Poleskie	22.109	13 427
Poleskie	22 950	—	Białostockie	34.082	—
Tarnopolskie	24 485	15 750	Lwowskie	45.150	—
Białostockie	24.696	12.100	Łódzkie	63.836	—
Kieleckie	26.770	2 251	Wołyńskie	88.446	41.468
Wołyńskie	36.942	2.383	Wileńskie	90.208	12.930
Warszawskie	50.651	31.555	Warszawskie	96.815	32.000
Stanisławowskie	65.102	16.644	Śląskie	150.000	—
Lwowskie	76.538	—	Nowogródzkie	190.769	7.200
Lubelskie	103.308	—	Poznańskie	243.558	50.010
Wileńskie	115.302	—	Lubelskie	261.345	—
Krakowskie	184.207	5.826	Pomorskie	428 790	35.000
Śląskie	257.353	—	Kieleckie	665.553	557.000
Razem	1.034.448	87.209	Razem	2.393.961	751.135

VII. Subwencje i dotacje:

a) Gminy wiejskie.

W o j e w ó d z t w o	Suma subwencji		W tem u Skarbu Państwa	
	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne
Poleskie	14.337	21.291	—	10.000
Tarnopolskie	51.849	—	—	—
Wileńskie	46.664	15.984	—	7.398
Stanisławowskie	63.385	2.000	—	—
Lwowskie	19.440	—	—	—
Białostockie	48.190	61.323	5.665	—
Krakowskie	155.259	81.512	—	13.000
Lubelskie	142.327	130.714	—	20.000
Wołyńskie	219.945	191.188	—	90.389
Nowogródzkie	54.812	432.900	—	413.900
Łódzkie	395.614	108.134	—	—
Warszawskie	227.294	387.095	—	132.800
Poznańskie	514.700	142.512	—	—
Pomorskie	784.010	—	—	—
Kieleckie	278.167	560.727	—	272.165
Śląskie	838.318	2.957.974	305.438	713.000
R a z e m	3.874.311	5.093.354	311.103	2.088.852

b) Powiatowe związki komunalne.

W o j e w ó d z t w o	Suma subwencji		W tem u Skarbu Państwa	
	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne
Tarnopolskie	69.001	—	58.500	—
Stanisławowskie	375.835	—	272.500	—
Krakowskie	358.486	55.000	300.386	55.000
Poznańskie	212.605	447.480	20.000	64.794
Śląskie	470.856	279.354	172.060	279.354
Wołyńskie	237.166	523.274	194.273	516.607
Łódzkie	585.511	618.032	582.344	618.032
Wileńskie	291.194	930.000	850.000	285.434
Poleskie	623.937	597.500	585.437	597.500
Nowogródzkie	264.472	1.012.393	262.472	998.800
Białostockie	643.555	659.100	643.555	657.100
Lwowskie	561.268	952.000	166.700	422.500
Lubelskie	996.330	1.174.600	981.071	1.076.600
Pomorskie	2.260.804	124.000	1.035.863	70.000
Kieleckie	753.119	2.478.953	663.420	2.478.953
Warszawskie	2.134.134	1.177.111	2.000.899	1.020.177
R a z e m	10.838.273	11.028.737	8.156.753	9.700.417

VIII. Zwroty.

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Dochody ze zwrotów		Województwo	Dochody ze zwrotów	
	zwyczajne	nadzwyczajne		zwyczajne	nadzwyczajne
Krakowskie	27.506	12.512	Stanisławowskie	97.001	—
Stanisławowskie	49.093	—	Nowogrodzkie	179.195	20.000
Tarnopolskie	49.997	2.000	Tarnopolskie	122.753	100.780
Pomorskie	54.699	—	Wileńskie	328.106	35.600
Lwowskie	67.906	—	Poleskie	320.804	46.895
Białostockie	115.778	—	Krakowskie	375.391	10.000
Poleskie	122.217	—	Pomorskie	450.078	—
Nowogrodzkie	130.761	—	Wołyńskie	462.226	—
Łódzkie	157.721	—	Lwowskie	473.491	—
Wileńskie	174.184	—	Śląskie	470.875	45.600
Warszawskie	185.936	—	Białostockie	1.665.633	5.875
Lubelskie	235.222	—	Lubelskie	1.799.063	184.605
Śląskie	246.484	79.585	Łódzkie	2.075.931	185.000
Kieleckie	436.882	3.000	Kieleckie	2.474.353	109.900
Wołyńskie	581.058	6.586	Warszawskie	3.580.079	130.000
Poznańskie	—	—	Poznańskie	4.350.523	9.786
Razem	3.663.316	106.380	Razem	19.225.502	884.041

IX. Dopłaty.

a) Gminy wiejskie.

Województwo	Dochody z dopłat		Z tego na:	
	zwyczajne	nadzwyczajne	budowę dróg	na utrzym. dróg
Poznańskie	9.542	—	—	1.666
Nowogrodzkie	28.678	—	—	28.678
Wołyńskie	49.984	—	—	42.994
Poleskie	88.450	—	—	53.139
Białostockie	114.905	—	—	101.384
Łódzkie	226.340	—	—	100.356
Pomorskie	238.031	—	—	98.418
Wileńskie	254.618	—	—	41.501
Stanisławowskie	249.816	13.959	—	126.785
Krakowskie	343.207	49.479	—	132.326
Tarnopolskie	399.311	62.876	—	324.099
Śląskie	432.266	159.318	52.675	143.518
Lwowskie	537.670	63.365	14.600	246.187
Warszawskie	678.453	125.196	59.900	631.127
Lubelskie	1.115.246	24.210	—	794.866
Kieleckie	1.181.613	111.097	—	938.115
Razem	5.860.182	617.347	127.175	3.688.092

b) Powiatowe związki komunalne.

W o j e w ó d z t w o	Dochody z dopłat		z tego na:	
	zwyczajne	nadzwyczajne	budowę dróg	na utrzymanie dróg
Wołyńskie	15.060	—	—	13.060
Nowogródzkie	38.000	—	—	38.000
Poleskie	42.751	—	—	42.571
Pomorskie	177.016	—	—	155.016
Śląskie	136.659	60.000	60.000	101.100
Wileńskie	8.000	200.000	—	—
Stanisławowskie	215.927	—	—	209.427
Białostockie	154.705	113.590	113.590	92.791
Łódzkie	972.501	44.975	44.975	972.501
Tarnopolskie	356.999	100.000	1.000	356.999
Krakowskie	563.984	43.000	43.000	561.784
Poznańskie	618.858	—	—	424.284
Lwowskie	713.213	12.450	12.450	713.213
Kieleckie	641.470	238.312	238.312	489.893
Lubelskie	496.775	1.090.843	1.090.843	496.775
Warszawskie	1.699.662	8.292	776.452	1.099.662
R a z e m	5.478.103	2 633.631	2.337.622	4.987.634

X. Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego:

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

W o j e w ó d z t w o	Suma dochodu	W o j e w ó d z t w o	Suma dochodu
Poznańskie	2.728	Krakowskie	11.980
Pomorskie	30.515	Tarnopolskie	30.200
Łódzkie	60.901	Stanisławowskie	78.400
Stanisławowskie	97.855	Lwowskie	143.620
Lwowskie	119.092	Wileńskie	335.880
Poleskie	120.715	Śląskie	394.849
Białostockie	128.322	Nowogródzkie	559.554
Krakowskie	161.577	Pomorskie	659.990
Wileńskie	185.880	Wołyńskie	868.978
Wołyńskie	216.943	Poleskie	888.648
Warszawskie	227.096	Poznańskie	1.214.646
Kieleckie	244.514	Łódzkie	1.302.198
Tarnopolskie	278.410	Białostockie	1 376.645
Lubelskie	295.372	Lubelskie	1.903.529
Nowogródzkie	488.638	Kieleckie	2.020.555
Śląskie	1.478.058	Warszawskie	2.176.141
R a z e m	4.162.549	R a z e m	13.985.813

XI. Pożyczki:

a) Gminy wiejskie.

Województwo	Suma zaciągniętych pożyczek	W tem ze Skarbu Państwa i państw. instytut. kredyt.
Tarnopolskie	36.492	9.303
Pomorskie	40.507	—
Lwowskie	48.090	48.090
Poznańskie	97.496	—
Stanisławowskie	212.034	181.865
Poleskie	282.736	282.736
Białostockie	295.760	95.196
Wołyńskie	348.457	282.874
Łódzkie	701.751	56.000
Wileńskie	885.271	767.271
Krakowskie	1.035.491	936.451
Lubelskie	1.352.801	1.124.779
Kieleckie	2.091.864	1.876.621
Warszawskie	2.681.715	1.399.987
Nowogródzkie	3.131.714	2.842.544
Śląskie	7.216.300	976.000
R a z e m	20.458.489	10.847.730

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Suma zaciągniętych pożyczek	W tem ze Skarbu Państwa i Państw. instytut. kredyt.
Stanisławowskie	859.356	766.356
Tarnopolskie	1.342.200	930.900
Pomorskie	1.559.210	806.000
Poleskie	1.707.900	1.671.800
Śląskie	1.735.000	—
Wileńskie	1.974.288	1.842.288
Krakowskie	2.086.077	2.086.077
Poznańskie	2.233.543	1.109.042
Lwowskie	2.653.594	2.386.226
Nowogródzkie	3.185.921	2.851.689
Łódzkie	3.306.531	2.674.156
Białostockie	4.318.374	3.681.702
Wołyńskie	4.513.482	3.295.982
Kieleckie	6.932.637	5.967.440
Lubelskie	10.514.519	9.870.683
Warszawskie	13.657.533	11.873.681
R a z e m	62.580.165	51.814.022

XII. Podatki samoistne i inwestycyjne:

a) Gminy wiejskie.

Województwo	P o d a t k i	
	samoistne	inwestycyjne
Stanisławowskie	187.635	—
Tarnopolskie	208.060	—
Pomorskie	301.550	—
Lwowskie	417.345	—
Krakowskie	444.712	—
Poznańskie	518.973	—
Nowogródzkie	2.555.171	—
Wileńskie	2.882.646	—
Wołyńskie	3.737.539	—
Poleskie	3.902.350	—
Białostockie	4.182.703	—
Łódzkie	4.207.048	—
Śląskie	5.763.471	825.745
Lubelskie	6.329.798	—
Kieleckie	6.444.134	—
Warszawskie	6.977.275	—
R a z e m	48.134.665	825.745

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	P o d a t k i	
	samoistne	inwestycyjne
Śląskie	1.164.550	—
Poleskie	1.357.964	20.000
Wileńskie	1.588.161	70.000
Nowogródzkie	1.437.909	414.129
Stanisławowskie	2.929.160	22.900
Krakowskie	3.064.816	—
Pomorskie	3.167.604	—
Wołyńskie	1.539.398	1.765.229
Białostockie	2.889.650	498.085
Poznańskie	3.380.159	214.030
Tarnopolskie	3.971.351	—
Łódzkie	5.464.247	308.997
Lwowskie	5.513.393	376.300
Lubelskie	3.994.771	4.222.633
Kieleckie	4.668.769	3.694.502
Warszawskie	7.915.634	3.906.595
R a z e m	69.560.871	

XIII. *Różne (Dochody zwyczajne i nadzwyczajne):*

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Dochody z „Różnych“		Województwo	Dochody z „Różnych“	
	zwyczajne	nadzwycz.		zwyczajne	nadzwycz.
Pomorskie	44.782	16.354	Lwowskie	189.302	55.164
Nowogródzkie	97.358	36.803	Śląskie	205.729	70.000
Tarnopolskie	115.153	30.095	Nowogródzkie	200.781	78.241
Białostockie	153.321	7.906	Łódzkie	275.118	22.000
Poleskie	171.752	—	Krakowskie	281.951	68.900
Krakowskie	145.660	56.001	Poleskie	269.673	119.692
Łódzkie	142.685	61.540	Tarnopolskie	345.322	57.426
Wileńskie	160.076	122.673	Pomorskie	240.256	241.441
Wołyńskie	149.469	137.652	Stanisławowskie	377.654	114.570
Lwowskie	204.124	96.222	Wileńskie	517.144	105.850
Stanisławowskie	338.553	107.630	Wołyńskie	478.157	310.375
Poznańskie	447.621	122.521	Białostockie	827.752	114.450
Lubelskie	461.228	184.724	Lubelskie	1.236.627	5.912
Warszawskie	538.505	115.082	Warszawskie	599.584	710.557
Kieleckie	599.193	467.895	Poznańskie	108.294	1.718.922
Śląskie	688.335	1.242.901	Kieleckie	1.495.723	558.443
Razem	4.457.815	2.805.999	Razem	7.649.077	4.351.943

XIV. *Wydatki zwyczajne i nadzwyczajne na 1-go mieszkańca:*

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Wydatki na 1-go mieszk.		Województwo	Wydatki na 1-go mieszk.	
	zwyczajne	nadzwycz.		zwyczajne	nadzwycz.
Tarnopolskie	3.95	0.30	Stanisławowskie	4.76	1.11
Lwowskie	4.17	0.25	Krakowskie	4.91	1.57
Pomorskie	4.63	0.06	Tarnopolskie	5.57	1.31
Krakowskie	3.80	0.94	Lwowskie	4.98	2.08
Stanisławowskie	4.19	0.60	Wileńskie	5.48	4.36
Poznańskie	4.79	0.38	Poleskie	6.32	3.58
Wołyńskie	5.33	0.88	Wołyńskie	5.45	5.58
Łódzkie	5.45	0.84	Śląskie	8.38	2.86
Białostockie	6.13	0.61	Nowogródzkie	6.49	6.41
Wileńskie	5.75	1.46	Łódzkie	9.32	4.44
Poleskie	6.66	0.93	Białostockie	10.75	5.86
Lubelskie	6.65	1.28	Kieleckie	9.34	7.67
Kieleckie	6.08	2.17	Lubelskie	8.61	10.82
Warszawskie	7.44	2.59	Pomorskie	17.44	3.55
Nowogródzkie	5.75	5.37	Poznańskie	16.25	5.19
Śląskie	23.03	16.98	Warszawskie	14.10	13.30
Przeciętna	6.09	1.83	Przeciętna	8.57	5.33

H. CEGIELSKI SPÓŁKA AKCYJNA W POZNANIU

Jeneralny Przedstawiciel w Warszawie

Inż. S. Grzymałowski, Bracka 16, tel. 136-30 i 278-00.

Specjalny dział budowy parowych

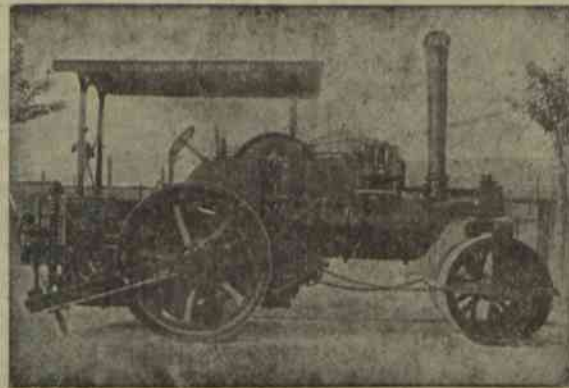
WALCÓW SZOSOWYCH

WŁASNEJ UDOSKONŁONEJ KONSTRUKCJI

Dogodne
warunki
kredytowe

Oferty na żądanie.

Duża ilość
walców
w ruchu

OSKARDNIKI

(zrywacze
starych szos)

BECZKOWOZY

WOZY

MIESZKALNE

533b

ŁATWO, PEWNIÉ I TANIO!

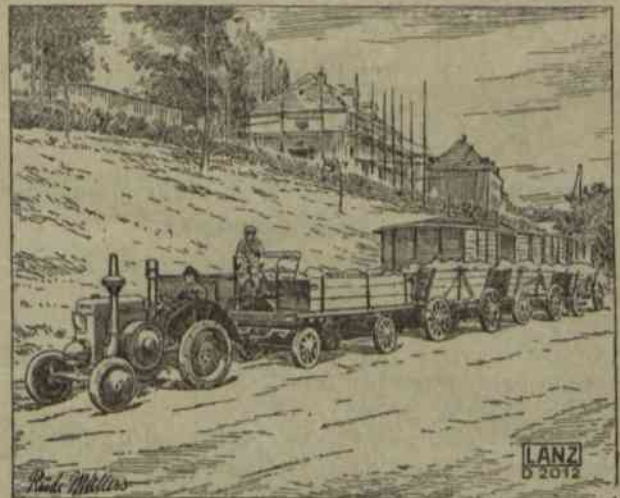
Przewozi ciężary i ładunki towarowe ciągowka na ropę:

30-Konny „BULLDOG“

DAJĄC przedsiębiorstwom przemysłowym NIEZAWODNE KORZYŚCI przez zaoszczędzenie: STRATY CZASU kłopotliwego i drogiego utrzymania taboru oraz najmu ludzi i koni.

Fabrykat wszechświatowo znanej firmy:

H. LANZ, SP. AKC. Mannheim

Generalna reprezentacja na b. Królestwo Kongresowe, Kresy i Małopolskę

Dom Rolniczy, Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza

H. MÜHSAM SP. AKC. WŁOCŁAWEK Tel. 488
adres telegr.: Mühsam — Włocławek.

ODDZIAŁY: Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 525-00. Adres telegr. Mühsam—Warszawa.
Lwów, Rutowskiego 1, tel. 66-02. Adres telegr. Mühsam — Lwów.

WALCE DROGOWE PAROWE i MOTOROWE

WOZY MIESZKALNE, BECZKOWOZY, ZRYWACZE

Samochody — polewaczki

„ sikawki
„ pożarnicze
„ ciężarowe
„ autobusy
„ osobowe

PRAGA

POLECA

Reprezentacja Fabryki Maszyn
CESKOMORAVSKA KOLBEN DAREN W PRADZE
Inżynier STANISŁAW NAWAKOWSKI

Sp. z ogr. odpow.

WARSZAWA, UL. KREDYTOWA 4, TEL. 291-34.

DOGODNE WARUNKI PŁATNOŚCI.

546d.

WARSZAWSKA BUDOWY PAROWOZÓW SPÓŁKA AKCYJNA

Warszawa, ul. Kolejowa № 57

Adres telegraficzny: LOKOMOT — WARSZAWA

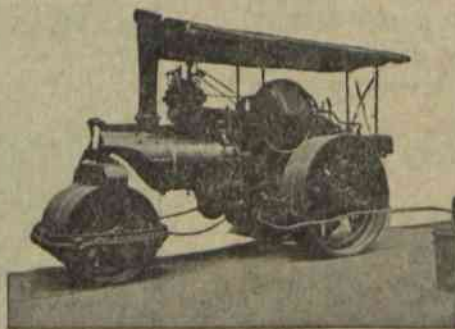
Telefony: 131-61, 268-60, 131-34, 77-77

Fabryka produkuje:

1. Parowozy normalne i wąskotorowe różnych typów i mocy. 2. Lokomotywy motorowe normalne i wąskotorowe. 3. Silniki spalinowe Diesela systemu Prof. Dr. L. Ebermana, stojące, szybkoobrotowe od 50—4000 KM mocy ze sprzężkami i bez sprzężarek. 4. Walce drogowe parowe syst. „Skoda” z kotłem poziomym od 10 — 12 tonn i syst. Prof. Dr. L. Ebermana o kotle pionowym od 15 — 19 tonn wagi. 5. Walce motorowe. 6. Lokomobile rolnicze i przemysłowe od 13 KM mocy. 7. Całkowite urządzenia elektrowni z napędem generatorów silnikami Diesela syst. Prof. Dr. L. Ebermana. 8. Kotły parowe różnych typów, przewody parowe oraz całkowite urządzenia kotłowni. 9. Wyroby kute do 2 tonn wagi. 10. Wyroby tłoczone masowa produkcją z blach żelaznych i stalowych do 30 mm. grubości.

WSZELKIE CZĘŚCI ZAPASOWE DO WYRABIANYCH PRODUKTÓW,
NAPRAWA PAROWOZÓW, KOTŁÓW I t. p. ORAZ NAPRAWA WSZELKICH
URZĄDZEŃ MECHANICZNYCH

Kosztorysy i porady techniczne bezpłatnie.

Wydział Powiatowy w Kielcach

ogłasza

KONKURS

na stanowisko Inspektora Samorządu gminnego
na następujących warunkach:

- 1) uposażenie w/g VII grupy płac funkcj. państw. z 15%-wym dodatkiem komunalnym,
- 2) ryczałt na rozjazdy i diety w wysokości 50% VII „a” grupy płac z dodatkami, wyszczególnionymi w piśmie Min. Spraw Wewn. z 6/II.1929 r. Nr. SS. 2105/2.
- 3) ubezpieczenie emerytalne w/g statutu lokalnego (analog. do funkcj. państw.).

Wymagane kwalifikacje: wiek do lat 40, obywatelstwo polskie, świadectwo zdrowia, świadectwo z ukończenia szkoły średniej i studjum administracji komunalnej, co najmniej 3-letnia praktyka samorządowa, nieskazitelna przeszłość.

Oferty z dołączeniem własnoręcznie napisanego życiorysu należy składać do Wydziału Powiatowego w Kielcach do dnia 15.IX 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy
(—) St. Boryssowicz. 552

WYDZIAŁ POWIATOWY SEJMIKU SARNENSKIEGO

ogłasza

KONKURS

na stanowisko buchaltera biura Wydziału z uposażeniem wg. VIII, względnie VII kategorii płac, w zależności od kwalifikacji, z 20% dodatkiem komunalnym.

Kandydaci winni się wykazać odpowiedniemi fachowem wykształceniem, znajomością komunalnych przepisów podatkowych oraz co najmniej 3-letnią praktyką na stanowisku buchaltera, względnie starszego pomocnika w jednym z powiatowych lub większych miejskich związków komunalnych.

Podania wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem, odpisami dokumentów oraz powołaniem się na referencje znanych osób, należy składać do Wydziału w Sarnach w terminie do dnia 1.X b. r.

Przewodniczący Wydziału
Starosta Powiatowy
St. Grodyński.

565a

XV. *Obciążenie 1-go mieszkańca podatkami z wyodrębnieniem udziału w podatku dochodowym, dodatków do podatków państwowych i podatków samoistnych:*

a) *Gminy wiejskie.*b) *Powiatowe związki komunalne.*

Województwo	P o d a t k i		
	samoistne	dodatki do podatków	udział w podatku doch.
Lwowskie	0.22	1.53	—
Stanisławowskie	0.17	1.67	—
Poznańskie	0.40	1.60	—
Tarnopolskie	0.17	1.87	—
Pomorskie	0.43	1.65	—
Krakowskie	0.25	2.05	—
Wołyńskie	2.95	1.37	—
Wileńskie	3.44	1.08	—
Łódzkie	3.04	1.66	—
Nowogrodzkie	3.52	1.28	—
Kieleckie	3.32	1.55	—
Lubelskie	3.66	1.54	—
Białostockie	4.24	1.31	—
Poleskie	5.14	1.01	—
Warszawskie	4.24	2.38	—
Śląskie	7.19	6.55	5.70
Przeciętna	1.82	2.45	0.23

Województwo	P o d a t k i		
	samoistne	dodatki do podatków	udział w podatku doch.
Poleskie	1.81	1.77	0.13
Krakowskie	2.03	1.39	0.43
Stanisławowskie	2.71	1.01	0.14
Lwowskie	2.79	1.28	0.18
Wileńskie	1.97	2.04	0.19
Tarnopolskie	3.25	1.41	0.16
Nowogrodzkie	2.57	2.10	0.24
Wołyńskie	2.62	2.23	0.18
Śląskie	1.45	2.41	1.08
Białostockie	3.32	2.59	0.19
Kieleckie	4.30	2.49	0.39
Łódzkie	4.16	2.82	0.26
Lubelskie	4.75	2.73	0.24
Warszawskie	7.31	3.63	0.44
Poznańskie	2.81	7.78	0.99
Pomorskie	4.51	6.46	0.62
Przeciętna	3.49	2.70	0.35

XVI. *Wydatki zwyczajne i nadzwyczajne na drogi i place publiczne na 1-go mieszkańca:*

a) *Gminy wiejskie.*b) *Powiatowe związki komunalne.*

Województwo	Wydatki na 1-go mieszkańca		Z tego na drogi państwowe	
	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne
Stanisławowskie	0.30	0.01	—	—
Pomorskie	0.31	0.03	—	—
Poleskie	0.30	0.07	—	—
Lwowskie	0.37	0.01	—	—
Białostockie	0.40	—	—	—
Wołyńskie	0.27	0.17	0.01	—
Łódzkie	0.39	0.08	—	—
Nowogrodzkie	0.40	0.13	—	—
Krakowskie	0.40	0.17	—	—
Poznańskie	0.40	0.18	—	—
Wileńskie	0.58	0.07	—	—
Tarnopolskie	0.68	0.01	—	—
Lubelskie	0.71	0.08	—	—
Warszawskie	0.76	0.19	—	—
Kieleckie	0.52	0.52	—	—
Śląskie	2.74	3.02	—	—
Przeciętna	0.56	0.25	—	—

Województwo	Wydatki na 1-go mieszkańca		Z tego na drogi państwowe	
	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne
Krakowskie	2.55	0.85	—	—
Śląskie	3.11	0.36	0.01	0.16
Wołyńskie	1.15	2.41	0.23	0.53
Stanisławowskie	2.89	0.70	0.9	—
Poleskie	1.73	1.91	—	—
Tarnopolskie	3.55	0.64	—	—
Wileńskie	1.67	2.64	—	—
Lwowskie	2.72	1.76	—	—
Nowogrodzkie	1.81	2.78	—	—
Łódzkie	4.38	1.91	1.47	0.30
Białostockie	4.63	2.99	1.37	—
Kieleckie	3.55	4.22	1.16	—
Poznańskie	6.27	2.38	1.48	0.07
Pomorskie	8.04	1.78	2.08	—
Lubelskie	2.45	7.51	0.98	0.12
Warszawskie	7.06	4.99	2.17	—
Przeciętna	3.59	2.74	0.73	0.08

XVII. *Dołatki do podatków państwowych:*a) *Gminy wiejskie.*b) *Powiatowe związki komunalne.*

Województwo	Suma w zł.	Województwo	Suma w zł.
Poleskie	763.882	Stanisławowskie	1.099.814
Wileńskie	911.087	Poleskie	1.341.883
Nowogródzkie	926.103	Nowogródzkie	1.526.289
Pomorskie	1.161.566	Tarnopolskie	1.715.500
Białostockie	1.307.789	Wileńskie	1.759.180
Wołyńskie	1.732.002	Krakowskie	2.094.351
Stanisławowskie	1.812.544	Śląskie	2.335.548
Poznańskie	2.044.836	Białostockie	2.543.385
Tarnopolskie	2 283.964	Lwowskie	2.705.522
Łódzkie	2.300.014	Wołyńskie	2.823.674
Lubelskie	2.676.580	Łódzkie	3.911.239
Kieleckie	3 010.017	Pomorskie	4.535.885
Krąkowskie	3.093.729	Lubelskie	4.720.855
Lwowskie	3.232.072	Kieleckie	4.836.712
Warszawskie	3 913.290	Warszawskie	6.021.891
Śląskie	5 248.066	Poznańskie	9.958.950
R a z e m	36.417.541	R a z e m	53.929.979

XVIII. *Składka na pokrycie kosztów leczenia ubogich w gminach wiejskich.*

Województwo	Suma w zł.	U W A G I
Białostockie	295.327	Dla innych województw nie podano.
Lubelskie	1.323.703	
Łódzkie	1.333.826	
Kieleckie	1.995.298	
Warszawskie	2.053.036	
R a z e m	7.001.190	

XIX. *Dodatek do państwowego podatku dochodowego:*a) *Gminy wiejskie.*b) *Powiatowe związki komunalne.*

Województwo	Suma w zł.	Województwo	Suma w zł.
Pomorskie	4.449	Śląskie	125 000
Poznańskie	4.901	Pomorskie	2.213.074
Śląskie	1.871.631	Poznańskie	4.849.566
R a z e m	1.880.981	R a z e m	7.185.640

XX. *Gminny podatek wyrównawczy.*

Województwo	Suma w zł.
Łódzkie	2.294.484
Nowogródzkie	2.460.146
Wileńskie	2.773.965
Kieleckie	3.416.102
Wołyńskie	3 510.505
Białostockie	3.580.020
Poleskie	3 816.117
Warszawskie	3.832.181
Lubelskie	4.453.300
Razem	30.137.424

XXI. *Opłaty administracyjne:*

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Suma w zł.	Województwo	Suma w zł.
Poznańskie	2.527	Wileńskie	1.400
Pomorskie	22.905	Wolyńskie	2.131
Śląskie	130.594	Nowogrodzkie	2.400
Nowogrodzkie	139.578	Lubelskie	3.850
Białostockie	204.987	Białostockie	6.700
Lwowskie	224.135	Tarnopolskie	6.850
Poleskie	232.889	Stanisławowskie	6.900
Łódzkie	240.013	Lwowskie	7.400
Wileńskie	245.717	Krakowskie	13.174
Stanisławowskie	277.169	Kieleckie	14.656
Warszawskie	364.580	Łódzkie	20.525
Krakowskie	379.271	Pomorskie	21.230
Tarnopolskie	387.061	Poleskie	30.785
Wolyńskie	484.668	Warszawskie	40.266
Lubelskie	613.388	Śląskie	51.447
Kieleckie	614.348	Poznańskie	62.493
Razem	4.563.832	Razem	292.207

XXII. *Suma dochodów zwyczajnych i nadzwyczajnych:*

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Dochody		Razem	Województwo	Dochody		Razem
	zwyczajne	nadzwycz.			zwyczajne	nadzwycz.	
Pomorskie	3.237.158	56.861	3.294.019	Stanisławowskie	5.366.963	1.036.826	6.403.789
Stanisławowskie	4.840.144	422.751	5.262.895	Poleskie	5.033.612	2.491.987	7.525.599
Tarnopolskie	4.980.507	286.940	5.267.447	Tarnopolskie	6.877.241	1.532.906	8.410.147
Poleskie	5.459.470	305.227	5.764.697	Wileńskie	5.210.215	3.316.861	8.527.076
Wileńskie	5.049.935	1.024.878	6.074.813	Śląskie	6.622.484	2.389.954	9.012.438
Białostockie	6.310.075	372.933	6.683.008	Nowogrodzkie	4.720.343	4.710.684	9.431.027
Poznańskie	6.279.471	407.574	6.687.045	Krakowskie	7.522.288	2.262.977	9.785.265
Krakowskie	5.910.346	1.272.738	7.183.084	Wolyńskie	7.055.255	6.904.584	13.959.839
Wolyńskie	7.229.272	683.893	7.913.165	Pomorskie	12.644.725	2.093.775	14.738.500
Nowogrodzkie	4.471.150	3.609.326	8.080.476	Lwowskie	10.806.205	4.146.508	14.952.713
Łódzkie	7.786.662	920.133	8.706.795	Białostockie	10.661.085	5.709.472	16.370.557
Lwowskie	9.053.191	355.807	9.408.998	Łódzkie	14.626.838	4.485.535	19.112.373
Lubelskie	12.037.342	1.699.454	13.736.796	Poznańskie	22.283.704	5.180.509	27.464.213
Kieleckie	12.815.701	3.257.548	16.073.249	Kieleckie	19.111.337	14.012.747	33.124.084
Warszawskie	13.238.636	3.327.261	16.565.897	Lubelskie	16.328.577	18.267.232	34.595.809
Śląskie	19.609.943	12.481.823	32.091.766	Warszawskie	24.646.901	20.446.727	45.093.638
Razem	128.309.003	30.485.147	158.794.150	Razem	179.517.773	98.989.284	278.507.057

XXIII. Dodatek gruntowy:

a) Gminy wiejskie.

Województwo	Suma w zł.
Śląskie	355.396
Poleskie	482.591
Wileńskie	530.132
Nowogródzkie	584.080
Pomorskie	714.208
Stanisławowskie	954.624
Białostockie	1.054.520
Wołyńskie	1.164.022
Poznańskie	1.347.259
Krakowskie	1.349.132
Łódzkie	1.553.182
Tarnopolskie	1.697.204
Kieleckie	1.730.842
Lwowskie	1.832.559
Lubelskie	1.839.500
Warszawskie	2.815.010
Razem	20.004.261

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Suma w zł.
Śląskie	396.446
Stanisławowskie	621.159
Poleskie	771.577
Nowogródzkie	883.303
Wileńskie	923.949
Krakowskie	957.439
Tarnopolskie	1.072.921
Pomorskie	1.477.101
Lwowskie	1.570.359
Wołyńskie	1.679.379
Białostockie	1.728.379
Łódzkie	2.682.561
Kieleckie	2.812.496
Lubelskie	3.214.834
Poznańskie	3.649.455
Warszawskie	4.194.852
Razem	28.636.210

XXIV. Dodatek budynkowy:

a) Gminy wiejskie.

Województwo	Suma w zł.
Lwowskie	1.196
Białostockie	2.085
Pomorskie	2.100
Stanisławowskie	4.510
Lubelskie	4.554
Łódzkie	7.140
Kieleckie	22.240
Poznańskie	27.257
Krakowskie	42.925
Warszawskie	64.224
Śląskie	1.617.981
Poleskie	—
Wołyńskie	—
Nowogródzkie	—
Wileńskie	—
Tarnopolskie	—
Razem	1.795.942

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Suma w zł.
Łódzkie	600
Białostockie	600
Poleskie	1.500
Nowogródzkie	2.000
Wołyńskie	2.634
Stanisławowskie	9.010
Lwowskie	9.942
Kieleckie	16.783
Tarnopolskie	19.560
Lubelskie	36.944
Krakowskie	37.878
Warszawskie	114.350
Poznańskie	138.205
Pomorskie	385.780
Wileńskie	—
Nowogródzkie	—
Razem	775.786

XXV. *Dodatek przemysłowy:*

a) Gminy wiejskie.		b) Powiatowe związki komunalne.	
Województwo	Suma w zł.	Województwo	Suma w zł.
Poleskie	105.929	Tarnopolskie	142.826
Nowogródzkie	125.978	Stanisławowskie	157.235
Białostockie	142.182	Poleskie	197.581
Tarnopolskie	161.506	Wileńskie	262.077
Wileńskie	166.683	Nowogródzkie	276.529
Stanisławowskie	252.464	Białostockie	293.188
Pomorskie	255.596	Lwowskie	436.806
Wołyńskie	277.876	Wołyńskie	457.635
Łódzkie	324.835	Pomorskie	458.511
Poznańskie	328.152	Łódzkie	520.475
Lubelskie	404.807	Lubelskie	547.943
Lwowskie	527.445	Krakowskie	657.994
Warszawskie	581.204	Poznańskie	715.969
Kieleckie	784.822	Warszawskie	899.555
Krakowskie	980.222	Kieleckie	1.107.510
Śląskie	2.243.712	Śląskie	1.315.002
Razem	7.661.492	Razem	8.425.836

XXVI. *Dodatek do państwowego podatku od spożycia, zużycia wzgl. produkcji:*

a) Gminy wiejskie.		b) Powiatowe związki komunalne.	
Województwo	Suma w zł.	Województwo	Suma w zł.
Pomorskie	185.313	Stanisławowskie	312.410
Poleskie	204.168	Pomorskie	389.200
Wileńskie	233.842	Nowogródzkie	407.360
Nowogródzkie	245.163	Poleskie	433.636
Białostockie	259.638	Krakowskie	441.040
Wołyńskie	332.255	Tarnopolskie	480.193
Poznańskie	337.263	Śląskie	501.100
Tarnopolskie	425.263	Wileńskie	597.481
Lubelskie	472.143	Białostockie	639.750
Łódzkie	474.788	Lwowskie	688.415
Warszawskie	514.085	Poznańskie	740.600
Stanisławowskie	600.946	Wołyńskie	741.734
Kieleckie	616.112	Łódzkie	774.378
Krakowskie	721.450	Warszawskie	883.758
Śląskie	794.392	Lubelskie	989.866
Lwowskie	870.872	Kieleckie	1.130.504
Razem	7.287.657	Razem	10.151.225

XXVII. *Opłaty od umów o przeniesienie własności nieruchomości:*

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Suma w złotych	Województwo	Suma w złotych
Nowogródzkie	11.749	Wileńskie	31.450
Poleskie	23.286	Nowogródzkie	32.692
Wileńskie	29.924	Poleskie	51.243
Wołyńskie	72.387	Wołyńskie	80.048
Białostockie	79.197	Białostockie	133.376
Stanisławowskie	131.560	Śląskie	208.000
Tarnopolskie	185.424	Kieleckie	360.349
Pomorskie	187.320	Tarnopolskie	380.649
Śląskie	206.959	Stanisławowskie	387.847
Krakowskie	237.829	Krakowskie	389.252
Lwowskie	270.550	Lubelskie	467.865
Poznańskie	280.996	Pomorskie	516.436
Lubelskie	322.422	Łódzkie	536.455
Kieleckie	352.090	Lwowskie	741.529
Łódzkie	368.118	Warszawskie	934.223
Warszawskie	672.045	Poznańskie	935.528
Razem	3.431.856	Razem	6.186.942

XXVIII. *Podatek od kopaliń:*

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Suma w złotych	Województwo	Suma w złotych
Stanisławowskie	4.100	Lwowskie	10.500
Poznańskie	21.900	Stanisławowskie	35.400
Krakowskie	104.134	Krakowskie	251.226
Lwowskie	126.854	Kieleckie	430.000
Kieleckie	314.313	Śląskie	868.000
Śląskie	2.055.634	—	—
Razem	2.626.935	Razem	1.595.126

XXIX. *Inne podatki:*

a) Gminy wiejskie.

b) Powiatowe związki komunalne.

Województwo	Suma w zł.	Województwo	Suma w zł.
Lwowskie	19.941	Tarnopolskie	18.350
Tarnopolskie	22.636	Lwowskie	24.810
Poleskie	34.141	Krakowskie	25.700
Stanisławowskie	51.975	Wołyńskie	32.967
Białostockie	54.163	Nowogródzkie	33.600
Nowogródzkie	54.168	Stanisławowskie	37.400
Wileńskie	61.189	Poleskie	39.287
Krakowskie	102.749	Wileńskie	45.550
Wołyńskie	112.496	Białostockie	63.514
Pomorskie	114.230	Kieleckie	80.860
Łódzkie	150.689	Śląskie	88.550
Lubelskie	186.143	Łódzkie	102.585
Poznańskie	216.077	Lubelskie	105.625
Kieleckie	222.355	Warszawskie	169.670
Warszawskie	349.573	Pomorskie	453.707
Śląskie	1.035.896	Poznańskie	715.357
Razem	2.788.411	Razem	2.037.532

XXX. *Oplaty drogowe:*

Powiatowe związki komunalne.

W o j e w ó d z t w o	Suma w złotych
Poleskie	1 205.233
Nowogródzkie	1.323.714
Wileńskie	1.486.835
Poznańskie	1 652.095
Pomorskie	1.814.681
Krakowskie	2.398.635
Stanisławowskie	2.468.513
Białostockie	2.520.878
Wołyńskie	2.610.743
Tarnopolskie	3.572.352
Łódzkie	4 840.587
Lwowskie	4.862.854
Kieleckie	6.075.679
Lubelskie	6.222.595
Warszawskie.	8.714.477
R a z e m	51.709.861

XXXI. *Podatek inwestycyjny:*

Powiatowe związki komunalne

W o j e w ó d z t w o	Suma w złotych
Poleskie	20.000
Stanisławowskie	22.900
Wileńskie	70.000
Poznańskie	155.664
Łódzkie	226.842
Lwowskie	250.000
Nowogródzkie	419.129
Białostockie	498.083
Wołyńskie	529.161
Kieleckie	1.245.752
Lubelskie	1.352.587
Warszawskie	2.095.613
R a z e m	6.885.731

U w a g a: Podatek inwestycyjny w gminach wiejskich wykazany jest w województwie Śląskiem na sumę 899.934 zł.

XXXII. *Dochody nadzwyczajne ze sprzedaży i likwidacji majątku i przedsiębiorstw komunalnych:*

a) Gminy wiejskie.

W o j e w ó d z t w o	Suma w złotych
Wileńskie	950
Poleskie	1.200
Lubelskie	2.000
Nowogródzkie	7.909
Białostockie	7.944
Warszawskie	17.373
Kieleckie	22.965
Poznańskie	32.800
Krakowskie	44.743
Łódzkie	48.708
Stanisławowskie.	87.628
Tarnopolskie	155.477
R a z e m	577.833

b) Powiatowe związki komunalne.

W o j e w ó d z t w o	Suma w złotych
Wileńskie.	10.000
Wołyńskie	18.055
Tarnopolskie	31.500
Warszawskie	35 530
Stanisławowskie.	40.000
Lwowskie.	97.000
Pomorskie.	169.124
Śląskie	200.000
Poznańskie	556.748
Lubelskie	1 074.120
R a z e m	2.223.200

XXXIII. Obciążenie 1 ha gruntów podlegających opodatkowaniu w złotych pięciu najważniejszych podatkami: 1) dodatek do podatku gruntowego; 2) opłaty drogowe; 3) składka na pokrycie ko-

sztów leczenia ubogich; 4) gminny podatek wyrównawczy i 5) podatek inwestycyjny na rzecz gmin wiejskich i powiatowych związków komunalnych łącznie.

W o j e w ó d z t w o	Obciążenie w złotych 1 ha gruntów
Nowogródzkie	1.70
Śląskie	1.96
Stanisławowskie	2.05
Krakowskie	2.62
Poznańskie	2.93
Lwowskie	3.00
Wołyńskie	3.02
Wileńskie	3.30
Poleskie	3.70
Białostockie	3.72
Tarnopolskie	3.78
Pomorskie	3.89
Lubelskie	5.98
Łódzkie	6.93
Kieleckie	7.36
Warszawskie	7.99
Przeciętna w Państwie	4.09

Tabl. Dochody gmin wiejskich pow. zw. kom. w Skole.

Tabl. Dochody gmin wiejskich pow. zw. kom. w Stryju.

Tabl. Dochody gmin: największej, najmniejszej i średniej pow. zw. kom. w Stryju.

Tabl. Wydatki gmin wiejskich pow. zw. kom. w Stryju.

Powiat Częstochowski

(Powiat typowy)

Rozwój i działalność powiatu podana została zapomocą:

a) 3 map świetlnych: 1) Mapa rolnicza. Powiat posiada: 23 pólka doświadczałne; 36 spółek maszynowych, 15 spółek wodnych; 17 wsi komasowanych i 6 stacji czyszczenia nasion; 2) Mapa inwestycyjna. W ciągu lat: 1919 — 1928 zbudowano: 157 klm. dróg bitych; 52 szkoły powszechne; 33 domy użyteczności publicznej i 269 klm. sieci telefonicznej; 3) Mapa oświaty pozaszkolnej. Powiat prowadzi: 24 kursy dokształcające dla dorosłych; 48 ośrodków pracy pozaszkolnej i 89 przedszkoli z liczbą dzieci 4457;

b) 2 map zwykłych: 1) Mapa zdrowotna: Na terenie powiatu znajdują się: 3 szpitale, 3 ośrodki zdrowia, 29 akuserek obwodowych; 7 publicznych studzien artezyjskich; 6 izeźni, 5 łaźni, 5 kamer dezynfekcyjnych i 1 kolonja letnia. 2) Mapa pożarnicza podaje rozmieszczenie straży pożarnych w powiecie. Dane statystyczne podają porównanie straży pożarnych w r. 1914 i 1928.

	w r. 1914	w r. 1928
Straży pożarnych było:	10	114
Strażaków	354	3.748
Remiz	6	65

1 straż pożarna przypadała w r. 1914 na 192 km.² powierzchni, a w r. 1928 16.9 km.². 1 straż pożarna przypadała w r. 1914 na 10.200 mieszkańców a w r. 1928 na 1.354 mieszkańców.

c) 3 wykresów (tablic): 1) Zużycie nawozów sztucznych, dostarczonych przez Sejmik w latach: 1922 — 1928. W r. 1922 Sejmik dostarczył 310 ton nawozów sztucznych, a w r. 1928 — 8.630 ton.

Zużycie nawozów sztucznych na 1 ha (dopisek do wykresu powyższego). Polska w r. 1927/28 — 37 kg. Powiat Częstochowski przed wojną 20 kg., w r. 1927/8 98 kg. 2) Działalność kas pożyczkowo-oszczędnościowych: Na terenie powiatu istnieje: 21 kas pożyczkowo-oszczędnościowych o kapitale zakładowym 76.851 zł., sumie wkładów oszczędnościowych 148.432 zł. Pożyczek udzielono na sumę 622.290 zł. Powiatowa kasa oszczędności o kapitale zakładowym 100.000 zł., sumie wkładów oszczędn. 1.131.648 zł. Pożyczek udzielono na sumę 2.154.724 zł. 3) Tablica wydatków w latach: 1924—1928 (w/g wykonania budżetów):

3) Tablica wydatków w latach 1924—1928 w/g wykonania budżetów.

Rok 1924	1.254.100 zł.
„ 1925	1.815.100 „

MAGISTRAT M. CZELADZI OGŁASZA

nieograniczony przetarg na wykonanie pomiarów miasta i sporządzenie planów sytuacyjnych.

Obszar zdjęcia wynosi około 1.300 ha, z czego obszar zwarto-zabudowany zajmuje około 200 ha.

Pomiary muszą być wykonane według instrukcji pomiarowej Ministerstwa Robót Publicznych ogłoszonej w Monitorze Nr 65 z 1920 r. oraz „Przepisów pomiarowych metodą triangulacyjną i poligonową“, zatwierdzonych rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych z dnia 17 października 1928 r. L. II—1433/28.

Wobec istnienia sieci triangulacyjnej na obszarze Zagłębia Dąbrowskiego i możliwości bezpośredniego nawiązania ciągów poligonowych do punktów tej sieci — odpada potrzeba wykonania triangulacji lokalnej. Również część sieci poligonowej zaprojektowanej przez b. biuro pomiarów m. Czeladź jest na gruncie ustalona.

Ubiegający się o powyższe roboty mają do

dnia 15 września r. b. złożyć w Magistracie miasta ofertę, podając przeciętną cenę jednostkową za 1 ha powierzchni.

Do oferty winien być dołączony kwit na złożone wadium w sumie 500 zł. w Kasie Magistratu gotówce lub w papierach wartościowych, zgodnie z przepisami wydanymi przez Ministerstwo Skarbu.

Oferta z kwitem na złożone wadium, winna być umieszczona w zapieczętowanej kopercie z napisem „oferta na pomiary m. Czeladzi“.

Do przetargu mogą stawać jedynie mierniczkowie przysięgli

Magistrat zastrzega sobie: 1) zwiększenie lub zmniejszenie robót do 30%, 2) całkowitą swobodę wyboru oferenta niezależnie od oferowanych warunków. 3) odrzucenie ofert bez podania powodów.

BURMISTRZ m. CZELADZI

(—) *Mr. W. Głazewski.*

WYDZIAŁ POWIATOWY W HOROCHOWIE,
NA WOŁYNIU
ogłasza

KONKURS

na stanowisko Kierownika Schroniska w Ochłopowie z uposażeniem IX stopnia służbowego dla urzędników państwowych z 25% dodatkiem komunalnym, (mieszkanie płatne w wysokości dodatku mieszkaniowego).

Podania z własnoręcznie napisanym życiorysem, oraz odpisanie aktu obywatelstwa, metryki urodzenia, świadectwa o wykształceniu i zaświadczenie z poprzednich prac kierować do Wydziału Powiatowego.

Prócz powyższego pożądaną jest posiadanie kwalifikacji wychowawczych wymaganych rozporządzeniem M. P. i O. S. z dnia 10.X.1927 r. (§ 3 p. c) o kwalifikacjach kierowników zakładów opiekuńczych.

Termin składania ofert do dnia 1 października 1929 roku. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału
Starosta Powiatowy
Kazimierz Sierakowski.

561a

PRZEWODNICZĄCY TYMCZASOWEGO ZARZĄDU
POWIATOWEGO W KRAKOWIE

ogłasza

KONKURS

na stanowisko sekretarza Rady Powiatowej.

Od kandydatów wymagane jest wykształcenie prawnicze lub ekonomiczne z dłuższą praktyką samorządową.

Do posady przywiązane są pobory w/g. VI st. sł. płac urzędników państwowych, z dodatkiem komunalnym w wysokości zależnej od kwalifikacji.

Podania z odpisami świadectw szkolnych i dotychczasowej pracy wraz z życiorysem należy składać do dnia 30.9 r. b. na ręce Starosty powiatowego w Krakowie — Starowiślna 13.

Przewodniczący Tymczasowego Zarządu Powiatowego

Starosta G. Orłowski.

564a

POMPY do WODY
do studni kopanych i artezyjskich
Pompy dla fabryk transmisyjne i parowe
SIKAWKI WĘŻE KASKI
oraz pompy i beczki asenizacyjne poleca
STANISŁAW TRĘBICKI
Warszawa — Kopernika 33 — Tel. 10-30.

559a.

Zarząd Głównego Zw. Straży Pożarnych R. P.

ogłasza niniejszem

KONKURS OTWARTY

na wakujące w Gł. Związku stanowisko Inspektora Naczelnego Gł. Związku Straży Pożarnych R. P.

Dla kandydatów, pragnących ubiegać się o powyższe stanowisko, Zarząd Główny ustalił następujące warunki konkursu:

1. Wykazanie się czynnym udziałem w pracy społecznej.
2. Wyższe wykształcenie (pożądane techniczne).
3. Znajomość zasad pracy organizacyjnej.
4. Znajomość zasad oraz ustroju administracji państwowej i ogólnej.
5. Dokładna znajomość organizacji i działalności Straży Pożarnych.
6. Dobrej stan zdrowia.
7. Odybta służba wojskowa (pożądany stopień oficerski).

Do stanowiska przywiązane jest uposażenie oraz djety w/g norm V grupy uposażeń urzędników państwowych.

Kandydaci, ubiegający się o powyższe stanowisko, obowiązani są złożyć do Zarządu Głównego w Warszawie, ul. Poznańska 11, m. 5, odpowiednio udokumentowane podania wraz z curriculum vitae w terminie do dn. 15.X r. b.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Zarząd Główny zastrzega sobie prawo przedstawienia Radzie Naczelnej do zatwierdzenia — kandydata również z poza grona osób, ubiegających się o wyż. wym. stanowisko.

562a

ZNAKOMITE
TEODOLITY-NIWELATORY
CYRKLE PRECYZYJNE

szwajcarskiej firmy

KERN & Co

POLECAJĄ

W. SKIBA i A. WYPOREK

WARSZAWA, Marszałkowska 71.

CENNIKI I PROSPEKTY WYSYŁAMY NA ŻĄDANIE
BEZPŁATNIE. 534b

RYCHŁOWSKI, WEHR i S-ka

Inżynierowie

WARSZAWA, ul. Krucza 24, tel. 10-24 i 505-15.

Firma egzystuje od 1894 roku i wykonała 4327 otworów świdrowych głębokości od 15 m. do 1163 metrów.

SPECJALNOŚĆ:

Roboty wiertnicze, budowa studzien artezyjskich i hydrologiczne badania gruntów dla celów budowlanych i robót meljoracyjnych.

535b

WYDZIAŁ POWIATOWY W HRUBIESZOWIE

ogłasza niniejszem

KONKURS

na stanowisko referenta podatkowego Sejmiku.

Wynagrodzenie w/g. X — VIII-ej grupy uposażenia z 15% dod. komunalnyin, w zależności od posiadanych kwalifikacji.

Posada nadana będzie prowizorycznie na okres 6-cio miesięczny, po upływie którego może nastąpić stabilizacja.

Wymagane warunki: 1) obywatelstwo polskie, 2) nieprzekroczony 40 rok życia, 3) dokładna znajomość teoretyczna i praktyczna skarbowości komunalnej.

Podania wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem, oraz odpisami posiadanych dokumentów, należy wnosić do Wydziału Powiatowego Sejmiku w Hrubieszowie do dnia 15.X 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy: (—) Dr. M. Łach.

566

Rok	1926/27	2.107.100 „
„	1927/28	2.600.600 „
„	1928/29	3.037.700 „

Stan obciążenia.

R o k	O b c i ą ż e n i e	
	1 ha	1 mieszkańca
1924	6.63	8.80
1925	9.59	12.74
1926/7	11.13	14.83
1927/8	13.74	18.30
1928/9	16.05	21.33

U w a g a: Zadużenie długoterminowe powiatu wynosi: 876.730 zł.; na głowę 1 mieszkańca 5.87 zł.; na 1 ha 4.88 zł.

d) 14 modeli: 1) 7-mio klasowa szkoła powszechna w: a) Krzepicach; b) Janowie; c) Kłobucku; d) Gnaszynie; 2) Dom Urzędu Gminnego z Domem Ludowym w: a) Olsztynie; b) Rędzinach; c) Poczestnie; d) Mykanowie; 3) Dom Urzędu Gminnego (bez Domu Ludowego) w Przyrowie; 4) Dom Ludowy we Wrzosowie; 5) Przedszkole Sejmikowe w Łojkach i Kłobucku; 6) Kąpiele Ludowe w Kłobucku; 7) Pomnik (z pod Olsztyna z napisem: „Idą czasy, których znamię będzie wyścig pracy, jak przedtem był wyścig żelaza, jak przedtem był wyścig krwi. — J. Piłsudski“).

A poniżej: „Z powodu ukończenia budowy setnego kilometra drogi bitej przez samorząd pow. Częstochowski w dziewiątym roku samodzielnego bytu Ojczyzny w dn. 2 października 1927 r. kamień ten położono).

e) Urządzenie wewnętrzne przedszkola Sejmikowego. Jako wzorowe przedszkole Sejmikowe przedstawiono istniejące w Łojkach. Urządzone jest na sposób nowoczesny: skromne, lecz czyste mebelki: krzeselka,

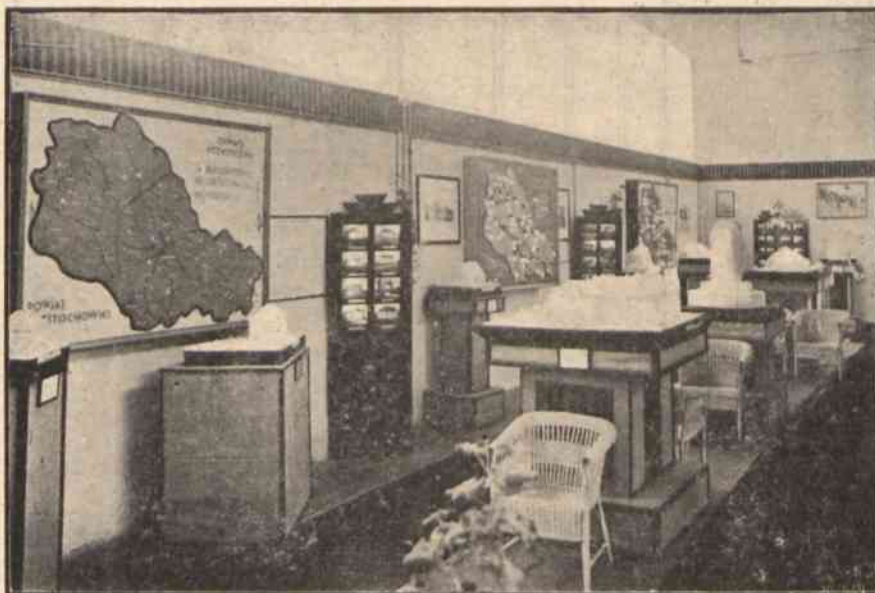
stoliczki, szafki, umywalka i t. d., obrazują, że dzieciom tu jest dobrze, a i pożytecznie bardzo, bo już od najmłodszych lat przyzwyczajają się do porządku i czystości, a ponadto uczą się różnych pożytecznych, a niekosztownych artystycznych robótek, np. wyrób koszyczków z mchu, listków i t. d. Przedszkola przejęte zostały przez Sejmik w 1921 r. od Rady Głównej Opiekuńczej w liczbie 33 (obecnie jest ich 89). Przedszkola są periodycznie lustrowane przez instruktorkę powiatową, a także z M. W. R. i O. P.

f) 64 diapozytywów:

1) Buhaje rozplodowe rasy czarno-białej (8 zdjęć, gdyż w r. 1927 Sejmik sprowadził taką liczbę buhai i porozmieszczał je po stacjach kopulacyjnych, rozłożonych na terenie powiatu); 2) Rzeźnia gminna w Ostrowach. 3) Studnia artezyjska w Kłobucku; 4) Studnia artezyjska w Olsztynie; 5) Urząd Gminy Przyrow; 6) Knur rozplodowy rasy wielkiej białej angielskiej w Sejmikowym Ośrodku Kultury Rolnej w Turowie; 7) Maciora rasy wielkiej rozplodowej angielskiej w Sejm. Ośrodku Kultury Rolnej w Turowie; 8) „Magnat“ ogier licencjonowany na stacji kopulacyjnej w Turowie; 9) Ambulatorjum weterynaryjne w Turowie; 10) Widoki 16 domków, wybudowanych przy pomocy finansowej Powiatowej Kasy Oszczędności; 11) 1-klasowa szkoła powsz. w Albertowie; 12) 2-klasowa szkoła powszechna w Blesznie; 13) 7 klasowa szkoła powszechna we Wrzosowie; 14) 4-klasowa szkoła powszechna w Hutkach. 15) 7-mio klasowa szkoła powsz. w Pankach; 16) 7-mio klasowa szkoła powszechna w Mstowie; 17) 4-klasowa szkoła powszechna w Zarębicach; 18) 7-mio klasowa szkoła powszechna w Miedźnie; 19) 3 klasowa szkoła powszechna w Radostkowie; 20) 3 klasowa szkoła powszechna w Kusiętach; 21) 4-0 klasowa szkoła powszechna w Olsztynie; 22) 2 klasowa szkoła powszechna w Bargłach; 23) 2 klasowa szkoła powszechna w Kolejach; 24) 7-mio klasowa szkoła powszechna w Wyczerpach; 25) 5 klasowa szkoła powszechna w Walenczowie; 26) 7-mio klasowa szkoła pow. w Krzepicach. 27) 7-mio klasowa szkoła pow. w Kłobucku; 28) 7 klasowa szkoła powszechna w Grodzisku; 29) 6 klasowa szkoła powszechna w Lipiu; 30) 1 klasowa szkoła powszech-

Powiat Częstochowski.

Powiat Częstochowski.

na w Albertowie; 31) 7 klasowa szkoła powszechna w Gnaszynie; 32) 4 klasowa szkoła powszechna w Kiedrzynie; 33) 7-mio klasowa szkoła powszechna w Borze Zajacińskim; 34) 7-mio klasowa szkoła powszechna w Janowie; 35) Przedszkole Sejmikowe w Łojkach; 36) Działka przedszkola przy zabawie (2 zdjęcia); 37) Wewnętrzne urządzenie przedszkola w Łojkach. 38) Sejmikowa Szkoła Przemysłu Ludowego w Częstochowie; 39) Urząd gminy Rędziny z Domem Ludowym; 40) Kąpiele Ludowe w Kłobucku; 41) Wnętrze szpitala powiatowego w Krzepicach.

g) 1 obraz malowany: Ogier „Turowiak“, wyhodowany w Sejmikowym Ośrodku Kultury Rolnej w Turowie i sprzedany, jako reproduktor, do Państwowego Stada Ogierów w Bogusławicach za 5000 zł.

h) 2 fotografie:

Ruiny Zamku w Olsztynie (jedno zdjęcie zwykle, drugie z samolotu).

Przy wejściu do stoiska Sejmiku Częstochowskiego stoją 2 manekiny, których gesty każą się domyślać, iż zapraszają do wnętrza.

Manekiny ubrane są w kompletne stroje ludowe z powiatu Częstochowskiego i są wielką atrakcją wszystkich zwiedzających: od prostaka do uczonego; od dziecka do starca.

Ściana frontowa stoiska udekorowana jest barwnymi kilimami ze Szkoły Przemysłu Ludowego w Częstochowie.

Szkoła Przemysłu Ludowego uruchomiona została 11 września 1922 r. Nauka w szkole trwa 10 miesięcy (od 1 września do 1 lipca). Wykładane są przedmioty: teoria tkactwa, dekompozycja tkanin, towaroznawstwo włókiennicze, rachunkowość tkacka, nauka o maszynach i narzędziach tkackich, rysunki techniczne i zdobnicze, przedsiębiorstwo, oraz bielenie przędzy. Wykłady teoretyczne i zajęcia praktyczne na krosnach tkackich i kilimiarskich odbywają się codziennie od 8-ej do 2-ej po południu. Uczniowie wyrabiają materiały na ubranie, bieliznę, ręczniki wzorzyste, pasiaki ludowe i fantazyjne, nakrycia na ołtarze, kilimy, dywany i t. p.

W pogadankach i wykładach teoretycznych zwraca się uwagę na uprawę i wyprawę lnu. Uczennice uczęszczają ponadto 2 razy tygodniowo do Państwowej Szkoły Żeńskiej, gdzie uczą się wzorowego szycia i gotowania. Po ukończeniu kursu słuchacze otrzymują świadectwa, na mocy których przyjmowani są na drugi kurs tkactwa w Warszawie, gdzie po ukończeniu otrzymują posady instruktorów.

Tym wychowankom, którzy chlubnie skończyli szkołę i wracają na wieś i rozpowszechniają w swojej okolicy tkactwo wzorowe, Sejmik udziela długoterminowych kredytów, ewentualnie daje na spłaty krosna wraz z niezbędnymi przyrządami.

Gmina Czarnocin, pow. Łódzki

(Gmina typowa)

Powierzchnia gminy — 5.386.2 ha, ludność—5000.

W ciągu lat 10:

- a) zbudowała 8.579 mtr. szosy,
- b) „ 2 mosty,
- c) „ 2 studnie,

- d) zbudowała 2 szkoły (jedno i siedmio-klasową),
- e) „ 1 remizę strażacką
- f) przeprowadziła 14 km. sieci telefonicznej,
- g) „ 2 „ regulacji rzeki Wolbórki,
- h) zorganizowała 1 kasę oszczędności,

Gmina Czarnocin, pow. Łódzki.

- i) zorganizowała 1 bibliotekę,
- j) „ 1 czytelnię,
- k) zadrzewiła 9,600 mtr. dróg,
- l) zalesiła 167 morgów nieużytków,
- l) posiada 4 straże pożarne,
- m) „ 4 kółka rolnicze,
- n) utrzymuje 4 stypendystów w szkole rolniczej,
- o) prowadzi 2 stałe kursy dokształcające dla do-
rosłych,
- p) urządziła 1 boisko dla dzieci,
- r) zakupiła 3 buhaje.
- Majątek gminy wynosi 83.000 zł.
- Zadłużenie „ „ 10.000 zł.

Naprzeciwko tablicy ustawiono model „Domu Urzędu Gminnego w Czarnocinie“, a na ścianie po obu stronach tablicy fotografie: 1) Nowowbudowany budynek 7-mio klasowej Szkoły powszechnej w Czarnocinie (front), 2) ditto (strona północno-zachodnia); 3) ditto (strona południowo-zachodnia); 4) Remiza ochotniczej straży pożarnej (z przybudówką na mleczarnię); 5) ditto (strona wschodnia); 6) stary przedwojenny budynek 2-klasowej szkoły powszechnej w Czarnocinie (front); 7) ditto (strona południowo-zachodnia); 8) ditto (strona północno-zachodnia).

Nie wyszczególnione w poprzednich działach

POWIAT ŁASKI.

Powiat Łaski zobrazowany został za pomocą: A) 2 tablic świetlnych, przedstawiających dorobek 10-lecia powiatu.

Tabl. 1-sza: Zbudowano: 63 km. dróg bitych, 462 m. b. mostów większych, 2 koszarki drogowe, budynek sali gimnastycznej dla gimnazjum, elektrownie i zabudowania gospodarcze dla szkoły rolniczej, gmach przytułku dla starców i 76 km. sieci telefonicznej do wszystkich gmin.

Tabl. 2-ga: Budżet Sejmiku w r. 1928/9 — 1.824.776 złotych. Sejmik utrzymuje: 263 km. dróg bitych, zadrzewionych w 40 procentach, 760 m. b. mostów, szkołę rolniczą, gimnazjum, szpital, przytułek dla starców, przychodnię przeciwgruźliczą, 3 punkty sanitarne i 5 punktów urzędowego badania trzody.

B. 23 wykresów: 1) Postęp zadrzewienia dróg bitych za okres od 1921 do 1928 r.:

Rok	Istniało na drogach drzewek	Dosadzono drzewek	Było zadrzewionych km. dróg	Stosunek procentowy dróg zadrzewionych do ogólnej długości dróg
1921	1980	2370	18.0	6%
1928	18080	brak danych	119.0	37.6%

2) Wykres odbudowy mostów większych o świetle ponad 5 m.

3) Ogólna długość mostów i przepustów w powiecie:

Mostów drewnianych	533.87 m. b.
„ żel.-bet. i kamiennych	148.88 „ „
Przepustów rurowych	64.25 „ „

8) *Szczegółowa statystyka ruchu chorych i kosztu utrzymania w szpitalu powiatowym.*

Rok	Na chorych	Przypadało zgonów
1919	9	1
1920	6	1
1921	6	1
1922	8	1
1923	9	1
1924	17	1
1925	17	1
1926	25	1
1927	17	1
1928	17	1

4) Wykaz graficzny nowych dróg; wojewódzkich, powiatowych i gminnych, wybudowanych w okresie 1920 — 1927 r.

Ogółem wojewódzkich i powiatowych — 32.182 km., gminnych 31.185 km.

5) Wykaz graficzny dróg państwowych i samorządowych w powiecie.

6) Majątek Sejmiku w roku 1929 stanowi wartość 904.234 zł.

7) Ogólny roczny koszt utrzymania Szpitala i dzienny przeciętny koszt utrzymania 1 chorego.

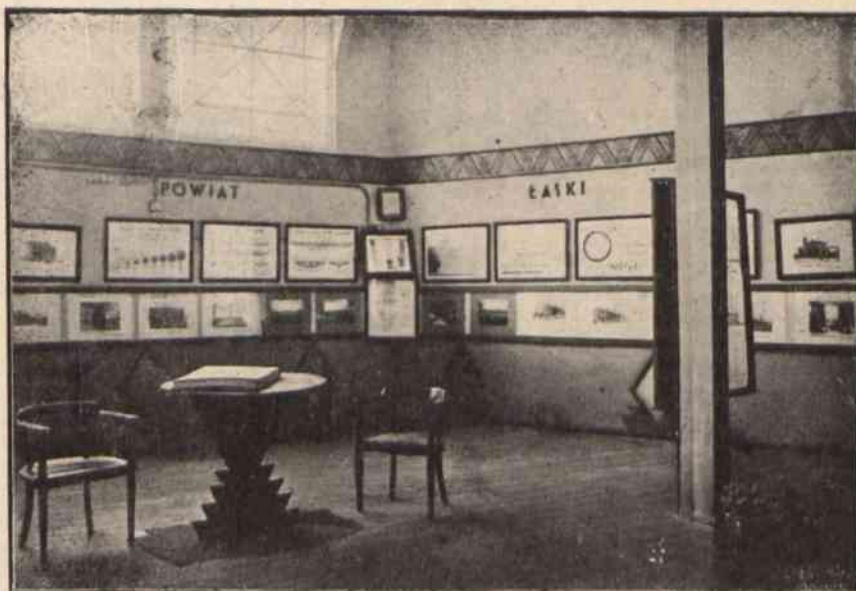
W r. 1924 ogólny koszt utrzymania szpitala wynosił 35.515 zł., na 1 chorego przypadało 5.10.

W r. 1927 ogólny koszt utrzymania szpitala wynosił 70.337 zł., na 1 chorego przypadało 7.03.

9) Przychodnia przeciwgruźlicza w Łasku r. 1928: W styczniu 1928 r. udzielono porad 50 chorym, w grudniu 142.

10) *Zestawienie wydatków związków komunalnych preliminowanych na 1928/9 r.*

	Gminy wiejskie wydatki		Miasta niewydzielone wydatki		Pow. Zw. Komunalny	
	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne
Razem . . .	663.368	39.000	114.399	—	1.265.734	559.040
Ogółem . . .	702.368		114.399		1.824.774	

Powiat Łaski.

10) Zestawienie dochodów związków komunalnych prelinowanych na 1928/9 r.

	Gminy wiejskie dochody		Miasta niewydzielone dochody		Pow. zw. komunalny	
	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne	zwyczajne	nadzwyczajne
Razem . . .	642.956	36.928	106.592	—	1.293.994	530.785
Ogółem . . .	679.884		106.592		1.824.774	

11) Zestawienie wpływów z podatków prelinow. przez związki komunalne na r. 1928/9.

12) Wykaz graficzny sum wydatkowanych na cele drogowe w pow. Łaskim.

13) Ilość użytych kamieni i dokonanej renowacji na drogach w pow. Łaskim.

14) Gimnazjum Sejmikowe w Łasku.

15) Gimnazjum Sejmikowe w Łasku.

Płec i wyznanie uczniów, oraz zawody ich rodziców.

16) Wykaz procentowy przygotowania uczniów, wstępujących do szkoły roln. w Sędziejowicach.

17) Wykaz procentowy uczniów w zależności od posiadanej przez ich opiekę ziemi.

18) Wykaz uczniów pozostających po ukończeniu Szkoły Rolniczej w Sędziejowicach na własnym gospodarstwie oraz uczniów, kształcących się dalej.

19) Organizacje rolnicze na terenie pow. Łaskiego.

20) Komunalna Kasa Oszczędności pow. Łaskiego w Łasku.

C. 35 fotografii:

1) Budowa Sejmikowego Przytułku dla Starców; 2) Gimnazjum Sejmikowe w Łasku: a) front; b) budynek sali gimnastycznej; c) fragment wnętrza sali gimnastycznej; d) pracownia fizyczna; e) lekcja geografji; f) lekcja przyrody; g) gabinet przyrodniczy; 3) Sala Wydziału buchalterji w Kom. Kasie Oszczędn.; 4) Droga powiatowa: a) Widawa — Sieradz; b) Łask — Lutomiński; c) Mzurki — Krzesłów — Rogoźno; 5) Most na rzece Widawce na drodze pow. Widawa — Sieradz; 6) Droga Wojewódzka: Łask — Wieluń — Bolesławiec; 7) Droga państwowa: Wieluńska Nr. 15, km. 48-my; 8) Skrzyżowanie dróg powiatowych: Łask — Szczerców i Mzurki — Krzesłów — Rogoźno; 9) Sejmikowa Szkoła Rolnicza w Sędziejowicach: a) front; b) fragment podwórza; c) fragment pasteki; d) sala gimnastyczna; 10) Sejmikowy Szpital w Łasku: a) front; b) sala operacyjna; 11) Wnętrze Drukarni Koła Pracowników Samorządowych pow. Łaskiego; 12) Zbiór tablic: „Domy dla służby drogowej w pow. Łaskim”: a) w Szczerkowie; b) Pabjanicach; c) Widawie; d) Lutomińsku; 13) Zbiór tablic: „Magazyny drogowe w pow. Łaskim”: a) w Łasku; b) w Pabjanicach; oraz 14) Zbiór tablic: „Budowa drogi wojewódzkiej Łask — Szadek” (4 zdjęcia).

MAPA DOROBKU POW. TARNOBRZESKIEGO. WOJ. LWOWSKIE.

Powiat posiada (r. 1928): a) 71.869 mieszkańców, w tem narodowości polskiej 67.706 osób, oraz innych—4.163; b) gmin politycznych 72, w tem 3 miasta;

c) 95.438 ha powierzchni, w tem roli 32.221 ha (33.75%), ogrodów 387 ha (0.45%), łąk 12.593 ha (13.15%), pastwisk 11.879 ha (12.40%), lasów 33.066 ha (34.70%), nieużytków 5.292 ha (5.55%); d) pastwisk i łąk gminnych 975 ha; e) zalesionych wydm piaszczystych gminnych 626 ha.

Następnie wykazany został dorobek dziesięciolecia:

Wyszczególnienie	W r o k u	
	1918	1928
Drogi szutrowane	114 km.	207 km.
„ ziemne	123 „	123 „
Kościóły	14	20
Budynki gminne	42	61
Szkoły	55	63
Kasy poz. gminne	57	57
„ „ Stefczyka	10	10
Powiatowa kasa oszczędności	1	1
Straże ogniowe	36	51
Domy izolacyjne	3	3
Ochronki	3	5
Składnice	1	3
Sierocince	—	1
Mleczarnie	—	2
Szpitale	—	1
Tor kolejowy	69	69
„ „ projektowany	—	19
Mosty ponad 20 m.	2 (sztuki)	6
Promy linowe	3	5
Rzeźnie	3	5
Kółka Rolnicze	27	27

MAPA GOSPODARCZA POW. ZAWIERCIAŃSKIEGO. WOJ. KIELECKIE.

Powiat posiada: a) Szkół rolniczych żeńskich — 1; b) Ferm rolnych — 10; c) Kólek rolniczych — 2; d) Spółek handlowych — 3; e) Kas Stefczyka — 16; f) Spółek mleczarskich — 4; g) Stacyj czyszczenia nasion — 1; h) Spółek maszynowych — 11; i) Stacyj ogierów — 1; j) Stacyj buhai 7; k) Stacyj knurów — 1; l) Spółek wodnych — 1; ł) Radjo publicznych — 3; m) Sejmik. lek. wet.—2; n) Sanitar. wet.—7; o) Rzeźni — 5; p) Miejsc uboju — 3; r) Targowic — 3; s) Ambul. zwierz. — 1; t) Lecznic zwierz. — 1.

MAPA DOROBKU POW. BĘDZIŃSKIEGO. UDZIAŁ POWIATÓW W ZWIĄZKACH MIĘDZYKOMUNALNYCH.

W okresie 1918 — 1928 r.

Dorobek powiatu wykazany jest działami:

a) Komunikacja:

Wybudowano dróg bitych:

Powiatowy Związek Komunalny	57.130 km.
Gminy	47.717 „
Ogółem 104.847 km.	

Obecna ogólna długość dróg bitych utrzymywanych przez:

Powiatowy Związek komunalny	87.891 km.
Gminy	58 000 „
Ogółem 145.891 km.	

Wybudowano mostów przez:

Powiatowy Związek Komunalny	18 sztuk = 134 m. b.
Gminy	10 „ = 36 „ „
Ogółem 28 „ = 170 m. b.	

Koleje elektryczne. — Udział samorządów 28%, długość ogólna toru 18,32 km.

b) *Oświata*. Wybudowano ogółem szkół 8. Przedszkoli utrzymywanych przez gminy i subsydjowanych przez pow. Zw. Kom. jest 26 na 1.040 dzieci.

c) *Opieka Społeczna*. Sierocińce: we własnych budynkach na 60 dzieci, w budynkach dzierżawionych na 124 dzieci. Dla starców — przytułek.

d) *Weterynarja* — 2 ambulatorja.

e) *Zdrowie Publiczne*. Szpitale wybudowane: dla dzieci gruźliczych w Siewierzu na 52 łóżka; szpitale utrzymywane: Szpital Powiatowy w Będzinie na 100 łóżek; 4 Ośrodki Zdrowia w: Dańdówce, Bobrownikach, Czeladzi i Strzemieszycach; 1 ambulatorjum w Zagórzcu. Studni artezyjskich wybudowano 9, a 11 w budowie.

f) *Popieranie rolnictwa*. 1 ferma rolna doświadczalna w Wojkowicach Kościelnych.

g) *Bezpieczeństwo publiczne* — założono 55 straży pożarnych, wybudowano 11 remiz, z których 10 połączone są z domami ludowemi.

h) *Przedsiębiorstwa komunalne*. Cegielnia o produkcji rocznej 3.000.000 sztuk cegły; dom dochodowy o 95 ubikacjach i drukarnia o obrocie 120.000 zł.

i) *Działalność kredytowa*. Centrala: Powiatowa Kasa Oszczędności w Będzinie (obrot 64.800.000 zł.), oddziały: Czeladź, Sosnowiec i Strzemieszyce.

MAPA MELJORACJI PUBLICZNYCH W MAŁOPOLSCE.

(Skala 1:100.000). (Szczegóły robót meljoracyjnych można znaleźć w zamieszczonej obok mapy książce: Inż. Andrzej Kędzior—Roboty wodne i meljoracyjne w południowej Małopolsce. Lwów 1928 r. Nakład Tymczasowego Wydziału Samorządowego). Naprzeciw mapy ułożono 10 planów meljoracyjnych, a na ścianie zawieszono zdjęcie lotnicze regulacji Dniestru koło Rozwadowa,

W celu prowadzenia szpitali psychiatrycznych, szpitali wenerycz., szpitali ogólnych; działalności elektryfik.; regulacji rzek; eksploatacji kamieniołomów i innych.

NARODOWOŚCIOWY SKŁAD LUDNOŚCI POW. OSTROWSKIEGO (WOJ. BIAŁO-STOCKIE).

Powiat posiada: ogółem ludności 117.960, w tem Polaków — 98.112 (84%), Żydów — 16.900 (14.4%), Niemców — 1.560 (1.33%), Rosjan — 318 (0.27%).

Uwaga: Jednodniowy spis urzędowy w 1921 r. ustalił mieszkańców powiatu w liczbie 94.457, ostatnie zaś wykazy gminne podają 117.960 osób.

Podział ludności na zawody:

Rolników 67.897 osób, zatrudnionych w przemyśle 10.190, w handlu 9.329, rzemieślników 2.588, inne zawody 2.588, żyjący z kapitałów lub rent 1.865.

MAPA NARODOWOŚCIOWA POWIATU OSTROWSKIEGO.

Mapa ta wykazuje przy pomocy kolorów skupienia mniejszości narodowych: 1) Żydów do: a) 25% ogółu ludności w miejscowościach: Trzcianka, Brańszczyk, Poręba, Długosiodło, Wąsewo, Jasienica, Małkonia, Zaręby Kościelne, Andrzejów, Boguty, Nur; b) od 25 — 50% — w Broku i Ostrowiu. 2) Niemców do 11% w północno-zachodniej części gminy Długosiodło i północnej gminy Jasienicy. 3) Rosjan do 5% — w okolicy Ostrowia i Małkini.

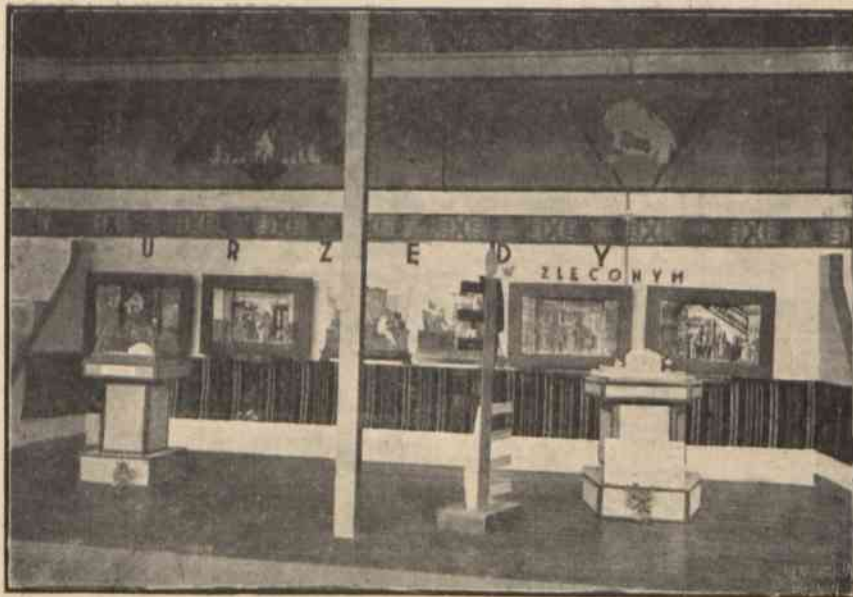
ROZWÓJ KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POW. OSTROWSKIEGO.

Zadłużenie w Komunalnej Kasie (Kasa powstała 1.VII. 1927 r.) ogółem wynosi 453.259 zł., z tego rolnictwo 75,7%, instytucje komunalne i spółdzielnie 11,5%, rzemieślnicy 4,5%, kupcy 2,1%, oraz inne zawody 6,2%.

Suma wkładów równa się 79.551 zł., z tego przypada na: rolników 79,4%, rzemieślników 3,7%, przemysłowców i kupców 7,8%, innych zawodów 10,1%.

Procenty i prowizje za cały okres wyniosły: a) pobrane 56.778 zł., wypłacone 21.192 zł. Koszty handlowe — 25.549 zł.

Tranzakcje: za cały okres (1.VII. 27 — 5.XII 28) a) pożyczek udzielono na 1.128.893 złotych; b) obroty bilansowe kasy — 5.349.987 zł.; c) kredyt udzielony kasie — 321.508 zł.; d) redyskonto weksli — 250.918 zł.; e) kapitał własny obrotowy: 50.000 zł.

Urzędy gminne w zleconym zakresie działania.

Urzędy gminne w zleconym zakresie działania.

DZIAŁALNOŚĆ URZĘDÓW GMINNYCH W ZLECONYM ZAKRESIE DZIAŁANIA.

1) zastępują urzędy pocztowe; 2) dostarczają mieszkań w wypadkach przewidzianych ustawą; 3) zastępują poborcę podatkowego; 4) wypłacają zastępczo należności; 5) ogłaszają konieczne wiadomości; 6) zwalczają potajemne gorzelnictwo; 7) zwalczają nielegalną uprawę tytoniu; 8) pilnują obowiązku szkolnego; 9) przechowują zajęte przedmioty; 10) spółdzielają przy zmianie struktury rolnej; 11) świadczą przy

wypadkach chorób zwierząt domowych; 12) spółdzielają przy poborze rekruta; 13) spółdzielają przy przeglądzie koni.

WYKRES OBSZARU POW. ŚNIATYŃSKIEGO WOJ. STANISŁAWOWSKIE.

Ogólny obszar powiatu 56.666 ha, 10 a, 74 m², z tego gruntów ornych: 40.486 ha, 89 a, 36 m², łąk — 3.411 ha, 22 a, 15 m²; pastwisk 4.230 ha, 1 a, 97 m²; lasów 3.338 ha, 31 a, 90 m²; pod budowlami — 674 ha,

71 a, 10 m²; dróg i rzek — 2.467 ha. 90 a, 45 m²; nieużytków — 905 ha, 13 a, 64 m²; ogrodów — 990 ha, 53 a, 45 m², oraz moczarów, jezior i stawów — 156 ha, 36 a, 700 m².

MAPA POW. OSZMIAŃSKIEGO, WOJ. WILEŃSKIE.

Pod względem a) narodowościowym:
Polaków 74%; Białorusinów 14.25%; Żydów 9.5%; Litwinów 1.5%, oraz innych 0.75%; b) wyznaniowym (poszczególnymi gminami):

	rzym.-kat.	moż.	praw.	innych
1) Dziewieniszki	90.4%	9.3%	0.15%	0.15%
2) Grauzyszki	98.4%	0.6%	0.3%	0.72%
3) Holszany	64.7%	9.3%	24.8%	1.2%

2 MODELE: 1) Budowa linii i stacji kolejowej w Ustroniu-Wiśle, pow. Cieszyński, woj. Śląskie; 2) Regulacja rzeki Wisły w gm. Wiśle, pow. Cieszyński, woj. Śląskie, oraz:

3 ALBUMY: 1) Regulacja rz. Szkwy i Rozogi (album prywatna własność p. Józefa Beka, Dyr. Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego); 2) Szkolnictwo średnie i powszechne w pow. Ostrowskim (woj. Piąty-stok); 3) Działalność Samorządu Powiatowego Ostrowskiego (woj. Białostockie).

Wydawca: „Samorząd”. Spółka Wydawnicza.

Redaktor odp. Roman Grochowski.

Nakładem S-ki Wyd. „Samorząd” ukazała się książka (202 stron druku)

D-ra K. Windakiewicza p. t.

„PRAWO O ZWIĄZKACH MIĘDZYKOMUNALNYCH”

Cena 5 złotych.

Ządać we wszystkich księgarniach.

Skład główny: S-ka Wyd. „Samorząd”, Warszawa, Plac Napoleona 7. Gmach Banku Komunalnego.

Konto P. K. O. Nr. 1520.

Prosimy o nadsyłanie zamówień na Kalendarz Samorządowy na rok 1930.

Przypominamy, że termin nadsyłania monografij powiatów, miast i gmin oraz ogłoszeń do Kalendarza Samorządowego na rok 1930 upływa z dniem 1 listopada 1929 roku.

WYDZIAŁ POWIATOWY W WĘGROWIE

ogłasza

K O N K U R S

na stanowisko rachmistrza Wydziału Powiatowego, na następujących warunkach:

1) Uposażenie w/g. IX względnie VIII grupy płac urzędników państwowych plus 15% dodatku komunalnego.

2) Wymagane kwalifikacje: obywatelstwo polskie, wykształcenie średnie, znajomość buchalterji i ustawodawstwa, skarbowości komunalnej, praktyka samorządowa.

Oferty z dołączeniem życiorysu, oraz odpisów świadectw szkolnych i poprzedniej pracy nadsyłać do Wydziału Powiatowego do dnia 25 września b. r.

Posada do objęcia od 1 X. 1929 roku.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta (—) *Dr. Lutman.*

568a

Tymczasowy Zarząd Powiatowy w Gorlicach

ogłasza

K O N K U R S

na stanowisko Inspektora Samorządu gminnego z uposażeniem według umowy zależnie od kwalifikacji.

Warunki przyjęcia:

- 1) nieprzekroczony 40 rok życia,
- 2) ukończenie wydziału prawa i administracji lub przynajmniej szkoły średniej,
- 3) najmniej 2-letnia praktyka samorządowa lub administracyjna.

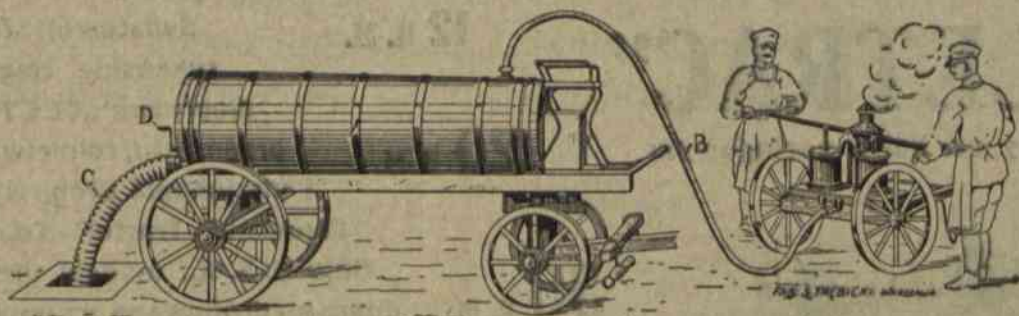
Posada do objęcia zaraz. Po roku prowizorycznej służby może nastąpić stabilizacja.

Należycie udokumentowane podania wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem należy wnosić do Zarządu Powiatowego w Gorlicach do 25 września b. r.

Przewodniczący Zarządu Powiatowego

Starosta (—) *Dr. Czuszkiewicz w. r.*

567a

NIEWIELKIM KOSZTEM MOŻNA PODNIEŚĆ STAN
SANITARNY MIASTECZEK I WSI PRZEZ UZYSKANIE:

OBFITEJ ILOŚCI WODY do picia i potrzeb gospodarczych,
oraz zorganizowanie

USUWANIA NIECZYSTOŚCI sposobami higienicznymi.

STUDNIE ARTEZYJSKIE

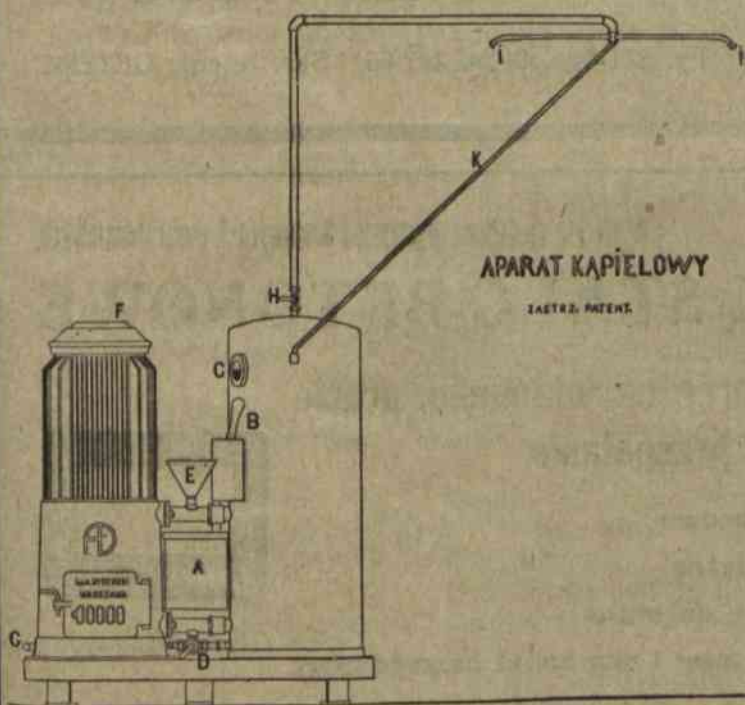
POCZYNAJĄC OD . . . ZŁ. 3.500,—
PRZY GŁĘBOKOŚCI C-A 40 M I WYDAJ-
NOŚCI 6 — 8000 LITRÓW NA GODZINĘ.

TABORY ASENIZACYJNE

KOMPLET (BECZKOWÓZ, pompa z węzami)
NA 3000 MIESZKAŃCÓW ZŁ. 3.295,—
" 5000 " " 4.780,—
" 10000 " " 6.340,—

NATRYSKI KĄPIELOWE

WRAZ Z PIECAMI OGRZEWAJĄCEMI LO-
KAL. NIEZBĘDNE DLA SZKÓŁ, SIEROCIŃ-
CÓW, ARESZTÓW i t. p. OBSŁUGUJĄCE
CIEPLĄ WODĄ 20 OSÓB NA GODZINĘ.
KOMPLET ZŁ. 900,—

UMOŻLIWIAMY NABYCIE, DAJĄC DOGODNE WARUNKI SPŁAT.

ZRZESZENIE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

W WARSZAWIE, ULICA DOBRA № 28.

„CLETRAC”

o mocy na haiku pociągowym

12 K.M.

20 K.M.

30 K.M.

40 K.M.

Ponad 50,000 ciągowek
CLETRAC — pracuje we
wszystkich częściach
świata.

100 K.M.

Światowej sławy ame-
rykańskie ciągowki ga-
sienicowe „CLETRAC” dla
przemysłu, rolnictwa, budowy
i utrzymania dróg, wyrobu The
Cleveland Tractor Co., Cleveland,
Ohio U. S. A., modele 1929 r., urzę-
dowo wypróbowane na uniwersytecie
w Nebraska — tanie w kupnie i eks-
ploatacji poleca przedstawicielstwo na
Polskę i w. m. Gdańsk.

GÓRNOŚLĄSKIE
TOWARZYSTWO
PRZEMYSŁOWE

Warszawa, Sewerynow 3. Telefony: 221-44, 247-54, 247-66. Skr. teleg. GETEPE.

Firma istnieje 36 lat.

16 złotych medali na wystawach krajowych i wszechświatowych.

KASY PANCERNE STALO-BETONOWE

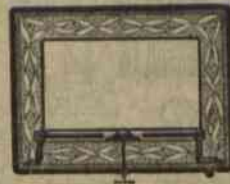
Absolutnie odporne na włamanie, prucie
i przepalanie

Drzwi skarbcowe

Szafy żelazne

Kasety do muru

Kasetki i skarbonki oszczędności

Przekrój kasy.

POLECA

S. ZWIERZCHOWSKI i S-ka

w Warszawie,

Fabr.: Strzelecka 30/32. — Skład fabryczny: Warecka 9,
tel. 122-97, 121-57 i 531-83.

518b

SAMORZĄD TERYTORJALNY

KWARTALNIK, POŚWIĘCONY TEORJI I ŻYCIU SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO
WYDAWNICTWO BIURA ZJAZDÓW SAMORZĄDU ZIEMSKIEGO
WARSZAWA

Redakcja i Administracja:
Warszawa, Plac Napoleona Nr. 7
Telefony: 225-50 i 131-92.

Prenumerata roczna wraz z prze-
syłką 20 złotych.
Zeszyt pojedynczy — 5 złotych.

DOTYCHCZAS UKAZAŁY SIĘ 2 ZESZYTY TEGO WYDAWNICTWA O TREŚCI NASTĘPUJĄCEJ:

Zeszyt 1-szy w objętości 9 arkuszy druku:

ARTYKUŁY.

Bolesław Markowski — Dochody i wydatki samorządu terytorjalnego według budżetów na rok 1927/28.

Dr. Juljusz Dunikowski — Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Roman Grochowski — Państwowa Rada Samorządowa.

MATERJAŁY STATYSTYCZNE I OPISOWE.

Celestyn Galasiewicz — Stan i zadania samorządu na terenie województwa białostockiego.

Józef Bek — Działalność powiatowego samorządu w b. Galicji od 1868 — 1918.

KRONIKA.

Sprawy samorządowe w Sejmie. Samorząd w uchwałach stronnictw politycznych i innych organizacji społecznych. Zrzeszenia samorządu ziemskiego. Samorząd ziemski dla Powszechnej Wystawy Krajowej. Zebranie Państwowej Rady Opieki Społecznej. Różne.

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA

Ustawy i rozporządzenia.

PRZEGLĄD PISMIENNICTWA.

Zdrowie publiczne. Komunikacja. Rolnictwo.

BIBLIJOGRAFJA.

Polska. Niemiecka.

Zeszyt II-gi w objętości 12 arkuszy druku.

ARTYKUŁY.

Bolesław Markowski — Dochody i wydatki samorządu terytorjalnego według budżetów na r. 1927/28.

Dr. Juljusz Dunikowski — Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Kazimierz Kühn — Program racjonalnej gospodarki samorządu terytorjalnego na tle doświadczeń praktycznych. Wstęp.

Dr. Kazimierz Windakiewicz — Projekt jednolitej ustawy o samorządzie terytorjalnym.

KRONIKA.

Sprawy samorządowe w Sejmie. Z życia zrzeszeń samorządowych. Z życia kredytowych instytucyj samorządowych. Zjazdy lokalne. Skład Sejmików Powiatowych pod względem wykształcenia. Szkolenie pracowników samorządowych.

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA.

Ustawy, rozporządzenia i zarządzenia Ministrów, ogłoszone w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim w I kwartale 1929 r.

PRZEGLĄD PIŚMIENNICTWA.

Rolnictwo. Kredyt komunalny.

BIBLIJOGRAFJA

Biblijografia polska, francuska, niemiecka (wydawnictwa książkowe, artykuły, czasopisma).

Kwartalnik „Samorząd Terytorjalny” wydawany jest przez Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego jako uzupełnienie samorządowej prasy periodycznej (tygodniki, dwutygodniki).

W tym charakterze „Samorząd Terytorjalny” zamieszcza dłuższe rozprawy o treści zasadniczej, publikuje materiały statystyczne i opisowe, daje systematyczne przeglądy: orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego, ustawodawstwa, piśmiennictwa. Nadto „Samorząd Terytorjalny” daje obszerną kronikę przeglądową spraw samorządowych w Sejmie, w organizacjach samorządowych, społecznych i t. p., oraz szczegółową biblijografię w zakresie publikacyj, mogących interesować działaczy samorządowych.

czas. 13458/11/36-37

P O L S K I B A N K K O M U N A L N Y

WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7.

**BANK ZAŁOŻONY PRZEZ SAMORZĄDY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W 1919 ROKU.**

**JEDNOCZY, 1 WOJEWÓDZKI ZWIĄZEK KOMUNALNY, 229 MIAST, 164 POWIATY,
29 GMIN WIEJSKICH, 90 KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI, 6 ZWIĄZ-
KÓW SPECJALNYCH, W TEM 2 PUBLICZNE ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ. POSIADA
110 STAŁYCH KORESPONDENTÓW.**

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 5.000.000 ZŁOTYCH.

**BANK SŁUŻY POTRZEBOM KREDYTOWYM ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH,
ICH ZAKŁADÓW I INSTYTUCYJ.**

**WYPUSZCZA OBLIGACJE KOMUNALNE, POSIADAJĄCE CHARAKTER BEZPIE-
CZEŃSTWA PRAWNEGO (PUPILARNEGO).**

ZAŁATWIA WSZELKIE CZYNNOŚCI W ZAKRES BANKOWOŚCI WCHODZĄCE.

563a